

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, február 16-án.

47. szám.

A magyar paraszt

Amit Rohonczy nem egész komolysággal kezdett, folytassuk mi a lehető legkomolyabban.

A paraszt-lázongás elég nagy baj arra, hogy minden idegesség, minden halálraijedtség s viszont minden kicsinylés nélkül okosan is beszéljünk róla.

Legelőbb is legyünk tisztában azzal, hogy a mai paraszt-lázongásokban szociálisták, szociáldemokrácia, kommunizmus, anarchia, vagy bármi egyéb *uj tan* — egy szemernyi sincs. Nem igaz, hogy a nemzetközi szociáldemokrácia faczér mesterlegény-apostolai megnyerték volna eszméiknek a parasztokat. A mi parasztjaink — egyes Szántó-Kovács Jánosokat kivéve — füttyülnek az ő eszméikre. Meg sem értik azokat. Nem mintha azokhoz kevés volna az eszük, hanem mert sok.

Az ugynevezett szociálistáknak mindenféle ingrediencia van. Ami csak boldogomba megtermett az utolsó században, az mind benne van ebben a gyűjtőnévben: szociálisták. A Bánk bán-beli Tiborc keservétől kezdve a legalacsonyabb érzésekig.

Egy, magát vezérembernek tartó paraszt szociálistával volt alkalmunk nemrég beszélgetni Hódmező-Vásárhelyen. E sorok írója próbálta kapacitálni, hogy mire visz a szociálisták.

— Nem vagyok én szociálista — mondá.

— Hát mi akkor?

— Én antiszemita vagyok.

— De akkor mért csatlakozik hát a

szociálistákhoz, mért megy a pesti izgatók zsinórján?

Megvakarta a tarkóját s elgondolkozva felelte.

— Az antiszemitizmus benne vagyok. Én csak odáig megyek. És hát miért is ne ülhetnék én fel a pesti vonatra — azért, hogy csak Kecskemétre utazom. Hiszen Kecskeméten kiszállhatok én uram és ott ki is fogok szállani.

— De hátha ez a vonat nem áll meg aztán Kecskeméten.

Ez a párbeszéd hiven illusztrálja, hogy nem szociálisták az, amit annak kürtölnek. Dehogy az, dehogy.

A szociálisták minden árnyalatának minden tana az egyéni önzés mérséklésére, az egyéni tulajdon becscsökentésére irányul. A mi parasztjainkban pedig ellenkezőleg a föld őseredeti fiainak felhetetlen egyéni önzése duzzad s nincs előttük becsesebb a világon, mint a tulajdon.

Persze kinek-kinek a maga tulajdona!

Tulajdon — ez kell a mi lázongó parasztjainknak, nem vagyonközösség és nem új társadalmi rend. Tulajdonért lihegnek szertelen önzéssel. Kötő belőlük az ő: tulajdonszerzésre való passzionátus hajlam: földet akarnak foglalni, hódítani akarnak munka nélkül, harci erőszakkal.

Oh, a magyar paraszt alapfogalmában józan eszű ember! Nagyon jól tudja az, hogy a világ örök rendje szerint kell gazdagnak is, meg szegénynek is lenni. Legyen is szegény ember a világon akár mennyi — mondja ő — hanem

más legyen a szegény s én legyek a gazdag!

S tegyük szívünkre a kezünket, tegye szívére a kezét akár Rohonczy Gedeon is — nem így gondolkozunk titokban mi valamennyien?

Hát persze, mi azért a törvényesen megengedett, vagy legalább is rendőrileg megtűrt módokon igyekszünk a szegények sorából kiemelkedni és mindinkább a gazdagok közé tartozni. Tulajdonszerzési módjaink közt ott az öröklés; a játéktőzsdén, turfon, kártyán; ott az üzleti nyereség; a nevünk felhasználása vállalatoknál; ott az anyagi jókban való részesedés összeköttetések révén; sőt ott van tulajdonszerzési módjaink közt, mint legszegényesebb, még a munka is, de a brutális ösfoglalással tulajdont szerezni, ezt az örültséget meg sem kísértjük soha.

Mi jókábátos uri emberek nagyon tudjuk, hogy a mai világban nyílt erőszakkal, részleges hódító hadjáratokkal megpróbálni a gazdagodást — iszonyu örültség. A csendőr meg a katona agyonlő, a törvényszék elítél, a hóhér felakaszt, a kaszinó kigolyóz és a becsületbíró párbajképtelenségnek jelent ki bennünket miatta.

A mi lázongó parasztjaink voltaképpen csak abban különböznek tőlünk, hogy ezt nem tudják. A kaszinótól és becsületbíróstól ők egyáltalán nem tartanak; a csendőr, a katona, a törvényszék és a hóhér felől pedig ez idő szerint szörnyű módon meg vannak tévesztve.

Ez a megtévesztés, ez már nagyrészt a szociálista izgatók böszu-

A Dermő Ferencz puskája.

Irok egy történetet egy vadászról, egy vadhajkurászó emberről. Vadász ez, bár nincs a kalapján kutyaszőrből készült zergeszakáll, sem pedig harminczhat zseb nincsen a kabátján. Semmiféle vadcsalogató füttyölő nincsenek neki s mellénye zsebéből hiányzik ama bárzsingoló kés, amely tavi ludhuzásoknál gőzhárkává alakítható. A könyv sincs nála, mely a lelőtt vad mikéntjének és hogyanjának tudományos megállapítását tartalmazza, ő ugyanis ezzel nem törődik, a vadnak pedig lelőtt korában már tökéletesen egyre megy, hogy mit állapít meg róla a tudomány. Ő benne semmiféle különfeleségek nincsenek, s ha mégis írás van róla, mutatja, hogy érdemes rá.

A kihágási bíró hivatala előtt ácsorog egy csomó ember, panaszosok egyrészt, nagyobb fele kezét pedig beidézett, akik valami bajt tettek s most már azért a büntetés következik bűnság képében. Jön egy ügy, jön más, lassan perognek az akták s következik megint új, ezúttal valami vadászati dolog. Valaki vadászott, akinek joga nem volt hozzá, ez pedig baj, mert a szabad természet szabad nyulai is csak azért születnek e világegyetemre, hogy némely

embereknek joguk legyen a bőrükhöz, másoknak pedig ne legyen. Az utóbbi fajtaból való az, akit most állítanak elő, de hozzáteendő, hogy veszedelmes ember. Így mondja az erdőőr, aki megfogta s mutatja is a fegyvert, amit elkobozott.

Valami csudálatos eszköz ez. Régi huzárkarabélynak a rozsdás csövéhez oda van tákolva egy szintén régi, gyutacsos puska elsütőszerve. Rozsdás az is nagyon s a veres színű vasdarabok egyazon frissiben nedves akáczruból faragott agyban állnak, dróttal kötötten hozzá. Nem tartja szeg sehöl sem, csak a jó vastag drót. Maga az agy szintén szét van repedezve s a durva fadarabot összetartás szempontjából zsinégkötés veszi körül. Ez az a fegyver, amivel elkövette a vadászati kihágás és utána most már csak várakozással lehet tekinteni azon férfú elé, aki ezzel a fegyverrel vadászott.

Az ajtó ki is nyílik és kikiáltják:

— Dermő Ferencz! Itt van?

Az odakint ácsorgók közül szól egy hang:

— Itt!

— Jöjjön be.

Bejön a tilos vadász s akik a szobában néhányan vannak, meglepetve tekintenek rá.

Im, a veszedelmes jáger, minden vadaknak esküdt ellensége: egy félemler. Valóban csak annak lehet mondani. Szörnyű szerencsétlenségén eshetett át valamikor, mert most, ahogy ott áll a bíró feszületes asztala előtt, csak félszeme van neki, csak féllába s csak félkarja. A bal szemét, a ballábát s a balkarját elhagyta valahol.

Szegényes gunyájában a bíró elé áll a pusztai félemler, támaszkodván a falábara. Van az arcán valamely szomorúság, egyébként pedig hallgatja a vádat, amit ellene emeltek. A védekezést megpróbálja — ő is, mint társai szokták, a tagadással. Amint a bíró elmondja neki, hogy a tilos vadászat miatt hívta itélet elé, siró, panaszos hangon szól:

— Én vadásztam? Hát olyan embőr vagyok én? Se kezem, se lábom, se szömöm... Hát, hogy lehet ilyent mondani?

— De hiszen tanu van rá — mondja a bíró.

— Nohát, szeretném én azt látni — felel a félemler és fordul a féllában, hogy szétrézhessen a szobában a tanu után.

Nem sokat kell keresgélne a félszemével, mert az ör előáll és mondja, hogy tetten érte Dermő Ferenczet, amint épp puskázott a nyulakra.

műve lehet. Értsük meg: ezek a lázítók nem arra izgatják a parasztot, hogy ismerje meg és vallja a szocializmus tanait, hanem lóvá teszik, elhívtetvén vele, hogy bátran kövesse önző tulajdonsomját, hódítson, raboljon — haszna lesz belőle, nem lesz baja. A csendörnek nem szabad löni; a katonák épen nem bántják, mert hisz azok maguk is olyan szegények, akiknek jól esik, ha most majd az eddigi urak kerülnek alul. A törvényszék pedig azt a törvényt tartja, hogy a hóhérnak senki olyant nem szabad felkasztni, akit el nem fogtak. S ugyan kit fognának el, ha az elvtársak nem engedik meg? Akit meg véletlenül mégis elfognak, azt meg az elvtársaknak mielőbb ki kell szabadítani.

Ezek a hazugságokon fordul meg az egész parasztmozgalom és nem a szocializmus tanain. A lázongók nemcsak hogy nem szocialisták — még ha értelmetlenül czuczilistáknak vallják is magukat, hanem épen ellenkezőleg: megvadult, torz tulzói a régi világrend ama tapasztalati igazságának, hogy vagyonszerzésre kell törekedni, mert vagyonosnak lenni és nem dolgozni sokkal kellemesebb, mint vagyontalannak lenni és nem dolgozni.

Ha csakugyan szocialista izgatók csinálják ezeket a parasztmozgalmakat, akkor ebben rettenetes boszuálló keserű guny is van a régi világrend ellen. Ime, ilyen erőszakos és ostoba zsvány az ember, ha abban a világrendben születik és nevelődik, mely a szegénységet megveti s a gazdagságot a legfőbb emberi jónak ismeri el!

Akármiilyen embertelenség is a szocialista izgatóktól e daczos guny kedvéért egy sereg szegény parasztot a csendörök és katonák szuronyaiba, a törvényszékek hörtöneibe s esetleg még a hóhér kezébe is beugratni, abban már van igazuk, hogy a régi világrendet védő mai társadalom a gazdagság szertelen szeretére s a szegénység szertelen megvéte-

sére tanít mindenkit. Azzal is, hogy egyesek keze alatt mértékelen, bizonyos gazdagságokat enged felgyülemelni, amit a tömegek egyrészenek, türhetetlen, nyomorult, szegénységgel kell megkeserülni, de meg azzal is, hogy a gazdagságnak ad ugyszólván minden erkölcsi előnyt, míg a szegénységet még erkölcsi megvetéssel is sújtja.

A szegénység szolgaság és megalázás. A gazdagság hatalom és dicsőség. Csoda-e, hogy senkise akar többé szegény lenni?

Pedig szegényeknek is kell lenni e világban, annyi bizonyos.

A papoknak megvolna a szép hivatásuk, hogy az erényes földi szegénységet és egyenlőtleniséget a mennyei üdvösség és egyenlőség hitének szüntelen hirdetésével és erősítésével türhetővé, sőt amennyire lehet, kedvessé tegyék. De persze, ha ők korteskednek és maguk is izgatnak ehelyett, akkor a megvadított paraszt azt dalolja, hogy: nincs mennyország se pokol . . .

A papokon kívül még a tanítóknak, jegyzőknak, szolgabíráknak és falusi uraknak volna hivatásuk, hogy a parasztot okosabbá tegyék s így a lelketlen izgatók hazugságai ellen beoltsák. Mert a paraszt akármiilyen józanészű is, tudatlanságánál fogva naiv. Elhiszi azt az örült képtelenséget s babonaképen vallja, hogy ő neki csak akarni kell és megváltozik a világ rendje. Ő rá nem lö se csendör, se katona; őt nem bántja se törvény, se hóhér — mert ő vele ért titokban egyet még maga a király is! Igenis, ez a babona van ma elterjedve országszerte mindenütt, ahol a parasztok hetykébben fészkelődnek. Szegény ördögök, egészen elcsodálkoznak rajta, mikor aztán mégis beléjük lönek. Hát hogyan van ez, hát ez szabad? . . .

Az ilyen nyomorult, képtelen hazugság nem válhatnék nép-babonává, ha azok a népközi értelmes urak, akiket előbb soroltunk el, többet törődnének a

parasztokkal a hasznalás és jobban kiokosítanak. Hanem persze azoknak az uraknak nincs egyéb gondjuk a parasztra, mint a mennyi a korteskedések érdekében épen szükséges.

Mindenki csak korteskedik. Ez nálunk a legfőbb dolog. Csupa politikásdit játszunk. A paraszt, ha szavazat — ember és alkoholos spongya választás idején. Ha nem szavazat — még választás idején sem számít.

Ha pedig megvész — lövi a csendör, mint a veszett kutját s minden értelmese ember pengetni kezdi, hogy jó lenne már egy kis reakció.

És ne is kerüljessük a forró kását. Ha mi a világ legokosabb, legderekabb parasztját sem tudjuk e veszetség ellen megvédeni — akkor a csendör nem tehet okosabbat, mint hogy lö s az értelmes emberek sem emlegethetnek okosabb dolgot, mint a legerélyesebb rendszabályokat.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

Rohonczy kilépése a szabadelvű pártból. Rohonczy Gedeon országgyűlési képviselő a következő levelet intézte tegnapi Podmaniczky Frigyeshez, mint az országgyűlési szabadelvű párt elnökéhez:

Nagyméltóságú báró Podmaniczky Frigyes urak,
mint a szabadelvű párt nagydemü Elnökének.

Kegyelmes Uram!

Folyó hó 12-én és a mai napon a képviselőházban politikai meggyűződésemhöz kifolyólag, oly hangon és oly irányban szólaltam fel, melynek consequentiáit úgy a tisztelt szabadelvű párt, mint saját szempontomból bírálva és levonva azon véleményben vagyok, hogy a tisztelt pártnak tagja, e főlshálásaim következtében többé nem maradhatok.

Előre kell azonban bocsájtanom a következőket:

20 év óta voltam a párt egyik szerény tagja, ez idő alatt az igaz és őszinte barátság fűzött engem e párt igen sok tagjához, de sőt mondhatom leg-

— Én? — dörmögte az ember — én? Hát ismer kend Istent?

— De nagyon — válaszol az ör. Hisz éppen egy lövésre két nyulat lött kend.

Ez már igazán csudálatos, hogy ez a darab ember azzal a rossz puskával ilyen eredménynyel vadászik. Egy pillanatra az arczát, bármily szomorunak igyekezne is látszani külvönben, derü futja át s föl villan rajta a büszkeség. De azért csak azt mondja:

— Én? Én? Ugyan, hogy mondhat kend ilyen?

— Hát hogy ne mondanék — vág vissza amaz. Hisz akkor foglaltam le a kend puska-ját.

— Nono . . . — vélte most Dermó Ferencz és sóhajtván, várta, hogy mi következik. Mi következett volna? A jegyzőkönyv következett s míg azt föl vették volna, hol ide, hol oda topogott, koppantva a padlón a falával. Közben az almáriom mellé tekintett. Ott volt a sarokba támasztva az ő csudálatosan egybeizskábált fegyvere, azt a tekintete olyan gondolat járta végig, mintha puczolgatná, törülgetné. Hogy vajjon meg van-e még a régi valóságában és ékességben. Hogy nem szenvedett-e csorbát? A fegyver: a rozsdamarla cső s az akáczrud, a drótok és a zsinetek által körül-

vett állapotban csak állt ott a sarokban, bár erre a heczező nézésre meg is mozdulhatott volna.

— Jaj bizony — sóhajtott a gazdája, felelve önmagának valamely gondolatára — bajos nagyon a szögénynek . . .

— Bajos bizony — szólt a bíró — de hát minek vadászott kend, mikor kendnek nem szabad.

— Az ám — felelt a félemler, síkálva, mint már ez szokásuk nekik, megmaradt kezével a borostás állát. — Az ám . . . De hát kódulni sem szabad . . . Valamiből csak élni köll.

Efajta igazságok, amelyek azok is, meg nem is, egyszerű ajakról talán sehol sem hangzanak oly gyakran s oly sok meggyűző erővel, mint épen ebben a szobában, azon asztal előtt, amelyen vaskeresztre feszítve áll a rézből való Jézus. Azt mondja neki a bíró:

— Köll, de nem, abból, ami tilos.

— Nem vöttem el senkitől semmit, védekezik az ember — ami, hogy az övé volt.

Hiabavaló azonban a beszéd. Készül a jegyzőkönyv s amint teljesen kész volna, az ítélet következik:

— Tíz forint a bírság.

A falábu meglepetve néz a bíróra és féloldalt hajtja a fejét, hogy jobban halljon.

— Mennyi? — kérdezi.

— Tíz forint.

Megcsóválja a fejét és szomoruan tekint maga elé.

— Az sok pénz — mondja — a szögénynek.

— Kifizeti kend, vagy leüli? kérdezi a bíró.

Az ember ezen egy ideig gondolkozik. Letelni könnyebb volna, de bürtönt nem járt embernek nagyon furcsa ez. A szabadság szeretete ilyenkor nagyon megnyilatkozik, továbbá a szegény is csak valami. Így hát a belső zsebhe nyúl s előveszi a tárczát. A félkezével és a fogarval kinyitja s az asztalra tevén, kihuz belőle két ötöst. Nem is maradt abban több.

— Ehol van ni — mondja, Inkább csak mégis kifizetöm.

A pénzt átveszik s nyugtát adnak róla, amit a tárczájába tesz el Dermó Ferencz, bár egyáltalán nem érti, hogy mi szüksége van neki arra. Aztán azt mondja:

— Most már möhetök. Hát kéröm vissza a puska-ját.

— Micsodát? — kérdezik csodálkozva.

— Hát a puska-ját — ismétli Dermó Ferencz.

bensőbb barátaimtól lettem kénytelen — de csakis politikai szempontból érte — fájdalom megválni.

De tovább megyek, kezdve e párt fején, téged érte kegyelmes uram úgy báró Bánffy miniszterelnök, mint kormánytársai iránt kivétel nélkül a legnagyobb tisztelettel adózom e perczen is, midőn e sorokat írom, sőt őszinte köszönetemnek adok kifejezést azon kegyért és jóindulatért, melylyel engem mindenütt elhalmozni méltóztattak.

Részemről azonban e mai rendszert, főleg ily válságos időben, hazámra nézve károsnak tartom — melynek ti sem megalapítói, sem okai nem vagytok — de a sajtóságos idők következményei, kifolyásai lehetnek, melylyel lehet, hogy a mai társadalmi elfogások, szokások miatt szakítani talán lehetetlenség, de sőt kell hinned, midőn ott egy táborát látom a legjelesebb hazafiaknak és legjellemesebb férfiaknak, hogy sokkal mélyebben ható, fontosabb politikai körülmények teszik szükségessé — illetőleg akadályozzák meg s teszik lehetetlenné — e rendszer megváltoztatását, megbuktatását.

E tekintetben én saját fejem vagyok kénytelen követni, ezen érzés és öntudat alól nem bírok kibontakozni és másképp cselekedni és ez az ezen tisztelettel bejelentett kilépésem oka.

Együttal már most, mint nem tagja e pártnak azon indiszkréczióért, melyet nem mint képviselő, hanem mint privát ember, ha elbírálok, bocsánatot kérve,

maradok mindig hazafiai tisztelettel
őszinte híved

Budapest, 1898. február 14-én,

Rohonczy Gida.

A szegedi választás. Szeged első kerületének országgyűlési képviselője Lázár György lett. A választás a legnagyobb rendben folyt le és este 6 órakor ért véget. A szavazók nagy száma miatt két szavazatszedő bizottság működött. Összesen 1148 választó gyakorolta szavazati jogát. Lázár György helyettes polgármesterre 950 szavazatot esett; Dienes Márton függetlenségi pedig 198 szavazatot kapott, Lázárt tehát 752 szótöbbséggel választották meg képviselőnek. A szabadelvű párt győzelmét este 8 órakor a Tisza-szállóban nagy lakomával ünnepelte meg.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiai kongresszus huszonhetes bizottsága ma délelőtt harmadfél hónapos pihenő után újból megkezdte tanácskozásait. Gróf Szapáry Gyula elnök a megnyitó beszédben bejelentette, hogy dr. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök és dr. Répássy György kanonok lemondottak a bizottsági tagságról s helyökbe dr. Bita Dezső és Várossy Gyula pót-

— Ohó, feleli vissza a bíró — abból ugyan nem kap kend. Azzal nem lő kend több nyulat, mert az itt marad. Majd elárverezik.

Az eleven kétségbeesést most meglehetősen festeni a felszemű, félkezű, féllábú Dermó Ferencz képében. Hát lehetséges ez? Én uram, teremtom! Hisz a puska nem vétett semmit. Ő vétett csak (ha igaz) s ő pénzzel megváltotta a vétkét. De hát a szegény puska, a drótos, zsinagos fegyver az övé s lám elvették. Hát jól van ez? És ilyesmi történnek a világban.

— Csakugyan? — kérdezi léverten. — Csakugyan elvőszik?

— El — feleli a bíró — mért ez a törvény.

— Akkor hát — véli Dermó — inkább kiültem volna a büntetést.

De most már késő. Megfordul hát és lassan halad az ajtó felé. Falába szomorúan kopog és a kabátja üres ujjai is, amelyből hiányzik a bele való kar, szomorúan lóg ide-oda. Kevés hiba, hogy sirva nem fakad az ember.

— Hát elmöhetők most már kódulni — mormogja s az ajtóhoz érve, abba jól beleüti a fejét, mivel ők rendszerint kifelé nyíló ajtók-

tagot hívatta be, végül indítványozta, hogy albizottságot küldjenek ki az autonómia tervezetének kidolgozására. Dr. Timon Ákos ajánlotta, hogy az alapelveket a huszonhetes bizottság állapítsa meg s az albizottság működésének ezek szolgáljanak zsinórmértékül. Ugron Gábor is hasonló véleményen volt. Györffy Gyula az albizottság kiküldése előtt célszerűbbnek tartotta volna a legfőbb kegyuri és hierarchiai hatáskörök határvonalának megállapítását. Gróf Apponyi Albert attól tartva, hogy az előzetes elvi megállapodások ábihidalhatatlan ellentétet támasztanának s az albizottság működését teljesen megakasztanák, azt indítványozta, hogy a kiküldendő albizottságnak *szemüféle utasítást ne adjanak*. Dr. Hortoványi József, gróf Zichy Nándor, Rakovszky István, Samassa József, Molnár János felszólalása után gróf Apponyi Albert indítványát fogadták el s albizottság tagjaivá báró Hornigh Károly veszprémi püspököt, Vajda Ödön zirczi apátot, Rainer Lajos kanonokot, gróf Apponyi Albertet, gróf Zichy Nándort, gróf Szapáry Gyulát, dr. Günther Antalt, Pásztélyi Jenőt és Hoványi Gyulát választották meg.

A néppárt értekezlete. A néppárt ma este Molnár János elnöke alatt ülést tartott, amelyen első sorban a várnai választás ügye került szóba. A párt elhatározta, hogy petíciót nyújtat be a választás ügyében és Petrus választási elnök és többek ellen bűnvádi följelentést is fog beadni, mert a néppárti választókat jogaikban megrövidítették. A párt megbízásából a képviselőház szombati ülésén Szabó István és Zmeskál Zoltán szóváteszik Rohonczy Gedeonnak a képviselőház tegnapi ülésén tett kijelentéseit. A függetlenségi párttal Zichy Aladár és Buzáth Ferencz, a nemzeti párttal Zichy János és Rakovszky István fognak, — ugyancsak a néppárt megbízásából, — a Rohonczy beszédéről tárgyalni.

A magyar kultúra.

— A képviselőház ülése. —

Az a beszéd, amelylyel ma Sámuel Lázár a kultuszvitát (és önmagát is) a legrokonszenvesebben vezette be, a közoktatás kiépítésének olyan szükségleteit érintette, hogy Wlassics Gyula már ebben az első beszédben is elegendő anyagot talált a felszólalásra. S alig honorálta a szabadelvűpárt rokonszenves eljenzéssel a Sámuel Lázár érdekes beszédét — a tisztelt Ház egyszerre már ott volt a kultuszvita legfontosabb pontján: a miniszter közoktatási programjának kifejtésénél.

hoz vannak szokva. Kinyitván mégis, eltűnik mögötte az elhagyatott pusztai ember, hogy talán soha többé ne lássuk és elfelejtsük.

Azonban nem. Mert bár már el is feledtük a dolgot, mégis csak van benne újabb történet. Ez a pénzügyi indul ki. A napokban ott látok egy fegyvert, amely igen ismerős. Akáczfarud az agya, zsinaggal kötözve, a rozsdás csöve pedig dróttal igazítva reá. Nini, ez a Dermó Ferencz puskája. Csakugyan az, és a czédulán, ami rajta lóg, ott a neve.

— Hát ez hogy kerül ide hozzátok?

— Ez? Ugy, ahogy a többi. Birságot fizet a gazdája.

— Fizetett már a kihágási bírónál tíz forintot.

— Hja, az más — mondja az én pénzügyőr barátom. — Itt is fizet még, mert nem vallotta be adózásra a fegyverét és mért vadászott, pedig nem váltott vadászjegyet.

— Igen? Aztán mennyit?

— Az egyikért tíz forintot, a másikért huszat.

Tíz meg husz az harmincz, meg tíz az negyven. Az ördög hinné, hogy ennyi bőrt le lehet húzni két nyulról . . .

Tömörkény István.

— Szerencsés szűzbeszéd, amely mindjárt egy minisztert szólaltat meg! — gratuláltak Sámuel Lázárnak s aztán általános várakozással néztek a miniszter programja elé.

És Wlassicsban nem kellett csalódní. Szinte az aprólékosságig ment a kulturpolitika tervének kirajzolásában. A kisedővástól föl a legmagasabb csucsig a tervezet minden vonalát megmagyarázta s ha kiesnyesnek látszó pontoknál is hosszabban időzött, ez is csak természetes. A nagyvárosok képet felületes emberek keresik a pompás körutakon, mert az igazi vonásokért az egzugos mellékutakba kell elfáradni. A körutak fényéhez a mellékutak szükségletei adják a jellemző világitást. Ez a kulcsa, hogy Wlassics tartózkodott az ő politikájának nagyarányu vonásait újból és újból kirajzolni s inkább szerető gondnal mutogatta azokat a kisebb dolgokat, amelyek a közoktatás rejtett szükségletein fognak enyhíteni. Ebben a tekintetben szinte a leleplezéssel határos őszinteséget mutatott s még a sötétben látó ellenzékét is meglepte, amikor a miniszter ajkairól hangzott el a vallomás, hogy az iskoláztatás arányát tekintve, a magyarság csak harmadik helyen áll e hazában. De az őszinte vallomás kapcsán a miniszter erős fajszeretettel jelölte meg máris az utakat, amelyek a magyarságot diadalra akarja vezetni a kultúra terén is.

Az egész képviselőház igazán szeretettel tapsolt a miniszter programjának, amely az egész vitát ellátta anyaggal.

S amit Wlassics ezúttal még csak meglekésen érintett, a magyar művészet kérdése — ez foglalkoztatta mindjárt az utána felszólt Hock Jánost is. Hock mostanság háborúba keveredett a magyar képzőművészet intező elemeivel s amikor ma felszólt, a saját vallomása szerint csak a riadót fujta meg. Az igazi csatát csak ezután akarja megvívni. Az igazság meghamisítása volna, ha azt mondanánk, hogy ez a szenvedélyes, néhol gunyos riadó hatástalanul hangzott el. Távrolról sem. A szenvedélyes szó, a gunyos fűszer még nagyon hat a mi parlamentünkben. De hogy akár ez a riadó, akár a bejelentett harc duzzadna az igazságtól, azt nem merjük állítani. Mert Hock János azt kívánja, hogy a magyar művészet rázza le magáról a német béklyót, de nem azért, hogy aztán a maga lábára álljon, hanem, hogy a francia művészet csillogóbb és könnyebb béklyóit vegye magára. Pedig a béklyó akkor is béklyó, ha nem német, hanem francia. És hiába mondja Hock, hogy a magyar művészet aztán ne utánozza a francziát, hanem gyurja át nemzetivé. Ez csak szóbeszéd.

Mert vagy erősebb a francia művészet a németnél s akkor hogyan maradjon vele szemben függetlenebb a magyar, mint tudott a némettel szemben maradni? Vagy a francia művészet a németnél is gyöngébb s akkor mért fordulna hozzá a magyar művészet? Így is, úgy is csak az derülne ki, ami most is a legnagyobb hiba, hogy a magyar művészetből még hiányzik az önállóság, a nemzeti erő. Ezt pedig nem idegen iskolákkal növelik.

És akárhogy kerülgessük, valami derült vonás jellemzi a Hock János riadóját. Az ember nem szívesen beszél róla, mert nem illik szárnyalásában akadályozni, aki szárnyalva a magyar művészetet is magasabb régiókba akarná emelni. De egyet még sem szabad elhallgatni. Hock János ugyanis (szabadon Léwes után) elmondotta, hogy miben különbözik egymástól a francia, az angol és a német. Ha például pályadíjat tűznének ki arra a kérdésre, hogy *mi a tevé?* — a francia elmenne

az állatkertbe, ott megnézné a tevét, megkérdezné az őrt a teve tulajdonságairól s az interviu alapján, színház után, megírná a pályamunkáját; ellenben az angol nyomban elmenne Afrikába, sátrat verne a sivatagban, négy évig tanulmányozná a teve életét s aztán további négy év alatt megírná négy kötetben a teve monographiáját; végül pedig a német, aki sohasem látott tevét, nem is volna reá kíváncsi, de elmenne a könyvtárba, mindent elolvassa, amit valaha a tevéről írtak, mindent kivonatolna s aztán a jegyzeteiből élete fogytáig írná a megszámlálhatatlan köteteket arról a tevéről, amelyet sohasem látott.

Idáig van a Lewes elmés distinctiója.

De mivel toldja meg Hoek?

Azt mondja, hogy a három közül legközelebb áll a magyarhoz a francia, tehát válassza őt mintául a magyar művészet.

Itt van a tévedés. A magyar mindaháromtól egyformán távol áll. Ha például megmaradunk a tevével, akkor a magyar ember nem megy sem az állatkertbe, sem Afrikába, sem a könyvtárba. Ide legkevésbé. És könyvet sem fog írni a tevéről. Ellenben olmegy a képviselőházba, feliratkozik a földmívelési tárczánál az állattenyésztés tételéhez és meginterpellálja a minisztert, hogy hanyatló állatgazdaságunk fölségelésére *nem lehetne-e próbát tenni a tevetenyésztésnek meghonosításával Magyarországon?* Ilyen a magyar. Semmit sem tudna a tevéről, ki se próbálná, de a minisztertől mindjárt elvárna, hogy honoítsa meg hazánkban a tevetenyésztést. Vagy nem ez a magyar természet ül ki Hoek Jánosban is, amikor a magyar kultuszminisztert kéri, hogy a magyar festőket küldje — francia iskolába?

Ugyan-ugyan! Mire való az ilyen riadó? Vannak emberek, akik azt hiszik, hogy a magyar művészet mellett némi jogosultsága van a magyar irodalomnak is. (Hoek János erről megfeledezett, de ez természetes, mert írni tud és festeni nem); — ez a magyar irodalom pedig arra tanít, hogy valamennyi iskolát, a németet és a francziát egyaránt le kell rázni. Mert a nemzeti irodalom és a nemzeti művészet is ott kezdődik, ahol az iskolák végződnek...

A képviselőház ülése.

Ma végre a vallás- és közoktatásügyi tárcza költségvetésének tárgyalására került a sor s ez meg is látott a képviselőházon. A karzatokon sok volt a tanár, sok a művészember (a fél nagybányai iskola ott volt), azonkívül pedig a képviselők is nagyobb számmal jelentek meg.

A vita megkezdése előtt báró Dániel Ernő beterjesztette a tengerhajózási részvénytársasággal kötött szerződést s az erre vonatkozó javaslatot.

Kiadták a közgazdasági és pénzügyi bizottságnak.

Ezután következett a napirend: a vallás- és közoktatásügyi tárcza költségvetésének tárgyalása.

A közoktatási tárcza.

Sámuel Lázár felszólalásában a közoktatási kérdések közül legfontosabbnak és az országra nézve is legjelentőségesebbnek a népoktatás ügyét tartja, mert ezzel áll összefüggésben a nemzeti állam kiépítése, gazdasági haladásunk és kifaló való tekintélyünk. Összehasonlítva a népnevelés tén a jelen állapotokat az 1870-iki állapottal és a haladás adataiként kiemeli, hogy a tankötelesek száma hatszáz ezerrel növekedett, hogy az iskolát látogatók aránya 48-ról 80 százalékra, a magyar nyelvű iskolák aránya pedig 40-ről 77 és fél százalékra emelkedett. E nem remélt haladás mellett utal sok kedvezőtlen jelenségre, melyek az egész állami, egyházi és társadalmi erők tevékenységét kell, hogy igénybe vegyék, mert még mindig 600.000 gyermek iskola és tanító hiányában nélkülözi az oktatást, 700 iskola szünetel tanító hiányá-

ban és még mindig 3700 iskola áll fenn a magyar államnyelv nélkül.

Fejtegetéseiben azután reáter a népiszkolák általános államosításának kérdésére, amit ezidőszertint kivihetetlennek tart, már azért is, mert a pénzügyi kérdéstől eltekintve, minden ily irányú törekvés felekezeti és nemzetiségi szempontból nagy ellenhatással találkozunk és nekünk az állami és felekezeti erőket a népnevelés ügyének szolgálatában solidáris kapcsolatba kell hozni. Kifejti, hogy az államosítást különben sem lehet önálló célként, csupán eszköznek tekinteni, arra nézve, hogy hazafias, nemzeti szellemű, az államnyelvet istápoló és a kor színvonalán álló iskolákat nyerjünk; ezt pedig más eszközökkel, nevezetesen azáltal is elérhetjük, ha a népoktatási törvény reviziója után a közoktatási kormányzatot abba a helyzetbe hozzuk, hogy módjában és hatalmában álljon ugy a népiszkolák, valamint a tanítóképezdekkel szemben ellenőrzési és fegyelmi jogot gyakorolhatni, miáltal a hazafias irány biztosítása mellett, képes lesz az államellenes üzemeket megakadályozni. Kívánatosnak tartaná, ha minden állami népiszkola, egyszersmind kisdudovodával és ismétlő gazdasági iskolával láttatnék el, — mert ezáltal a tankötelezett kisdudokortól felserdült koráig állandó és céltudatos oktatásban részesülne és ezáltal sokkal nagyobb és állandóbb eredmény volna biztosítható. A gazdasági ismétlő iskolák felállítását ugy a nevelés irányá, valamint közgazdasági kihatásánál fogva egy nagyon szerencsés conceptionnak tartja, csak kívánatosnak jelzi, hogy az minél szélesebb alapon vitesék keresztül. (Élénk helyeslés.)

Az állami iskolák fokozatos felállítását szükségessnek tartja főleg szegényebb és nemzetiség-lakta vidéken, első sorban pedig az oly megyékben, hol az iskolába járók a tanköteleseknek még 60 százalékát sem érték el. — Az iskolák építésével a tanfelügyelők és államépítészeti hivatalok ellenőrzése mellett, a községeket is megbízhatóknak tartja, — mert sok szegény község nem állítat önerejéből iskolát, de kézi és igás napszám szolgáltatásával készséggel járulna az iskola létesítéséhez és ez uton a szerény igényeknek megfelelő iskolát olcsón fel lehetne építeni. Elismeréssel nyilatkozik a tanfelügyelőknek a népnevelés körüli érdemeiről, de a tanfelügyelőket jövőben — bizonyos fokig — jurisdictionális hatáskörrel kívánja felruházni; anyagi helyzetüket javítandóknak tartja, hogy az állásuk fontossága és az azzal járó társadalmi kötelezettségekkel arányban legyen.

A tanítóhiány nagy baján állami tanítóképezdek sürgős szaporítása és fejlesztése által kívánna segíteni és a képezdeket nemzetiségi vidéken ajánlja felállítani, hogy ezáltal a magyar központok erősítenek, a nép. nyelvét értő tanítókat nyerhessünk és a cultura fejlesztésére nemzetiségi elemeket is bevonhassunk. Annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy bármily nagy anyagi áldozatot követeljen is a népnevelés ügye, nincsen az állami szervezetnek egyetlen oly intézménye, melynél az szükségességben és hasznosabban beruházható lenne. Teljes bizalommal van a miniszter tényei és programja iránt és a költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

A miniszter beszéde.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter már a vita elején tájékoztatni kívánja a törvényhozást az ő kulturprogramjáról. E földön elsőrendű kulturának a magyarnak kell lenni. A cél érdekében mindenkinek sokkal fokozottabban kell közreműködnie, mint idáig. A közoktatásügyi törvény reviziójával foglalkozik. Inkább a közigazgatási rész szorul revizióra. A kérdést a felekezeti érzékenység megkerülésével, de a felekezeti szűkeklőséget nem kímélve, kívánja megoldani. (Mozgás a néppárton.) Egvelőre gondoskodik a miniszter adminisztratív uton a létező bajok szanálásáról. Az osztályon népiszkolai tanterv rövid idő alatt elkészül. Nem barátja a miniszter az exkluziv államosításnak. Az állami népiszkolák föllállításánál a párhuzamos akciónak a híve. Ezért szaporítja a székelyföldön az iskolákat. A népiszkolakötelesek közül a német faj 92 százalékban, a tót 84 százalékban, a magyar pedig csak 88 százalékban küldi iskolába a gyermekeit a zárt területeken.

A zárt, nemzetiségi területen több román község maga kérte az állami iskolát, például Aradmegyében. Az állami iskolák beléletéről visszautasítja azt a kívülről jövő rágalmat, hogy azokban vallástalan az oktatás. Ellenkezőleg az állami iskolákban rendesebb a hitoktatás, mint a felekezeti iskolákban, mert amazokban a pap, emezekben a kántor a hitoktató. A romának igen nagy örömmel vették azt az intézkedést, mely szerint a népiszkolák második és harmadik osztályaiban megengedte a román nyelv és írás tanítását. A népiszkolák tanítóinak fizetését folyton javítja. Az internacionalista szövetséget a tanítókat akarta megnyerni, de a tanítók hazafisága nem engedte a maguk szegénységét kihasználni. (Éljenzés.) Őszintén megmondja, hogy az iskolák rosszul vannak elhelyezve s hogy jól elhelyeztessenek, erre négy millió forint kellene. A miniszter mintaterveket készítettett iskolákra, a vályogfalú iskoláktól a luxussal építendő iskoláig e terveket megküldi a megyéknek. Az ismétlő-iskoláknak nagy híve, 400-at már is szervezett. A tanítók számára gazdasági vezérkönyvet készített s gazdasági és ismétlő-iskolákat együttesen fogja kezelni. A tanfelügyelői működés legelső főladatául az iskolalátogatást tekinti. Kiadott egy rendeletet, mely szerint az utiátalányt csak uti-költségre lehet fölszámítani. Több tanfelügyelőre volna szükség s több segédtanfelügyelőre, de erre nincs pénz.

A kisdudovás tén sokat kell tenni. 17.000 népiszkolával szemben csak 1000 kisdudovó van s ezek közt csak 241 az államé. A felsőbb népiszkolai intézmény nem vált be s a miniszter ezek helyébe egyszerű polgári iskolákat állít föl. A közoktatásügyi tanács oly polgári iskola létesítésével foglalkozik, amely öncélú intézmény lesz. Nagy baj, hogy sok olyan pályánk van, amelyen nem szükséges az érettségi. Törekedni fog a polgári iskolai tanítók fizetésének javítására. A tanítóképezdéknel lényeges reformra van szükség. Fejlesztetni kívánja az internátusokat. A kisdudovónók száma rangeteg nagy, a tanítóokban ellenben hiány van. Meg is engedi ezért az óvónőknek a tanítóonői vizsgálat etételét. Reformálni kell a felsőbb leányiskolákat is. E részben majd törvényjavaslatot nyújt be. Állami leánygimnáziumot még nem állított föl, de ily irányu magánvállalatot segít.

A középiskoláknál a tanárképzésre fekteti a fölsúlyt. A tanárképzésnek 1872-ben kelt szabályait revideálni fogja. Szaporítani óhajtja a külföldi ösztöndíjakat. A szüneti tanfolyamokat is sokra becsüli. A tanárok számára tudományos kézikönyvek készítésére nagy súlyt helyez. Egységes jogosítású középiskola az, ami a jövő iskolája. A tanterven fordul meg a dolog s a kiválasztandó anyagon vitáznak a paedagógusok. A miniszter már elkészítette a tantervet, amelyben a nemzeti tantárgyak fokozottabb tanítására kellő gondot fordítottak. A középiskolákban is a párhuzamos akció híve. Perze, ezzel a jövő nemzedéket is megterheli anyagilag. A nem magyar nyelvű középiskolák ügyét figyelemmel kíséri: már íratott is nem magyar nyelvű könyveket. Dicsérettel emlékszik meg a magyar középiskolai tanárok tudományos működéséről. A magyar tudományos testületek és intézetek autonómiáját izmosítani kell. A jogi szakoktatás reformjának törvényével adós maradt. A jogakadémiákat versenyképesé kívánja tenni. A vizsgákat megritkítja, de szaporítja a kötelező kollókviumot. A kötelező doktorátus eltörléséről tépelődik. Az orvosi szigorlat szabályzatának megoldása nem történhetik meg addig, amíg a monarchia két állama közt az orvosi oklevél érvényességére nézve a kellő megegyezés létre nem jön. A politechnikumot a Lágymányoson óhajtja létesíteni. A muzeumok dolgában kiadott egy szabályzatot, amelylyel a vidéki muzeumok életképességét fogja fokozni. Létesít egy muzeumi tanácsot. A muzeumokban és képtárakban előadásokat kíván tartani. — A képzőművészeti akadémia hiányzik, ami miatt külföldi iskolákba kell járni ifjuságunknak. Ennek rossz következése az, hogy festészetünkben a francia dekadens irány tért hódított. A magyar fajban oly művészert van, amelyet ki kell fejleszteni. Nem sok dolog az, amiben a külfölddel konkurálhatunk, a művészet az. Az akadémia föllállításával a sablonmentes szabadverseny.

híve. Az építészeti összhangzásba kívánja hozni a szobrászattal. A nagy külföldi művészeti központokon magyar otthonokat óhajtana létesíteni. A művészeti kérdésekben egy nagy ankétet, (azt hiszem, Madarász József ur azt jegyzi, hány idegen szót használók) tehát *szaktanácskozást* kívánok összehívni. (Derűtség.) Közönséget is kell nevelni. Ajánlom a tétel elfogadását. (Hosszantartó zajos éljenzés.)

„Riadó”

Hock János: A miniszternek a művészeti kérdésben elmondott terveiről óhajtja, hogy azok ne maradjanak meg csak kijelentéseknek, hanem effektuáltassanak. Rámutat a politika pusztításaira, amelyek nagy pusztítást idéztek elő, különösen az eszmények kultuszában. Erkölcsi átalakulásra van szükségünk kulturális uton, művészeti áramlattal. A művészetben is a politikai jelszó, a haszon, a pénz győzött. Pedig ahol özelett aljasul a művészet: ott süllyed. Képzőművészetünkbe helytelen irány és szellem hatolt be. Az egyéni tehetségek szabad érvényesüléseit egyenesen a német iskola békőiba vetettük. Felháborító, hogy még kulturai térítika nélkül vettek át tudásaink még az oktatás terén is mindent a német iskoláktól. Közoktatásügyünk egész rendszere német. A németek átvették az angol testedző tanítást, de átdolgozták a maguk népének sajátosságához s az angol testedzésből csinált paranesszóra hajló rendgyakorlatokat. És ezt vettük mi át a némettől, holott ez a szellem nélkül való hajladozás merőben ellenkezik a magyar temperamentummal. Ez történt a középiskolai oktatásban is, hol a német szellem győzött és végképp meghonosult; ezért lett a magyar ifjú bürokrata szellemű, gondolkodásra nem képes, gyámkodásra szorult, kalitkába zárt madárhoz hasonlatos, rubrikacsinaló, kérődző, a régi lelkes, önálló gondolkodású, szabad mozgású, szabadságra hajló és törekvő, tüzesű és tüzelektű ifjúból. (Tetszés.) Elbeszéli, miképp tanítja a francia tanár a művészetet. A francia leülteti a szobor elé a tanítványait s arról beszél, amit a szobron látni, a német tanár ellenben arról beszél, mikor, ki ásta ki azt a szobrot és honnan, mi a szobor tömegsúlyja s melyik főherceg melyik udvarmestere nézte meg ekkor és ekkor. És ez a német szellem lett az ur művészeti oktatásunkban. A klasszikus festészetnek egyetlen példánya sem maradt ránk.

Thaly Kálmán: A vázákon!

Hock János: Téved, azokon csak a rajzok maradtak meg.

Zsilinszky Mihály: Pompejiben.

Hock János: Tanulja meg az államtitkár ur, hogy más a latin, mint a görög művészet. Am a német tudósok kiadták a rendeletet, hogy Poliglott falfestményeit, amelyeket soha senki nem látott, csak Pauzaniász írt róla, meg kell újra festeni. És Schenk ur megfestette. Mert ilyen a német természet. Egy vagyonos ember meghalt és szolgálatot akart tenni a kulturának s kitzte ezt a pályadíjat: mi a tevé? A francia kiment az állatkertbe, megnézte a tevét s írt róla egy kedves tárczát. A végére ezt írta: Uram, ez a tevé! Az angol kiment Afrikába s négy kötetnyi jegyzéket csinált s azt írta: ennyit sikerült megtudnom a tevéről. A német nem nézi meg a tevét sehol, hanem elmegy a könyvtárba, összeszed minden könyvet s most írja a 30-ik kötetet. (Nagy derűtség.) A francia gondolatot teremt, az angol forrásmunkát ad, a német kérődzik. Melyik nemzet eszejárása felél meg a miénknek? A francia. Hol vannak ma azok a magyar festők, akik a hazafias lelkesültség hangján szólanának hozzánk. A nemzeti egyéniség helyett a csöndélet sablonja látszik meg mindenütt, müncheni utánzattal. Erőforrásunk a saját faji tulajdonságainkon kívül a francia művészet legyen. Mert a két nemzet közt van meg a szellemi rokonság. Nekünk Párisban egy festőotthont kellene csinálnunk. Mit akar, kérdezték a szónoktól, a magyar átadni a maga magyar faji sajátosságait a művészetnek? Belső szellemi tartalmát! A mi primitív kulturai voltunkat! A művészet csak a fejlődésben levő nemzeteknél virágzik, a kifejlett nemzeteknél a sablon dolgozik pénzért. Mi most a kulturális bimbózás korát éljük. Most

kell tehát megadni művészetünknek a lendületet! A népies költészet bája, ez hiányzik most a művészetben. Ezt kell belevinni. Mire való az a mesteriskola? Nyugdíjkepes piktorok nevelésére, akik vármegyei főispánokat pingálnak. (Nagy derűtség.) Bele kell vinnünk művészetünkbe a nemzeti chauvinizmust. Bár minden magyarban lobogna a nemzeti chauvinizmus tüze. Most csak a riadóját fujta el a magyar kultúra harcának. Később egy teljesen kidolgozott programot fog benyújtani! (Éljenzés.)

Zsilinszky Mihály államtitkár személyes kérdésben visszautasítja azt a hangot, amelyet vele szemben Hock használt s kijelenti, hogy nem lehet meghuzni azt a határvonalat a latin és görög művészet közt, amelyet Hock képzel. Mindakettő antik.

Hock János: Én festményről beszéltem és nem freskóról.

Az elnök öt percre felfüggeszti az ülést.

A szünet után.

Zsigárdy Gyula a pozsonyi egyetem föllállítása érdekében szolal fel s ezt Magyarország északnyugati részének nemzetiségi viszonyaival okolja meg. Tudja, hogy Szeged is óhajtja a harmadik egyetemet, de szerinte az egyetem jobban illik Pozsony konzervatív jellegéhez is.

A vitát holnap folytatják.

KÜLFÖLD.

Zola pöre.

(Távirati tudósítás.)

Az igazságügyi palota bejáróinál nem olyan nagy a kíváncsiak tömege, mint eddig. A bebocsáttatás incidens nélkül megy végbe. A palota folyosóin is nyugalom van.

Csak a Place Dauphin felé eső bejárónál ácsorog egy kisebb csoport, amelyben belépő jegyeket kínálnak az első sorokba 20, a hátsókba 10 és 5 frankért.

Az emberek nagyon mulatnak azon a sok angolon, akik a legnagyobb vizsgálódás közben körüljárják a törvényszéki palota épületét és meglegszenek azzal, ha csak kívülről is látták azt a palotát, amelyben a világhírű Zola-pert tárgyalják.

Itt megemlítjük, hogy Zolának szándékában van a per befejezte után hosszabb időre Angliába menni.

A tárgyalás megkezdése előtt élénk megbeszélés tárgyát képezi a hallgatóság közt egy incidens, amely a képviselőház folyosóján ma délelőtt történt. Két képviselő a Zola-pör fölött összeszólalkozott, összeveszett, aminek *pofozkodás lett a vége*.

Ma igen sok katonatanut látni a teremben. Ott van Esterházy is, aki ma már nyolczadik napja jött el, és talán ma mégis sorra kerül.

Nagyon érdekes jelenet játszódott le Piquard ezredes megérkeztek. Amint közeledik a palota felé, összeütközik valakivel és a hóna alatt levő iratsomót leejti. Három csomó esett le a földre; egy mellette álló ember azonban lábával és botjával leszorította azokat a földre, úgy hogy Piquard egész könnyen felvehette. Piquard, aki láthatólag elhalványodott, amikor a papirjai leestek, katonás köszöntés után így szól az ismeretlen segédkezőnek: — Köszönöm, uram! Ön nem is sejtí, micsoda szolgálatot tett ezzel nekem!

Esterházy komoran járkal a tanuteremben; gondolatokba mélyed, a senkire sem vet ügyet; az igaz, hogy ő vele sem törődik senki.

A tárgyalás megkezdése előtt *Labori* úgy nyilatkozott, hogy nem bánja, ha még nyolcz napig tart is a tárgyalás, de előbb nem nyugszik, míg Esterházy bűnösségét be nem bizonyítja.

Ugyanígy nyilatkozott *Labori Zola* előtt is. Zola kevéssel tizenkettő előtt érkezett a tárgyaló terembe.

Ne beszéljen vilárosságról!

A tárgyalást 12 óra 15 perczkor nyitják meg. A terem zsufolásig tele van.

A bíróság kihirdeti elutasító határozatait a védelem indítványai dolgában, amelyek azt követelték, hogy az írásszakértők nyilatkozzanak a haditörvényszék titkos ülésén tett vallomásokról.

Gonse tábornok tiltakozik *Jaures* amaz állítása ellen, hogy a vezérkar, mivel nem akart a dologra fényt deríteni, Esterházy őrnagyot segítette abban, hogy kimenekülhessen a bajból. Azután így szól:

— Ez állítások ellen erélyes czáfolattal élek. Senki jobban nem akarja, mint én, hogy teljes vilárosság derüljön ez ügyre, és én részemről egész erőmből hozzá is fogok járulni.

Labori védő: Ha szives akar lenni, hozzájárulni az ügy tisztázásához, akkor kérem sziveskedjék a hadügyminisztertől a következőket kérni:

1. Hatalmazza fel Mercier tábornokot, hogy nyilatkozzék a titkos okiratról, amelyet, mint tudjuk, a haditörvényszék elé terjesztettek.

2. Mentse fel Piquard ezredest a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól.

3. Hozzák ide a bordereau eredetijét.

4. Terjeszszék azokat az iratokat a bíróság elé, amelyek Bertillon szakértőnek véleménye készítésénél alapul szolgáltak.

5. Hívja fel Bertillont vallomástételre.

6. Hívja fel a szakértőket is, hogy vallomást tegyenek.

Gonse tábornok: Nem tartozik rám, hogy ezt a kérelmet a hadügyminiszter elé terjeszsem.

Labori: Akkor meg mit beszélnek vilárosságról!

A regényes koholmány.

Azután Crepieux-Jamin szakértőt hallgaták ki.

A tanu erélyesen tiltakozik Teysonieres ama vádja ellen, hogy ő meg akarta volna Teysonierest vesztegetni és azt mondja, hogy ez *regényes koholmány*. Teysonieres azt mondta neki, hogy Dreyfust egyedül az ő jelentése alapján ítélték el, nem pedig a Bertilloné alapján. (Zajongás.)

A tanu hozzátesszi, hogy ő *katholikus és francia* és a fogorvosi, nem pedig az írásszakértői foglalkozást gyakorolja.

Meyer ur, a katolikus.

A következő ugynevezett „ellenszakértő” *Meyer* tanár, az „Ecole des Chartes” igazgatója, az „Institut de France” tagja és a „Collège de France” tanára.

Labori védő: Izraelita a tanu?

A tanu: Párisban születtem francia szülőktől. Anyám párisi, apám Joignyből, nagyapám pedig Strassburgból származott és ez magyarázza meg elzászi nevemet. Először St-Sulpireben részesültem a bérálásban, és tizenhat esztendő koromig szigoruan a katolikus hit tanai szerint neveltek. Tehát katolikus vagyok, bár Drumont a „France”-ben zsidónak nyilvánít. Ünnepelesen kijelentem, hogy nincs szándékomban hitemet letagadni vagy vallásomat megváltoztatni. (Mozgás.)

A tanu, aki tanulmányozta a bordereau facsimilét, kijelenti, hogy azok oly pontosak, amilyenek csak lehetnek. Demonstrációkat tesz egy clichén, amely rotációs gépre illeszthető. Azután azt mondja:

— Ez teljesen hamisítványnak látszik.

Pellieux tábornok (aki jelen van a tárgyaláson): Kijelentem, hogy ez nem áll. Ezt az állítást minden esetre igen tulzottnak tartom. Óhajtánám, hogy a tanu, aki azt állítja, felvilágosítana bennünket arról, hogy 1896-ban, tehát olyan időben, amikor még nem beszéltek Esterházyról, amikor még senkisé gyanúsította, mi vihette az embereket arra, hogy a bordereauról hamis clichét készíttessenek és milyen célra? A kérdés nem tetszik könnyűnek.

Meyer: Ha a tanu alkalmat adna, hogy összehasonlíthassam az eredetit, vagy legalább

az eredeti fényképét az 1896-ban a „*Matin*”-ban megjelent facsimilével, akkor ígérem, hogy bá rájövök, hogy csalatkoztam, ezt loyális módon meg fogom ismerni. Nem jöttem ide előre megalkotott véleményemmel. Nagy hatással volt rám, hogy ilyen súlyos ügyben azt hitték, megbízhatnak oly szakértőben, mint Bertillon, *akinek eljárása ellentmond minden módszernek és józanságnak.* Ami Esterházy írását illeti, kijelentem, hogy az *teljesen hasonlít a bordereauéhoz.*

Visszatérve az állítólagos hamisításra — úgy mond a tanu — csakis úgy lehetne bebizonyítani, hogy nincs igazam, ha idehozzák a fénykép elkészítéséhez használt negatív lenyomatot. Ezzel lehetne kimutatni, hogy a reproduktiók hamisítványok; de ha ezt meg nem teszik, fentartom abbéli állításomat, hogy a bordereau írása egyező Esterházyéval.

Mikor a tanu írásból akar valamit olvasni, az elnök ezt nem akarja neki megengedni, mire Meyer azzal mentegetőzik, hogy rossz az emlékezőtehetsége és ha jegyzetei nem támogatják, esetleg a legfontosabbat elfelejti.

Ezután azt mondja, hogy beszélt Bertillon-nal, akinek grafologiai rendszerét hallva, valósággal meg volt dűbbenve attól, hogy az az ember, aki az anthropometriát feltalálta, a józan emberi ész kiugyoló rendszert állított fel az írástudományban.

Labori: Meg tudja-e fejteni Bertillon hypothesiseit?

Meyer: Azokban több a phantasia, mint a logika.

Megtagadott szembesítések.

Labori védő: Conard Delhomme és Varinard szakértőkkel szembesíteni kívánja Meyert és kéri az elnököt, hívassa fel őket.

Az elnök feltétlenül megtagadja ezt.

Labori jelzi, hogy akkor kénytelen a bíróság elé terjeszteni indítványait. A bíróság hozzon majd felettük határozatot. Azután megszövegezi indítványait.

A törvényszék visszavonul határozathozatal végett. Mikor újra bejön a terembe, elnök bejelenti, hogy a törvényszék a védő indítványait *visszavetette.* Együttal hozzáteszi, hogy ez hasonló eseményben mindig így fog történni.

Az elnök azzal indokolja a határozatot, hogy a törvényszék a perrendtartás 270. cikké értelmében helyesen cselekedett, amikor megtagadta olyan kérdés feltevését, amelynek csak az volt a célja, hogy a tárgyalást ok nélkül *késleltesse.*

Molinier tanár.

Molinier tanár tanu szinten azt állítja, hogy Esterházy írása teljesen hasonló a bordereau facsimiléjéhez.

Molinier ép úgy, mint Mayer, az E'cole des Chartes tanára. Egész életén keresztül íráskor tanulmányozásával foglalkozott, és így szeme bizonyos speciális fölismerési képességgel bír a kézírások agnoskálásához.

Elnök: Ön nem látta a bordereau eredetijét? Ön csak egy másolatot látott? Nemde?

Molinier: Igen, csak egy czinkografált másolatot láttam. Különböztetve megjegyzem, hogy már sokkal bizonytalanabb adatokból a legpontosabb következtetéseket tudtam levonni.

Boulancy asszony.

Clemenceau ügyvéd felolvassa Boulancy asszonynak Bertholus vizsgálóbíró előtt tett vallomását. Eszerint Boulancy asszony birtokában több levél van, amelyeket Esterházy intézett hozzá 1881—1884-ben. A levelek a hadseregre és Franciaországra vonatkozólag bizonyos megjegyzéseket tartalmaznak. Esterházy követe, hogy adja vissza a leveleket, de Boulancy asszony megtagadta ezt.

A felolvasott vallomások.

A törvényszék tudvalevőleg Bertholus vizsgálóbírói küldte ki Boulancy asszonyhoz, akihez a következő kérdéseket intézte:

— Vannak önnél Esterházy-féle levelek?

— Vannak. Azért örülök, hogy adandó alkalommal a magam védelmére felhasználhassam.

— Két sürgőnye is van Esterházytól?

— Igen. Fenyegetés nincs bennük, csak a levelek visszaküldését kérte Esterházy.

— Kompromittálják azok a levelek Esterházyt?

— Igenis. Épen úgy, mint az a bizonyos uhlánus-levél. A francia hadsereg ellen a legsúlyosabb vádakat tartalmazzák.

— Hajlandó volna a leveleket átadni a törvényszéknek?

— Nem. Még pedig azért nem, mivel már vádoltak hamisítással is. Azért akarom e leveleket megtartani, hogy az ilyen vádak ellen megvédjenek.

A **Comminges** kisasszonyhoz, a fölvevett jegyzőkönyv szerint, a vizsgálóbíró a következő kérdéseket intézte:

— Tudja-e ön azt, hogy az ön nevével visszaéltek azért, hogy Piquardnak írjanak az ön nevében?

— Igen.

— Honnan tudja?

— A Zola-pörből.

— Paty du Clam haragosa önnek?

— Erről nem beszélhetek. Ez idegeneket nem érdekelhet.

— Irt Paty du Clam 1892-ben névtelen levelet önhöz?

— Erre sem felelhetek.

— Közbenjárt-e Paty du Clam ügyében Lozév volt prefekt, későbbi bécsi nagykövet?

— Erre sem felelhetek.

— Mit mondhat nekünk Paty du Clamnak a fátyolos hölgygel üzött machinációiról?

— Ezek olyan intim kérdések, hogy nem felelhetek rájuk.

Clemenceau ügyvéd indítványokat terjeszt elő. Ezek felhívják a bíróságot, küldjön ki egy bírót, aki elmenjen Boulancy asszonyhoz és kérdezze meg, elfordulnak-e a levelekben a következő pontok vagy sem:

1. Saussier tábornok egy clown. A németek még czirkuszban sem engednék fellépni.

2. Ha a poroszok Lyonig jönnek, eldobhatják puskáikat s a puskavesszővel üzhetnek maguk előtt a francziákat.

A jelentéktelenek.

Ezután kihallgatják mint szakértőket **Molineer** louveri levéltári tisztviselőt és paleografust, **Celerier** fonteneblau tanárt és **Burman** paleografust.

Mindhárman azt állítják, hogy a facsimile Esterházy írásának hű reprodukciója.

A főügyész Burmanhoz fordul és kéri, nem találkozott Varinard és Charavay szakértőkkel valamelyik esküdtzék előtt.

Burman: Minden bizonynyal! Roche sur Yonneban. Az én indítványaim egészen mások voltak, mint azoké. Egy szerencsétlen emberről volt szó, akit harmincz hamisítással vádoltak és aki a nevét is alig tudta leírni. E két szakértő nem kevesebbet állított, minthogy ez a szerencsétlen volt a hamisítások tettese.

Frank fiskális.

Következik **Frank** Felix brüsszeli ügyvéd kihallgatása. A tanu kijelenti, hogy demonstrációi céljából fekete táblára van szüksége.

Mivel ilyen tábla beszerzése egy órát vesz igénybe, az elnök félbeszakítja az ülést. Az ülés újból való megnyitása után Frank, aki az esküdtzék felé fordított fekete táblán a bordereau facsimiléjét és Esterházy írását helyezte el, megkezdi demonstrációit.

Frank kifejti, hogy az első szakértők abból a téves föltevésből indultak ki, hogy az inkriminált irat írója *elváltoztatta* az írását. Már pedig a bordereau természetes folyó írásal van írva. A világ minden szakértője fölismeri és elismeri ezt. Esterházy írása és a bordereaulátható írás alakra nézve *teljesen megegyeznek* egymással. Esterházy új bekezdésnél soha sem hagy üres tért. Az ő írása úgynevezett „écriture destroyre” (jobbfele irányuló írás), azaz a vonások jobbfele irányulnak, míg az elítéltek az írása „écriture senestroyre” (balfele irányuló). Az első centripetalis, az utóbbi centrifugális.

Frank tudományos fejtegetéseit, bonyolult voltuknál fogva, meglehetősen nehéz követni, da-

czára annak, hogy a tanu igyekszik minél világosabban beszélni. Kimutatni törekszik az esküdtzék előtt, hogy tévedés kétségbevonni azt, hogy Esterházy sajátkezüleg írta a bordereaut. Esterházy elismeri, hogy a bordereaulátható írás az ő írása, de tagadja, hogy ő írta volna. Egy hamisító pauzálta le és állította össze az ő kezétől eredő iratokból a szavakat. De azokon a szavakon — úgy mond Frank — amelyek ismétlődnek, egyáltalán *semmiféle eltérés nem látható*, úgy, hogy lehetetlen, hogy egy és ugyanazon alapírás után egy és ugyanazt a szót eltérő szóképekben pauzálhatták volna le. A tanu hosszasan bizonyítja Esterházy magyarázatának valószínűtlenségét. Esterházy eredeti irataiban 181 szónek kellett volna lennie, köztük oly ritka szóknak, mint „Madagascar” és „presse hydraulique” és ezeket úgy kellett volna összerakni, hogy azok egyike se térjen el dimensio és hajlás tekintetében a szomszéd szavaktól. Ez lehetetlenségnek látszik. Az aritmetikai ritmus Esterházy írásánál és a bordereau írásánál ugyanaz. A „g” betű úgy Esterházy írásában, mint a bordereauban különvált a következő betűktől. A szók végei mind a kettőnél teljesen megegyeznek.

Frank a hallgatóság türelmetlenkedése közt végzi hosszas fejtegetéseit. Nyugodt lélekkel jelentem ki — úgy mond — hogy azt az okiratot csak egyetlen ember írta. Egyesegedül Esterházy írhatta a bordereaut, senki más, csak ő maga. (Mozgás. Zaj a terem hátulso részében.)

Frank (emelt hangon): Végezni akartam, de minthogy félbeszakítanak, hát folytatom! (Lárma.)

Az elnök: Kérem, tessék a törvényszék előtt más hangon beszélni, mert ez a hang meg nem engedhető!

Labori: Én pedig kérem az elnök urat, tessék felszólítani a jelenlévőket, hogy nyugodtan viselkedjenek. Láthatja elnök ur, hogy most már nem ügyvédek tűntetnek.

Frank: Én a bordereau írásában *germán szellemet* (esprit germanique) látok. Végül kifejezi Frank azt a meggyőződését, hogy előbb-utóbb be fogják látni, hogy a bordereaut más írta, nem az, akit elítéltek, (Lárma a terem hátulso részében.)

A fekete táblát elviszik.

Grimaud akadémikus.

Grimaud akadémikus és a technika tanára lép elő és kifejti, hogy mely okok indították őt arra, hogy a kamarához intézett tiltakozó iratot aláírja. Érezte, hogy a törvény tisztelete és a *baza becsülete forog kockán.* A két ügyről szóló jelentésekben nem volt semmi rendszer. Lelkiismerete nyugtalankodott. A szakértők egész eljárását különösnek találta: a szakértőket, akik tévedtek, még pedig *tévedtek a haditörvényszék hét bírájával együtt.*

Ravary jelentésében azt mondja, hogy egy titkos okmány jutott a hadügyminiszteriumból a fátyolos hölgy kezébe, aki ezt ismét visszajuttatta a hadügyminiszteriumba. Ebben a legkülönösebb az, úgy mond **Grimaud**, hogy Ravary nem is csodálkozik ezen. Negyvennégy éve vagyok már tanár és igazán mondhatom, hogy nemcsak francia, hanem chauvinista francia vagyok. Elődeim hőfesen küzdöttek Franciaországért, egyik unokaöcsém Timbukuban csatában elesett. Ilyen tagjai vannak egy családnak, amelyet egyes lapok hazafiainak neveznek.

A rejtett fenyegetések és a megfélemlítési kísérletek ellenére — mondja **Grimaud** — azt állítom, hogy a *pör reviziója elkerülhetetlen* és hogy mindent meg fogunk tenni, hogy ezt elérjük. (Mozgás és zaj a közönségben.)

Labori odaszól a közönségnek: Igazán csodálkozom, hogy a hallgatóság nem akarja azt megérteni, hogy már csak szegényből is hallgatnia kellene.

Grimaud: Őt tiltakozása miatt elbocsátással fenyegették. De ő csak azt mondhatja, hogy lángoló hazafiság tölti el kebelét és szereti a hadsereget. (Elnök tetszés.)

Havet.

Havet híres hellenista és okiratkutató, a Collège de France tanára, azt mondja, hogy úgy az írás, mint az irály szempontjából bírálta alá vette a bordereaut és Dreyfus és Esterházy leveleit.

Látott egy levelet, amelyet Dreyfus, elítélte után írt. Ez a legkevésbé sem hasonlít a bordereau írásához. Végül kifejezte azt a véleményét, hogy a bordereaut Esterháznak kellett írnia.

Ezt a véleményét következőkkel indokolja: Mig Dreyfus levelében néhány helyesírási hiba fordul elő, addig Esterházy a legnagyobb skrupulózitással vigyáz a legcsekélyebb dolgokra is. Utóbbi soha pontozási hibát nem követ el, sőt mi több, leveleiben még a nagy „A“-ra is felteszi az „accent grave“-ot, ami igazán ritka helyesírási lekiismeretesség és a bordereauban ez ugyanígy van. (Mozgás.)

— Ugy a nyelvet, mint az irályt tekintetbe véve, a leghatározottabban kijelenthetem, hogy **Dreyfus a bordereaut nem írhatta**. Mert az írást még lehetne utánozni, de már a stylust nem lehet. Esterházy nemcsak sajátkezüleg írta a bordereaut, hanem maga fogalmazta is. De az írás is e mellett bizonyít. Mert például ezen szóírása „hydraulique“ teljesen megegyezik Esterházy írásával. Már pedig, ha valaki Esterházy írását utánozta volna a bordereauban, akkor ennél a rendkívül ritkán előforduló szónál minden egyes betűt külön kellett volna utánoznia. Az pedig be van bizonyítva, hogy a bordereau folyékony írással készült. Mindezek alapján állítasomat fenntartom; **a bordereaut nem írhatta senki más mint Esterházy**.

Ezzel a tárgyalás 1/26 órakor véget ért.

A hazatérés.

Zola a mai tárgyalás eredményével nagyon meg volt elégedve. Megjegyezte, hogy **Frank** nyilatkozatai az esküdtek érdeklődését teljes mértékben felkeltették. Mikor ő beszélt, több esküdt szorgalmasan jegyzett.

Labori, aki valószínűleg szombaton mondja el védőbeszédét, megemlítette, hogy egy ügyvéd azt tanácsolta neki, hogy hagyjon fel Zola védelmével. Mire ő Zolát biztosította róla, hogy csak annál nagyobb buzgósággal fogja vezetni a pört. **Clemenceau** ügyvéd nem fog védőbeszédet mondani. Perreux és bátyja maguk fognak védekezni.

Zola akadálytalanul távozott. Csak a Szajna tulpártjáról hallatszott néhány fütty és kiáltás.

Castelar a Dreyfus-ügyről.

A *Revue de la Politique Européenne* folyóirat legújabb számában **Castelar** Emil is nyilatkozik a Dreyfus-ügyről, amelyet az igazság és lelkiismeret ügyének tekint.

A kérdésnek politikai és vallásos alapja van, írja Castelar. Mindazok, akiknek égő vágya a köztársasági intézményeket lerombolni és akik tudják, hogy azoknak szélesebb alapjuk és az egyházi szabadság nagy elvében megdönthetetlen biztonságuk van, úgy harcolnak, hogy azokat az intézményeket **indirekt** uton rombolják le. Mert egyenesen a zsidókat vádolják és üldözik. A köztársaságnak Franciaországban a két legfélelmetesebb ellensége a pratorianus-párt és a theokratikus-párt, az egyik a parlamentarizmust, a másik a szabadságot akarja megdönteni. A köztársaság ellen indított harcban egy igen híres író elegyedett bele: Zola Emil, bizonyára nem határozott politikai okokból, hanem csupán azért, mint ahogy ez egész egyéniségének is megfelel, hogy azt a szerencsétlent védelmezze, aki istentől és embertől elhagyatva a rettenetes Ördögzigeten teng, hasonlóan a középkorban elítéltekhez, akik számára a kínzások különféle módjait találták fel és akiknek az életét pokollá változtatták át — minden szabadulásra való reményesség nélkül. És Zola igen nagy bravóval védi a maga ügyét, amivel azt bizonyítja, hogy nemcsak tagadhatatlan tehetsége, hanem mint polgárnak is igen nagy értéke van.

Castelar cikkét így fejezi be:

Az antiszemita manifesztációk ez okokból keltettek nyugtalanságot Páris utcáin és néhány más

francia városban. És nem értem ezeket a manifesztációkat. Ámbár hazánk a 15-ik században a zsidókat kiűldözte, ámbár az a jármű, amelynek fedélzetén Amerika hősi felfedezői voltak, keresztelte azt a hajót, amely az utolsó proskribáltakat Tangerbe vitte; ámbár nekünk spanyoloknak egy csepp zsidóvér sincs az ereinkben és egyetlen semita osztályt sem védünk: mégis teljes szívvel, lelkiismeretünk egész erejével tiltakozunk eme barbár reakció ellen, amely a francia forradalom legjobb gyümölcseit megrontja és a borzalmas középkor feudális és theokratikus chaosába vezet vissza minket. Azt hiszem, az antiszemitizmus a kelet betegsége, az oroszoké, a horvátoké, az oláhoké, a bécsié. Ezt a betegséget lehetetlen ebben az országban megkapni, ahol a vér egyre a szabadság oxigénjétől melegszik fel. Értem, hogy Bécs és Pétervár utánozzák Páris, hanem az athéniek csak nem utánozhatják a rómaiakat. A híres zsidófalónak ismert bécsi polgármesternek a keresztényszocializmusa, aki katolikus tulkapásait demagóg irányzattal tölti, amely a tüke és a jog pusztulását kívánja, amely a lelkeket fanatizálja, mint beteges extravagancia helyén való lehet a germán és szláv harcokban, hanem az emberi szellem fővárosát, Páris, be nem piszkíthatja anélkül, hogy a humanitás eredeti jellegét el ne veszítse. Lehetséges-e, hogy Párisban a nagy gondolkozók emlékét lerombolják? Az alkotmányt rongyokra tépjék, a jogot a francziák szívéből kitorölik és hogy mindezt a flagellánsok processióival helyettesítsék, amelyek a fátylak világában a megáldott helyeken elvonulva, ott, ahol a convent megszületett, az embereket azért, mert disznóhúst enni nem akarnak — mágiákra vigyék? Nem. A világ sohasem térhet többé vissza erre a barbarizmusra!

TÁVIRATOK.

A nyelvrendeletek.

Prága, febr. 15. A nyelvügyi bizottság ma dr. **Herold** alelnök elnöklése alatt ülést tartott. **Schlesinger** képviselő indítványa tárgyában, a nyelvrendeletek megszüntetése iránt, a bizottság hosszabb vita után elhatározta, hogy indokolt napirendet fog a tartománygyűlésnek javaslatba hozni. **Pacak** indítványát, az autonóm hatóságok nyelvi viszonyainak szabályozása iránt, a bizottság lényegtelen módosításokkal elfogadta.

Kálnoky temetése.

Bécs, február 15. Gróf **Kálnoky**-t csütörtökön temetik Lettowitzban.

A horvátok költségvetése.

Zágráb, február 15. A tartománygyűlés mai ülésén az országos alapok költségvetésének tárgyalásáról **Smiciklas** indítványt nyújtott be, mely szerint a kormány felhívandó, hogy a Bosznjakovina megvásárlására és az ottani befektetésekre vonatkozó iratokat terjessze elő. Rövid vita után a ház az **indítványt elvetette** és a nevezett költségvetést elfogadta.

Az 1894. és 1895. évi zárszámadások tárgyalásánál dr. **Vrbanc** hosszabb beszédben **fejtegette a zárszámadások pontatlanságát, zavarosságát és igazságtalanságát**. Báró **Kukavina** a zárszámadás elvetését indokolta, mire az ülést bezárták.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

A német postahajók szubvenciója.

Berlin, február 15. A birodalmi gyűlés elintézt egy csomó költségvetési címet és megkezdte a postahajók szubvenciójára vonatkozó javaslat tárgyalását.

Podbielsky birodalmi postaügyi államtitkár utal arra a tényre, hogy Németország a világforgalomban a negyedik helyről a második helyre került, továbbá **Kiss-Csau** megszerzésének jelentőségére, valamint Németországnak a világposta-egyesületben elfoglalt kiváló helyére, melyre a fennálló összeköttetések nem elegendők. Az államtitkár, reményli, hogy a birodalmi gyűlés a javaslatot elfogadja.

Frese képviselő utal a **Lloyd** által kötött szerződésre, mely kedvező a birodalomra nézve. A

szibériai vasut konkurrencziája Nyugat-Európára nézve jelentéktelen lesz, ha a postahajók elegendő gyorsasággal és elég gyakran fognak közlekedni.

A vita folytatását csütörtökre halasztották. A holnapi ülés napirendjén iniciatív indítványok vannak.

Az olaszok ünnepe.

Róma, február 15. A képviselőház és a szenátus hozzájárultak ahhoz, hogy márczius 4-ét tűzzék ki az **alkotmány 50-ik évfordulójának ünnepéül**. A szenátus egyhangulag elhatározta, hogy e napon feliratot nyújt át a királynak.

A lord családja.

London, február 15. **Neville Vilmos** lordot ma család miatt öt évi kényszermunkára ítélték. **Neville** annak idején egy gazdag fiatal katonatisztet hamis ürügyekkel rávett arra, hogy 11,000 font sterling értékű kötelezvényeket írjon alá, anélkül, hogy megmutatta volna a tisztnak az aláírandó iratok tartalmát. Erre **Neville** ezer font sterlinget vett föl egy pénzüzértől, akinek ezeket a kötelezvényeket adta át biztosítékul.

HIREK.

A király Budapesten.

A király ma reggel 5 óra 40 perczkor külön udvari vonaton Budapestre érkezett. Kisérletében voltak: **Liechtenstein** herceg altábornagy első főudvarmester, gróf **Paar** lovassági tábornok és **Bolfras** altábornagy főhadsegédek, továbbá **Dietrichstein** herceg alezredes, báró **Külmer** őrnagy és **Wessely** lovag őrnagy szárnysegédek, **Tamássy** őrnagy 6 Felsője katonai irodájából, **Dittl** parancsőtiszt, aradvári **König** udvari tanácsos és dr. **Kerzl** főtörzsorvos, udvari orvos.

A pályaudvaron **Márkus** főpolgármester és **Rudnay** főkapitány várták a királyt. A tavaly tett rendelkezések értelmében ezuttal **Pest vármegye főispánja már nem tisztelgett ő Felsője előtt**. A király kegyteljesen előbb **Márkus** főpolgármestert, azután **Ludwig** Gyulát és **Rudnay** főkapitányt szólította meg, kiktől a helyi viszonyok felől kérdőzködött.

A királyi várakban ő Felsőjét gróf **Apponyi** Lajos magyarországi udvarnagy, **Loebenstein**, szertartási igazgató és **Ybl** lovag várkapitány fogadták. A király néhány szót váltott az urakkal, azután visszavonult dolgozószobájába.

Délután 6 órakor volt az első udvari ebéd, amelyre hölgyek is hivatalosak voltak. A 23 terítékű ebédén ő Felsőjén kívül résztvettek: **Mária** Jozefa főhercegnő, **Széchenyi** grófné főudvarmesternő, **Zamoyska** grófnő udvarhölgy, gróf **Salm** főhadnagy, szolgálattelvő kamarás, gróf **Széchenyi** Imre és neje, született **Sztáray** Alexandra grófnő, gróf **Andrássy** Aladár és neje szül. **Wenckheim** Leontin bárónő, gróf **Apponyi** Lajos és neje szül. **Scherr-Thoss** grófnő, báró **Vécsey** József és neje, szül. **Desseffy** Blanka grófnő, báró **Révay** Gyula és neje, szül. **Berchtold** Róza grófnő, gróf **Karátsonyi** Jenő és neje, szül. **Andrássy** Karolina grófnő, ilj. gróf **Széchenyi** Imre és neje, szül. **Andrássy** Mária grófnő, továbbá herceg **Liechtenstein** altábornagy első főudvarmester, gróf **Paar** lovassági tábornok és **Bolfras** altábornagy főhadsegédek és a szolgálattelvő szárnysegéd.

— A beteg **Klementina** hercegnő. **Bécsből** azt jelentik, hogy **Klementina** hercegnő állapota az éjjel némi javulás állott be, amely egész reggelig tartott. A király elutazása előtt azt a kívánságát fejezte ki, hogy **Klementina** hercegnő állapota mindennap távirati tudósítást küldjenek neki Budapestre.

— Báró **Podmaniczky** kitüntetés. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy a király báró **Podmaniczky** Frigyesnek az első osztályú vas-korona-rendet adományozta. E kitüntetésre vonatkozólag a hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

A Személyem körüli magyar miniszterium ügyeinek ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése

folytán báró Podmaniczky Frigyes, a fővárosi közmunkák tanácsa alelnökének, ezen minőségében tett hasznos szolgálatai elismerésül, első osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi február hó 8-án.

Ferencz József s. k.

Báró Bánffy s. k.

A nemes báró kitüntetésé öszinte örömet kelt nagyszámu barátai és tisztelői körében.

— **Báró Erlanger halála.** Frankfurtból táviratozzák, hogy ott ma meghalt báró Erlanger Lajos, a von Erlanger und Söhne híres bankház főnöke. Az elhunyt báró, aki 52 évig élt, fivére volt báró Erlanger Viktornak, a nálunk is ismert sportembernek.

— **Bucszás Waldstättentől.** Báró Waldstättent tábornagyi csapatfelügyelőtől — mint levelezőnk táviratozza — ma bucsuzott el a temesvári helyőrség tisztikara. A katonai kaszinó termében a tábornoki kar és az egész tisztikar élén Weisz altábornagy mondott a távozó tábornagynak bucsuzó beszédet.

— **Vilma királynő nem szerelmes.** Hirt adtunk a *Gazois* ana híreről, mely Vilma németalföldi királynő férjhezmenetelét újságolta. A fiatal királynő tudvalevőleg többször kijelentette, hogy ő csak ahhoz megy férjhez, akibe szerelmes és így elképzelhetően nagy érdeklődést keltett Vilma királynő eljegyzésének híre. Ma már kiderült, hogy Vilma királynő nem szerelmes. A *Figaró* ugyanis, mint Párisból táviratozzák, megczáfolja a Lajos Napoleon hercegnek és Vilma királynőnek eljegyzéséről szóló hírt.

— **Temetések.** Lóskay Jeromosnak, a hercegprímási jószágok hirtelen halállal kimúlt főkomáromjának nagy gyászoló közönség ma adta meg a végisztséget. A ravatal az Erzsébet-kórház kápolnájában volt felállítva s a sok koszoru között ott volt Vaszary Kolos hercegprímás koszorúja is. A halotti *Kostaházy* szertartást krisztinavárosi plébános végezte nagy papi segédlettel. A halottat este 6 órakor a déli vonaton Tilanyba szállították, ahol csütörtökön temetik el. Lóskay halála, mint *Esztergomból* jelentik, a primási városban nagy részvétet keltett. A haláleset miatt az apácázárda növendékeinek mára tervezett farsangi színelőadását elhalasztották. — **Kolozsvárról** jelentik, hogy ott ma délután kísérték örök nyugalomra *Finály* Henriket. A ravatalnál az akadémia nevében *Márki* Sándor beszélt, utána az egyetem nevében *Halász* Ignác bucsuztatta el a halottat s végül gróf *Eszterházy* Kálmán, az Erdélyi Múzeum-Egylet elnöke mondott bucsuztatót.

— **A gyermekek réme.** Aradról jelentik, hogy a *Soborsin* mellett levő *Kápolnáson* a diphteritis pár nap alatt majdnem kétszáz gyermeket ölt meg és ujabban a vörheny is fellépett.

— **Kézfogó.** *Guttman* János eljegyezte Budapesten *Hirsch* Irén kisasszonyt.

— **Regény az életből.** Egy sokat hányt-vetett szegény vak embert temettek el tegnap Nagyváradon, a gyászjelentését dr. *Nogáll* János püspök, az ismert emberbarát adta ki. Erdélyi Györgynek hívták a szerencsétlent. Valaha jómódu építőmester volt, csendes kis családi fészket épített magának, fiatal feleséget is vitt a házhoz, kivél néhány évig boldogul élt, de később ez asszony lett átka, megrontója. Egy *Simonics* János nevű végrehajtó beforakodott az Erdélyi György otthonába s mikor a feleségével bizalmas viszonyba jött, elkezdte vagyonából kiforgatni a gazdag építőmestert. Ez a kalandor csakhamar eltékozolta azt a pénzt, amit Erdélyi György éveken át igyekvő munkával szerzett. Mikor már minden dobra került, *Simonics* János és Erdélyi Györgyné ott hagyták a szegény embert, ki nemsokára megvakult és tehetetlen, földhöz ragadt koldus lett. De ezzel sem elégedett meg *Simonics* János, hanem a bünyenyítő törvényszék elé állította egykori jöltevéjét. De fordult a kocka, a törvényszék hamis esküért *Simonics* Jánost ítélte el másfélévi börtönrre, mikor ezt a büntetést kiállotta, a lelkiismeretfurdalás miatt, vagy ki tudja, mi okból, öngyilkos lett s a rendőrség egy kubikgödörbentálta meg holttestét. Szegény Erdélyit a nemes szívű főpap, dr. *Nogáll* János nagyprépost, felszentelt püspök vette magához és éveken át istápolta tegnapelőtt bekövetkezett haláláig. A felesége, aki egykor Erdélyi *Mikes* Róza név alatt a fővárosi és

vidéki lapokban elég sikerült dolgokat írogatott, elűnt; nem tud róla senki, talán ő sem tudja még, hogy szerencsétlen férje a sok hányattatás után megpihent, azon a nyoszolyán, melyből nagyon, de nagyon soká lesz a felébredés.

— **Ki Amerikába!** Rég elmúltak azok az idők, amikor mindenki, aki meggazdagodni akart, fogta a sátorfáját és kiment az újvilágba; ma már Amerikában sem gurulnak az utcán gazdátlanul a dollárok, úgy, hogy csak le kell éretük hajolni és zsebre vágni. Aki boldogulni akar, itthon még könnyebben boldogulhat, mint ott abban az idegen világban, amelynek szokásait nem ismeri, nyelvét nem érti s melynek még a levegője is más a magyar levegőnél. Akiknek alkalmuk nyílt arra, hogy végigpróbálják az amerikai életet és azután haza jöttek, mind keservesen panaszkodtak, milyen nehéz a „dollárok hazájában” megélni. Egy falat kenyéért óriási munkát kell végezni, sokszor a legnehezebbet és a munka elnyerését is kétségessé teszi az a szinte hihetetlen verseny, amelyben az emberek egymást lökik, taszigálják, hogy egymás elől elkaparítsák a munkát. Nem színarany Amerikában az élet, csalóka a kép, amelyet róla az emberek ismernek és mégis egyforma sokan vándorolnak ki minden évben Amerikába. Sárosmegyéből — mint *eperjesi* levelezőnk írja — napról-napra többen vándorolnak ki Amerikába. A rendőrség mindent megtett, ami tehetségében állt, sok embert a vasutállomásoknál letartóztatott és hazatolonczolta őket. De a tótok tultettek a rendőrségen. Nem váltanak már jegyet Odebergbe, hanem egy galicziai faluba, ami nem kelt gyanút. Nem is viszi magával uti pénzét, hanem bevárja az illető községben a táviratilag küldött pénzt s avval aztán elmegy Amerikába. Ott a nemzetiségökre féltékeny tótjaink egy év leforgása alatt jól megtanulják az angol nyelvet, s azután, ha elfogyott a pénzmagjuk, nyomorogva visszajönnek hazájukba.

— **Megint vízvezeték csőrepedés!** Tegnap megint megrepedt egy helyen a vízvezeték cső. A villamos városi vasut temető-uti vonalán vették észre a bajt. A kolozsvári-utca 47. számú ház előtt ugyanis vizsugar szökött fel a földből. Utána jártak, hogy hol van a baj, és nemsokára rá is jöttek, hogy a vízvezeték cső repedt meg és alámosta a kocsit és a kőbányai felső állomás raklárhelyiségét is. Elzárták a főcsövet, hogy még nagyobb baj ne történjen. A kár így is elég nagy.

— **Színházgés.** *Lisszabonban* a Prime Royal-színházban, mint táviratozzák, ma reggel tűz ütött ki. Emberélet nem esett áldozatul.

— **Állatorvos és mészáros.** *Kornert* József becstercei állatorvos hivatalos kötelességét teljesítve, *Balascher* nevű becstercei mészáros üzletét vizsgálta meg. A mészáros az állatorvost egy sötét kamrába akarta vezetni, amire az állatorvos azt követelte, hogy a húst a mészárszékre hozza. Erre valaki hátulról oly erős ütéseket mért az állatorvos fejére, hogy ezt menten elborította a vér s egy hátsó ajtón menekülni volt kénytelen. Alig ért az utcára, eléje áll a mészáros s mintegy bámulva kérde tőle: — Ki bántotta?

A mészáros e ravaszága azonban aligha fog használni neki, ha támadása miatt a bíróság elé kerül. A szegény állatorvos *agyrázkodást szenvedett* s élet-halál közt lebeg.

— **Egy élő ember temetési költsége.** A bécsi rendőrség néhány nap előtt azt jelentette, hogy *Esterer* Lajos kocsis, aki öngyilkossá lett és akit el is temettek, tényleg nem az, akinek hitték s hogy így az öngyilkosnak oka volt arra, hogy más ember neve alatt temessék el. A hatóságokat megkeresték, hogy állapítsák meg a személyazonosságát. A személyazonosságát nem sikerült megállapítani, de a vizsgálat más érdekes dolgokat derített ki. Az igazi *Esterer* Lajost azt a meglepetés érte, hogy hozzátartozóinak számlát nyújtottak be, mely az ő eltemetésének költségeiről szólt. *Esterer* Lajos természetesen sietve tudtára adta a hatóságnak, hogy ő nem lett öngyilkossá, ő él és hogy egyáltalán nem hajlandó még életében temetésének költségeit kifizetni. Természetesen mindezt nem hitték el neki az első szóra. Akit a hatóság egyszer halottnak nyilvánított, az meg van halva és így *Esterer*nek mindenféle bizo-

nyítvánnyal kellett igazolnia, hogy ő életben van. Most már azt kutatták, ki hát az az ember, akit mint *Esterer* Lajost eltemettek. Megállapították, hogy az illető négy évig élt ez alatt a név alatt Bécsben és hagyatékában egy, erre a névre szóló munkakönyvet találtak. Az igazi *Esterer* Lajos kijelentette, hogy ő ezt a munkakönyvet sok évvel ezelőtt elvesztette és az az ember, akit az ő neve alatt eltemettek, bizonyára megtalálta és felhasználta. Miért? Ezt a titkot az öngyilkos magával vitte sírjába és aligha fogják most már megfejteni.

— **Megfeneklett hajó.** *Triesztből* jelentik: *Bombayból* érkezett távirat szerint a *Medusa* Lloyd-gőzös, amely Rangunból rizsszel megrakodva a Földközi-tengerre indult, e hónap 11-én az Andamánoknál megfeneklett. A hajónak segítséget küldtek.

— **Bjelobaba Mária gyilkosa.** Egy szegény, szerencsétlen leány volt ez a *Bjelobaba* Mária, akit másfél esztendővel ezelőtt a Csengery-utcában, a lakásán, egy ködös reggelen halva találtak. Valami ismerős esti látogatója ölhetette meg és a rendőrség azt máig is hiába kutatta, ki volt a gyilkos. Néhány hónappal ezelőtt Budán az Iv-utcában rablás és gyilkosság történt. *Peitl* Katalinnak hívták az öreg asszonyt, aki a büntetnek áldozatául esett. Azt hitték, hirtelen halállal halt meg s már-már eltemették, amikor gyanakodni kezdtek. *Wagner* Ferenczet, egy csupaszkepű suhancot gyanúsította a rendőrség és úgy ahogy, rá is bizonyította a büntetlet. Azután átadta a királyi ügyészségnek. A rendőrség tovább nyomozott, vajjon nincs-e több sötét pont is *Wagner* Ferencz multjában. Ki is derítette, hogy sok helyen megfordult Ausztriában s néhol kellemetlensége is volt a rendőrséggel, de főhenjáró dolgot nem követett el sehol, — csak az Iv-utcában. A vizsgálóbíró is gyűjtögette az adatokat *Wagner* Ferencz élete történetéből és ennek a kutatása már eredménnyel végződött, mert néhány nappal ezelőtt szinte kétségtelenné vált, hogy *Bjelobaba Mária ismerős esti látogatója senki más nem lehetett, mint Wagner Ferencz, az iv-utcai rablógyilkos.* Most már az ügyészség indítványára ebben az irányban is folytatják a vizsgálatot.

— **Rablógyilkosság.** *Kemecsen*, min levelezőnk táviratozza, az éjjel *Spitz* Ignác 80 éves kereskedőhöz ismeretlen tettesek kíményen át behatoltak, az agg embert fejét baltával széthasították s azután kirabolták a kereskedőt. A csendőrség nyomozza a gonosztevőket, de eddig még nem akadt nyomukra.

— **A debreczeni nők az inségesekért.** A mult évi rossz termés miatt főképp a földművelő-városokban igen elszaporodtak a szegények. A debreczeni nők látván, hogy szaporodnak az inségesek, társadalmi mozgalmat indítottak és az összegyűlt pénzéből népkönyvtár létesítettek, amelyben napon kétszáz ugynevezett „nincsetlen szegény” ka meleg ebédetl. A népkönyha a jótékony nő letnek köszöni létezését, amelynek élén Vere. Szathmáry Teréz, Szabó Kálmáné, gróf Korniss Zsigmondné, Jablonczay Kálmáné, Tikos Istvánné és dr. Balkányi Miklósné állnak.

— **Meghívás a ravatalhoz.** *Temesvárról* táviratozza levelezőnk, hogy ott nagy feltűnést kelt *Ficseric* József telekkönyvvezető 20 éves szép nejének öngyilkossága. A szép asszony tegnap még bálózott s ma nagyanyja és férjének egyik barátja szemelattára szíven lötte magát. Azt hiszik, hogy az öngyilkosságot hiszterikus idegrohamában követte el. A szerencsétlen asszony ma estére teára nagy társaságot hívott meg magához s mikor a társaság összegyűlt, a háziasszonyt már a ravatalon találta.

— **Halálozás.** *Korbuly* Gergely életének 38-ik évében hosszas szenvedés után meghalt Kolozsvárról. Az elhunytban *Korbuly* József fővárosi szerkesztő fivérét gyászolja.

— **Rablótámadások a fővárosban.** Tegnap két rablást követtek el a főváros területén. Az egyik az üllői-ut végén, a Szent-László kórház mögött történt. *Kabán* János cipészszegéd kétálgatott ott magányosan. Egyszerre eléje toppan egy elzúllott alak. Csak husz krajczárt kért tőle. A megszóított azonban nem adott. A kéregető ekkor fejbevágtá botjával

Kabánt és elfutott. Nem futhatott messze, mert egy rendőr elfogta és bevitte a rendőrségre. Ott kistét, hogy **Stojics János** érdi születésű 54 éves napszámos. Bevallotta tettét és azzal védekezett, hogy már napok óta nem evett és nem tudta már olyan nagyon megkülönböztetni a kéregetést a rablástól. — A másik eset a külső váci-ut és Tisza-utca sarkán történt. **Revallo János** lakatossegéd egyedül ballagott éjszaka hazafelé. Az említett helyen eléje topant két ember, földreterpette és elvette pénztárcáját. Revallo nem hagyta magát és ugyancsak megmarkolta az egyiket, közben meg torkaszakadtából kiabált. A kiabálására odafutott egy rendőr és behiserte a foglyot, akiről kiderült, hogy **Werner Károly** 21 éves mészáros. Tagadja, hogy rabolni akart volna. Fogva tartották.

— **A jó testvérek.** **Rozsnyón** egy **Szlávik** János nevű tót embernél a hét egyik estéjén ott mulatott **Ganár János** meg a felesége pálinka mellett. Mikor a pálinka gőze már a fejükbe szállt, Szlávikban fölbredt a boszúérzet, testvérbátyja, ifju Szlávik István iránt, amiért ez az örökségben való osztozkodásnál megrövidítette. Fölszólította az egész kis társaságot, hogy menjenek el vele a bátyjához. A két ember meg a két asszony mámoros fövel betörték ifju Szlávikékhoz, akik már pihenőre tértek. Fejszéssel és késekkel vetették magukat előbb az asszonyra, aztán Szlávik János több szurást ejtett késével testvérbátyján, ki most élet-halál közt lebeg.

— **Letartóztatott alkasztó.** Ma délelőtt a rendőrség letartóztatta **Horváth József** „lapszerkesztőt”. **Horváth** ellen néhány szegény ember tett feljelentést, akiknek kauczióját elalkasztotta. **Horváth** aki azelőtt csendőr-örszvezető volt, két évvel ezelőtt indította meg a „Házfelügyelők Lapja”-t. Miután vezércikkeiben kistütötte, hogy a kapupénz nem borra való, hanem fáradság díja, s hogy a házfelügyelőknek jogaik is vannak, nemcsak köteleességeik; más irányt adott a lapjának. Állástkövetítő irodával kapcsolta össze irodalmi vállalatát. S miután ez sem hozott sokat a konyhára, az állástkeresőkről személyesen gondoskodott. Pénzbeszedőket alkalmazott lapjához, melynek kiadója is volt egyszersmind. A pénzbeszedőknek óvadékot kellett letenniük. Az előfizetők ugyan gyéren jöttek, a pénzbeszedés megakadt. A jámbor alkalmazottakat megunták a hiábavaló járkálást, pénzüket követelték vissza. **Horváth** huzta-halasztotta az óvadékok visszatérítését, míg végre feljelentették a jeles „szerkesztőt”. Most a főkapitányság egyik börtön-szobájában várja büntetését.

— **Betörő testvérpár.** A tegnapielőtti VII. kerületi razzia után az Egressy-ut és az államvasut sinpárjainak keresztezésénél két, zsákot cipelő alakot vettek észre a rendőrök. Igazolásra szólították fel őket, de sem magukat, sem a zsákok szerzésének módját nem tudták igazolni. Végre aztán, sok faggatás után bevallották, hogy a külső kerepesi-ut 29. szám alatt levő faterlep irodájába törtek be és onnét lopták el a holmikat. A betörőket, **Barda Vincze** és **András** 19 és 20 éves napszámosokat a rendőrök letartóztatták.

— **A pénzes kis vendég.** Egy öreg asszony állított be a napokban Debreczenbe — mint ottani levelezőnk írja — **Balkányi Ede** kerületi orvoshoz.

— Doktor ur, a kicsikém köhög.

A doktor ámult-bámult.

— Magának kicsikéje...?

Az öreg asszony szemérmesen huzgálgatta a kötőjét:

— Iszen, kérem, nem vagyok én még olyan hervadt, de ez a kicsike nem az enyém, nem is tudom kié. Egy hordár hozta, hogy egy nő küldi, viseljem gondját. Nem is akartam elfogadni, mire a hordár tiz forintot csusztatott a kezembe. A pénz pedig épen kellett. Elfogadtam; gondoltam, másnap visszafizetem és akkor visszaadom a gyermeket is. Azót elmúlt öt hét. Nem tudtam visszaadni a tiz forintot és így nálam maradt a gyerek is. Azóta kaptam még öt forintot a hordártól. Nem akartam elfogadni, azt mondtam, vigye a gyereket. Mégis csak nálam maradt az öt forint, minthogy kellett. Most már a csöpp jószágot is úgy megszerettem, mintha én hordoztam volna a szívem alatt. Bizony stem úgy megszerettem.

Az öreg asszony aztán arra kérte az orvost, minthogy a város legvégén lakik, inkább kocsit bérel...

— Akkor még sem olyan szegény asszony? — szöjt az orvos.

— Tetszik tudni, ha az ilyenre kell: még a föld alól is eldteremti az ember a pénzt.

Az orvos elment a saját kocsiján a kis beteghez és maga mellé ültette a szegény asszonyt.

— **Harcz a gyermekért.** Ritka törvényszéki aktus történt tegnap **Bécsben**, amely ránk különösen azért érdekes, mert szereplői magyarok. Az esetről bécsi tudósítónk a következőket telefonálja: **Szirmay Oszkár** huszárszázadostól neje, akitől elváltan él, egyetlen ötéves gyermeküket per útján követelte vissza. A válópört még magyar bíróságok tárgyalták, mert férje akkoriban egy magyar huszárezrednél szolgált. A férj a gyermeket magával vitte Bécsbe, ahol Hietzingben lakott a százados anyjánál. **Szirmay Hedvignek**, a feleségének minden fáradozása hiábavaló volt, hogy gyermekét visszakapja. Végre is a nyiregyházi törvényszékhez fordult, amely azt az ítéletet hozta, hogy a gyermeket vissza kell adni az anyának. **Szirmay** az ítéletnek nem tett eleget, miért is az anya újból a bírósághoz fordult. Erre a hietzingi járásbírószágot bízták meg azzal, hogy a gyermeket visszaszerezze az anyának. Időközben azonban az apa az első kerületbe költözött és most hosszas jegyzékváltás után, végre megbízták a belvárosi járásbíróval azzal, hogy a gyermeket elvegye az apjától. Minthogy tudták, hogy a százados ennek ellenzégül, csefoggással éltek. A bizottság, amelynek tagja volt a járásbíró, az ügyész és még néhány bírósági ember azt az időt használta föl, mikor **Szirmay** nem volt otthon. A bizottság egyik tagja azt mondta, hogy sürgős távirat érkezett a százados számára, mire az inas kinyitotta az ajtót és bebocsátotta a bizottságnak a tagját, aki után aztán a többiek is benyomultak. A cselédség be volt tanítva arra, hogy a gyermeket ne engedje elvinni. A cselédleány el is rejtette a bizottság elől s csak hosszabb ideig tartó keresés után találták meg. Bár nagyanyja ellenkezett, meleg kendőbe csavarták, nagy gyorsasággal levitték fiakkerbe ültek vele és elvitték az anyjának, aki a köruton levő Grand Hotelben várta már gyermekét. Minthogy attól tartott, hogy a gyermek atyja utána fog jönni, lehetőleg teggyorsabban kihajtatott az éjszakai pályaudvarhoz, ahonnan aztán Erdélyben levő jószágára utazott.

— **Nyilatkozat.** Arról értesülök, hogy a Rendőri Lapok legutóbbi számában P. D. aláírással megjelent, feltűnően agresszív természetű cikk szerzőjének érdekelt körökben engem tartanak. Én nem irtam ezt a cikket. Három év előtt, az akkori szerkesztő kérésére irtam ugyan a Rendőri Lapoknak elméleti criminalistai kérdésekről egy-két közleményt, de azóta egy sort sem. Ha ezt a mostani cikket talán nevem aláírásával küldte be valaki, akkor visszaélés történt és a szerkesztőséget felültették. És ha a szerkesztőség elhitte, hogy a közlemény tőlem való, akkor a szerkesztőség meg is érdemelte, hogy felültessék.

Papp Dániel.

A legyűrt szociálisták.

(Távirati tudósítás.)

A tegnapi nap mozgalmas eseményei után ma egy kis fegyverszünet következett.

Az államhatalom megmozdult s ráfeküdt a keserű parasztoakra. A sorkatonaság és a csendőrök egyelőre elintézték az ügyet s az elégedetlenek belátták, hogy a Manlicherek golyói meg a csendőrök szuronyai hathatós ellenérvek, amelyek ellen nincs appelláta. Meglapultak tehát s látszólag lecsendesedtek.

Kérdés, hogy meddig tart ez a kényszernyugalom.

A kormányhatalomnak fel kell használnia az időt, hogy a bajokat, ahol kell, erővel, de a hol megokolt, kellő szeretettel és jóindulattal orvosolja. Mert a puskagolyótól és az acélsodronytól még nem gyógyult meg sem ember, sem állapot.

A mai napról szóló távirati tudósításaink egyébként a következők:

A helyzet Szabolcs vármegyében.

Nyiregyháza, február 15.

A Nyiregyháza mellett levő Királytelék szociálistái a csökönnyösebb fajtához tartoznak. Sahogysem akarnak lecsillapodni, de azért nagyobb bajt nem csinálnak. **Benes László**, a nyiregyházi polgármester, egy **Rocsko** nevű gazdag fölmivelő társaságában kiment közéjük, hogy lecsillapítsa őket. Épen azon tanácskoztak, hogy ismét bejönnek Nyiregyházára, hogy letartóztatott társaikat kiszabadítsák. **Benes László** beszélt nekik sok szép dolgot, de nem ért el semmi hatást, mert alig hogy elment tőlük, vagy 150-ea utána mentek. A város határára egy csapat rendőr várta őket s természetesen nem engedte be őket. A királytelkiek tehát letelepedtek a várnak most, nem tudni mire.

Baró Feilitzsch Berthold főispán a héten körutat tett a szociálista mozgalmak által leginkább veszélyeztetett vidéken s eljárásának eredményéről a tegnapi tartott közigazgatási bizottsági ülésen tett jelentést.

A **hogdányi** járás főszolgabirójának jelentése szerint járása területén a nép szervezkedése folyamatosan van, a személy- és vagyonbiztonságot komolyan veszélyeztető jelenségek azonban nem mutatkoznak. Utasította a főispán a főszolgabírókat, hogy a községeket sűrűen látogassa, a gyűléseken okvetlenül jelen legyen s a legerélyesebb magatartást tanúsítsa.

A **kisvárdai** főszolgabíró jelentése szerint a birtokosokat **Döghe** és **Pap** község lakosai életveszélyesen fenyegetik. A birtokososztály fél a paraszt, lázadás kitörésétől. **Döghe**ben a főszolgabíróat agyonveréssel fenyegették.

A **tiszai** járás főszolgabirója **Thuzséron** fogadta a főispánt s utközben tett jelentést a helyzetről. Jelentése szerint **Mándok** községben a kedélyek rendkívül fel vannak isgatva, úgy, hogy félt, hogy itt fegyverhasználatra kerül. **Sajtos** elbujdosott szociálista vezér kézrekerítését a főispán szigoruan elrendelte. Jelenti továbbá a főszolgabíró, hogy **Eperjeske**, **Bezdéd** és **K. Apáthi** a leginkább veszélyeztetett helyek és erre való tekintettel katonai karhatalom kirendelését kérte. **K. Apáthiban** tartott gyűlésen a nép — látván az erős csendőrséget — a tervezett erőszakos föllépéstől elállott és szitkoktan és fenyegetésekben tört ki a gyűlés feloszlásakor; A főszolgabíró az összes gyűlések megtartását beültotta.

Nyiregyháza, február 15.

Pongrácz Jenő főügyész az igazságügyminiszternél járt Budapesten instrukciókért és ma visszaérkezett Nyiregyházára. **Perjessy** ügyész és **Mráz** bíró **Döghe**re utaztak bizonyos vizsgálatok teljesítése céljából. **Anárcson** a főszolgabíró feloszlatta a szociálista egyesületet. A helyzet ott csendes. **Karászon** tömeges letartóztatások történtek.

Szociálisták Borsod vármegyében.

Miskolc, február 15.

Borsod vármegye 14-én tartott közgyűlésében a napirend előtt a szociálistáknak a megyében való elterjedésével foglalkoztak. Az alispán jelentése szerint hevesi és szabolcsi szociálista agitátorok különféle izgató rőpiratokat és különösen a Földmivelő című újságot ezer és ezer számmal terjesztették, amivel több községet, így **Tisza-Keszit**, **Mező-Keresztet**, **Mező-Kövesdet**, **Mező-Csáthot**, **Szemerét**, **Bogácsot**, **Zsérczet** és **Noszvajt** megmetélték.

Szigoru utasítás ment a járások főszolgabíráihoz, valamint a csendőrállomásokhoz, hogy a szociálista mozgalmakat hathatósan akadályozzák meg. Eddig is több apostolt részben kiutasítottak, részben letartóztattak.

Ezzel kapcsolatban a közgyűlés elfogadta az alispán következő határozati javaslatát:

Intéztessék a kormányhoz felirat, melyben kérik, hogy az állami lélet, nemzeti érdekét minden köz- és magánjogot pusztulással fenyegető szociálista irányú sajtótermékek terjedésének megállítására oly intézkedéseket léptessen életbe, amelyek a sajtószabadság sérelme nélkül és a sajtóör-

ványok kezelésében ezen visszaéléseknek nemcsak magtorlásra, hanem megelőzésére is alkalmasak.

A helyzet Zemplén vármegyében.

Sátoralja-Ujhely, február 15.

A tegnap táviratilag jelentett cigándi véres összeütközés után ma csend van Czigándon. A véréngzés folytatása csakis a katonaság ép oly erőlyes, mint tapintatos magatartásának köszönhető. A vizsgálat folyamában van. Konstatálták, hogy a cigándiakat szabolcsvármegyei izgatók bujtogatták fel. Ma reggel egy újabb zászlóalj gyalogság érkezett Czigándra.

Sátoralja-Ujhelyen ma Molnár István főispánnál Molnár István nevű jómódu gazda vezetése mellett egy parasztküldöttség tisztelgett, amely a főispántól a katonaság eltávolítását kérte. A főispán intéző szavai annyira megalázták a küldöttséget, hogy kezet csókolva megígérték, hogy észretérnek. A ma délig ideérkezett hivatalos hírek szerint nemcsak Czigándon, hanem a járás többi veszélyeztetett községében sikerült is az izgatott kedélyeket lecsillapítani. Itt, valamint a bodrogközi táviróhivatalokban elrendelték az éjjeli szolgálatot.

Szociálista gyűlések.

Szentes, február 15.

Szentesen több ezer földmunkás van, de minthogy a szükségét és nélkülözést nem ismerik, mindezt nagyon kis mértékben terjedt el közöttük a szociálistizmus. Bár a központi agitátorok folyvást járják Szenteset, alig tudták 300—400 elvtársnál többet megszerezni.

Ezek az elvtársak tegnapelőtt gyűlést tartottak a szentesi városháza udvarán s ez alkalommal a munkások általános helyzetével, a választási joggal és az új munkástörvényvel foglalkoztak. Azonkívül arról is tanácskoztak: az ideai aratással szemben mily álláspontot foglaljanak el.

A gyűlés természetesen az általános választói jogot követelte s a mezőgazdasági munkástörvénynek különösen azt a részét tartja sérelmesnek, amely a részes munkásoknak a káresetben való egyetemleges kötelezettségéről szól. Az ideai aratással szemben a következő követelésekben állapodtak meg:

1. A robot töröltessék el.
  2. A részre való aratás szünjön meg és ehelyett minden 1200 négyszögöles hold vetés learatásáért 80 kilogramm búzát, vagy hat forintot fizessen a gazda.
  3. Minden arató hetenkint 3 forint 50 krajczárt kapjon élelemre.
  4. A nyomtatásért vagy cséplésért külön napszámt fizessen a gazda.
  5. A munkaidő napi 12 órában állapittassék meg.
  6. Kukoricza-földet csak feliben vállalnak el.
- Ezek olyan súlyos tulkövetelések, hogy azokat a gazdák semmiképen sem teljesíthetik. Egyébként a földművelés nagyobb része távol áll ezektől a mozgalmaktól és követelésektől s így az ideai aratás azért elég simán fog lefolyni.

Eger, február 15.

Hevesmegyében a szociálistizmus egyelőre még csak terjed. Feltűnőbb nyilvánulásai még nincsenek, hacsak egyes gyűléseket nem tekintünk olyanoknak. Mult vasárnap Pélyen volt szociálista gyűlés, melyen jelen volt Korponay István főszolgabíró is, kit a nép zajos éljenzéssel fogadott. Az elnök beszédet intézett az elvtársakhoz, hogy tömörüljenek össze és egyesült erővel vívják ki, amit egyesek nem bírnak kivívni. A gyűlés rendben folyt le és elég jámborban. Tény azonban az, hogy a szociálistizmus Hevesmegyében is feltűnően gyorsan terjed.

Kubikos sztrájk.

Baja, február 15.

A koppányi dunaszabályozó munkálatoknál négy nap óta nyolczszáz munkás strikeol. A vállalkozóktól azt kérték, hogy munkabéruket emeljék fel. Eddig a talicskások 17 krt, a kordások 30 krt kaptak köbméterenkint. Az ilyen alacsony bérszszeg mellett a legerősebb dologgal is alig bír egy munkásember 3 forint 50 krnál többet hetenkint megkeresni. A munkások köbméterenkint 25 krt követelnek, míg a vállalkozók csupán 18 krajczárt

ajánlottak fel a strike első napján. Ma azonban már hajlandók lettek volna a vállalkozók köbméterenkint 20 krt adni és ily feltétel mellett munkába is akartak állani a bajai munkások. Mikor azonban ezt a szent-istvániak, csanádiak és sükösdiek meghallották, tömegesen kimentek a munkatelepre és az éppen munkához készülődő bajai munkásoktól erőszakkal elszedték a szerszámjaikat és talicskáikat és azokat izzé-porrá törték. Ma a csendőrség négy szent-istváni bujtogatót elfogott és a bajai járásbírósnak átadta. A bajai munkások el vannak keseredve, hogy nem bírnak az elért eredmény dacára dolgozni, mert félnek, hogy ha a strike még tovább tart, úgy a legnagyobb nyomorúságba jutnak.

A szociálisták kaucziója.

A budapesti rendőrségnek egy detektiv bejelentette, hogy a szociálisták a *Népszavának* a kauczióját gyűjtés útján szerezték össze és hogy ez a pénz valamelyik elvtársnál van elrejtve. Minthogy gyűjteni bármely célra csak belügyminiszteri engedéllyel lehet s ezt a szociálisták elmulasztották kikérni, a rendőrség nagy apparátussal házkutatásokat tartott a szociálista vezérek privát lakásában és a *Népszava* szerkesztőségében. Sikerült a rendőrségnek egy csomó magánlevelezést, könyvet és privát tulajdont képező pénzt lefoglalni, de a kaucziót nem találták meg, pedig még a szalmazsákokat, sőt egy helyen a listes zsákokat is átkutatták.

A tömeges házkutatásokat tegnap este teljesítette egy sereg rendőr. Kutattak a „Népszava” szerkesztőségében, Pfeiffer, Báron, Ruzicska, Tessák, Rádi és Csizmadia szociálisták lakásán. Megmotoztak egy sereg embert, elvittek egy csomó privát pénzt, magánlevelet és postabélyeget s Ruzitskánál oly tapintatosan léptek fel, hogy *Ruzitska felesége szivgörcsöket* kapott s most *súlyos beteg*.

Ez az eljárás mindenesetre nem a legtapintatosabb alkalmazása az államhatalomnak, még a notorius izgatókkal szemben sem.

Házkutatás Várkonyinál.

A Várkonyi Istvánnál volt házkutatásra és az ott lefoglalt pénzre nézve ma a rendőrség, a sajtóiroda útján, a következő nyilatkozatot adta ki:

„Egyes lapokban az a hír jelent meg, hogy Várkonyinak a házai után befolyó bérjövendémét lefoglalták volna. Ez nem felel meg a valóságnak. Tény az, hogy 401 forint 90 krajczár készpénzt lefoglaltak, de mint olyant, mely hatóságilag nem engedélyezett gyűjtésből ered.”

Várkonyi István azonban azt mondja, hogy ő sem tilos, sem megengedett gyűjtést nem rendezett, nála idegen pénz nem volt egyetlenegy krajczár sem. A rendőrség minden valószínűség szerint azt kifogásolja, hogy az ő lapjának az arát olvasó közönsége körében egy-egy buzgóbb párthive szedi össze s az küldi fel neki. De ezen az alapon az összes újság elárúsító pénzét lefoglalhatnák bármely pillanatban.

Ami a Szabolcsmegyei állapotokat illeti, azokért a felelősséget nem vállalja magára. Minden új irány mozgalmat kelt, amelynek lecsillapodásához idő kell. Ezt az időt a hatóság nem adja meg, ellenben pusztá tájékozatlanságból felszítja, lángalobbantja a parazsat. Ha pártja háborítlanul szervezkedhetik, a mostani ostromállapotra soha sem kerül a dolog.

A minap Zemplénmegyéből küldöttség járt nála:

— Elérkezett a mi időnk, beszélni akarunk báró Bánffy Dezsővel meg Kossuth Ferenczel. Azt írta a *Földművelő*, hogy már talán csak napok választanak el bennünket a független szociálista program megvalósításától, mi hetekig vártunk, vigyen Bánffy Dezsőhöz és Kossuth Ferenczhez, hadd számolunk le velők.

Várkonyi azt felelte, hogy ez nem olyan könnyű dolog, de végtére beszélhetnek mind a kettővel, csak várjanak sorjára.

A deputáció várt két napig, azután elment haza s azóta uton-utfélen azt hirdeti, hogy ő becsapta a pártját.

Várkonyi hír szerint különben meguntta már a pártvezérséget és a márczius 6-iki földműves-kongresszus után vissza fog vonulni.

A belügyminiszter rendelkezése.

Körrendelet.

Az 1848. évi április 28-án 216. szám alatt és 1888. évben 128. elnöki szám alatt kiadott belügyminiszteri rendeletek, valamint az ezek alapján kifejlett joggyakorlatok értelmében népgyűlések az illetékes elsőfoku hatóságnak legalább húszonnégy órával előbb bejelentendők s csak ezen bejelentés folytán nyert engedély mellett tarthatók meg.

Hogy ezen tilalomnak érvény legyen szereshető, népgyűlések szabályszerű bejelentés és engedély nélkül való rendezését, az azon való részvételt, valamint a hatóság által felosztatott népgyűlésnek folytatását az 1879. XL. törvénycikk 1. §-a alapján ezennel kihágásnak minősitem s annak elkövetőire tizenöt napig terjedhető elzárást és száz forintig terjedhető pénzbüntetést állapítok meg.

Erről a törvényhatóságot tudomás, mihez tartás és további intézkedés végett értesitem.

Budapesten, 1898. évi február hó 13-án.

Perczel, s. k.

A király és a szociálisták.

A *Hircsarnok* jelentése szerint ő Felsője a király ma délután hosszabb kihallgatáson fogadta Perczel Dezső belügyminisztert. A miniszter kimerítően referált ő Felsőjének a szabolcsmegyei zavargásokról. Ebből kifolyólag Perczel Dezső belügyminiszter azonnal kiküldte dr. Sélley Sándor miniszteri tanácsos, országos rendőrfőnököt, mint kormánybiztost Szabolcs vármegyébe. Sélley ma este el is utazott a zavargás színhelyére. Kisérétében van Szemere Lajos császári és királyi kamarás, miniszteri fogalmazó.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Csurgay Adél debütje. Egy karcsu, magas, hamvas arcu fiatal hölgy lépett föl ma este először a *Népszínházban*. Csurgay Adélnak hívják és az operai színpadot cserélte föl az operette deszkáival. Alig hogy az új területre lépett, egyikére vállalkozott a legnehezebb feladatoknak: a *Hoffman meséi*-ben énekelte a hármas női szerepet. Igaz, hogy énekbéli készsége meghaladja azokat, akik operette-színpadokon nem is debütánsok többé, hanem nagyszerű pályát futnak meg. Hangja édes, lágy és behízelgő, technikai és zeneti tudása meg a mi operas és operette-viszonyaink közt egyenesen meglepő. Éneke végtelenül finoman és pubán gördül. Az nem baj, hogy művészi képességei messze túlszárnyalják az átlagos operette-színvonalat és a színház vezetőségének csak becsületére válik, hogy ezt a színvonalat nem tekinté fajt accompli-nak. Csurgay Adél játéka is izlése, hangulatos. Akinek ez a modor nem elég sikamlós, idővel bizonyára hozzánevelődik. A közönség különben nagy melegséggel fogadta, sokat tapsolt és sokszor hívta. Szerződtetése azzal a megnyugvással tölt el, hogy ha el-fognak menni egy-egy Offenbach-, Lecocq-, vagy Planquette-előadásra, amelyen jut neki elnevelni való egy-két dal, ez a pár nótá nem fog elveszni a zeneileg nevelt fül számára. És ez is valami, sőt talán több, mint némelyek hiszik. Miklós szerepét ma *Bárdi Gabitól* láttuk. Nagyon szemrevaló volt és csengő hangon énekel. Csupa kedves stíltelenség és mosolygó tájékozatlanság! Mert arra senki sem figyelmeztette, hogy Miklós egy szőke német diák, aki nem játszhatik azzal a kaczer mimikával, mint Yvette Guilbert. De ha csak ez lett volna az egyetlen dolog, amire a rendező urak éveken át elfelejtették figyelmeztetni a „Hoffmann meséi” szereplőit! De azért a „Hoffmann meséi”, hála istennek, csudaszép alkotás maradt.

m. g.
A „Michu-lányok” bemutatója. A „Michu-lányok” előkészületei miatt pénteken, 18-dikán nem lesz előadás a Magyar Színházban. Holnap, szerdán a „Gésák”-at adják, csütörtökön a „Kikapós patikárius”-t. Pénteken előadás helyett főpróbát tartanak a „Michu-lányok”-ból. — A Magyar Színház megszerezte Sudermann „*Morituri*” című drámai cyclusát, amely a bécsi Burgszínházban nagy figyelmet keltett. *Makai* Emil már le is fordította. Itt említjük meg végül, hogy a színház újraszervezi egész társulatát. Több lejárt szerződést nem újtanak meg többé és eddig tizenhét új tag szerződtetéséről van szó.

Tina di Lorenzo strikeol.

A főváros színházi köreiben má az a hír járt szájról-szájra, hogy Tina di Lorenzo, a Vigszínházban vendégzereplő olasz művész, és társulata strikeol. Kijelentették volna, hogy *addig nem játszanak, míg elégtételt nem kapnak egy súlyos sértésért*, amelyvel egy újságíró Tina de Lorenzot becsületében megtámadta. Tény az, hogy az *Adrienne Lecouvreur* mára hirdett előadása elmaradt és hogy a szép Tina di Lorenzo a mai napot a szalodában visszavonulva töltötte.

Az affairének, amelyet színházi körökben élénken és izgatottan tárgyalnak, a következő története van:

A „Magyarország”-ban Pázmány Dénes volt országgyűlési képviselő, aki oda hetenkint egy színházi tárczát szokott írni, legutóbb Tina di Lorenzoval foglalkozott. Ez alkalommal azt írta róla, hogy *odaliszk* volt a török szultán udvarában, — legalább így hallotta.

Ez a közlemény nagy felháborodást keltett a művész környezetében, sőt a környezetéhez nem tartozó olasz honfitársak között is, akik véletlenül budapesti lakosok.

Ma öt olasz, névszerint Ernesto de Biase, Giuseppe Faccanoni, Silvio Piccoli, Antoni Bassoli és Felice Gerla hirtelen kinyilatkoztatta, hogy „ugy a maguk, mint az egész budapesti olasz kolónia nevében a legerélyesebben tiltakoznak azon egyén eljárása ellen, aki szembetűnőleg szándékosan beszennyezte Tina di Lorenzo eddig érintetlen hírnevét, beszennyezte pedig ép oly gyáva, mint nevetséges rágalommal.”

Pázmány a „Magyarország” ma este megjelent számában magyarázza Tina di Lorenzo-iról írt cikkét. Elmondja, hogy ő a művész egykori odaliszkágéről szóló hírt a hónap 13-ikán este 7 óra felé a Vigszínházban hallotta elbeszélni tanuk előtt, egy színházi dolgokban jártas, mondhatni hivatalos egyéniségtől. Az odaliszk minőség, szerinte, különben sem sértő, mert a konstantinápolyi Yildiz-kioszkban a hárem mulattatására van egy állandó színház, amelynek csupán nőtagjai vannak és akiknek az odaliszk-jelleg adományoztatik, mert különben nem léphetnének be a helyiségekbe. Az odaliszkból egyébként — magyarázza tovább Pázmány — lehet háremhölgy is, ami szintén nem megbecstelenítő állapot, mert a szultán *kadínái* — ez a nevük — nagy tiszteletben részesülnek!

A Pallas-lexiconban dr. Kunos Ignác az odaliszkt így határozza meg:

„Az odaliszk jelent szolgálót, aki az ur mellett van rendelve és minthogy magasabb fokban van, mint a közönséges rabszolga, egyuttal az ur, a gazda kedveltjét, kiváltságtottját is.”

Tina di Lorenzo Pázmány ellen a budapesti törvényszéknél *sajtó útján elkövetett rágalom miatt feljelentést tett.*

A mai olasz előadás elmaradását nénelyek csakugyan ezzel az affairerrel és az olaszok e miatt való elkeseredésével hozzák összefüggésbe, mások szerint meg a művész már tegnap, a *Frou-frou* előadásán panaszkodott, hogy rosszul érzi magát és ma este indispositiója miatt mondott le.

A Vigszínházban má az *Adrienne Lecouvreur* helyett a „Nőszabó” került színre, a holnapi színlap pedig szerdára a Nőszabó-t, csütörtökre pedig Tina di Lorenzo bucsufelléptét a *Kameliás hölgy*-et hirdeti.

FŐVÁROS.

(Budapest Pártában.) A párisi nemzetközi kiállításán Budapest főváros is részt vesz. A képzőművészeti bizottság Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklése alatt ma délelőtt tanácskozott ebben az ügyben és összeállította azoknak a tárgyaknak a jegyzékét, amelyeknek kiállítását czélszerűnek tartja. Ezek: a Wesselényi-emléktábla, Benczur nagy festménye, amely Budaváranak a törököktől való visszavételét ábrázolja és a főváros néhány látképe.

(A budapesti kórházak.) A tanács és a törvényhatóság tagjai valahányszor pénz kérdéssel van

szó soha sem feledkeznek meg a drága pénzen fenntartott vagy segélyezett kórházakról. Anyi dicső beszéd foly ezekről az értekezletekben és az újságokban, hogy szinte elcsodálkozik az ember, mért nem sereghik ide az ország összes betege és mért halnak meg egyáltalán az emberek. A kórházvizsgáló bizottság a minap bejárta az összes gyógyító intézeteket és azt tapasztalta, hogy a tengersok „elismerés nyilvánítás a látottak fölött kissé „tuizottnak állítható lenni.” Az *irgalmások* kórházában olyanok is huznak fogat, akiknek erre képesítésök nincsen. A bizottság már nem először szólalt fel e miatt, de falrahányt borsó volt, amit mondott. Most ultimátumot küldött a rend főnökének, vagy tiltsa el azonnal a képesítés nélkül fogászokó rendiagokát a foghuzástól, vagy pedig készüljön el arra, hogy följelentik közegészségi kihágás miatt. Az *Erzsébet apácák* kórházában nem diplomás gyógyszerész, hanem egy apácza készíti az orvosságot. A *Vaskovits-féle hidegvíz* gyógyintézetben nincs orvos. A főorvos hivatal ugyan indoklik a látogatók előtt, de a főorvos csak napokon látható, mert hétköznap valamely kórházban van elfoglalva mint fogalmazó. A ma hétet meg-megszökött az intézetből egy elmebeteg és a Dunába ugrott. A *Szent János kórház* és különösen a megfigyelő osztály túlságosan tömve van. A pesti *Erzsébet szegényház* is zsúfolt. Kifogástalan rendben csak a *Bródy Adél* gyermekkórház, a Rókus kórház és az ó-budai Margit-kórház találtak. A bizottság tapasztalatairól ma terjesztette be jelentését a tanácshoz.

VIDÉK.

Nemzeti párt Flumében. *Fiumei* levelezőnk jelenti: Ma szervezettel bíró párt nincs Flumében. Maylender, Vio és Kuscher magukat városi autonóm pártnak, Walluschnig magát fiumei autonóm pártnak és Dall'Ásta, Ciotta, Maderspach magukat liberális pártnak nevezik, anélkül, hogy e pártok a szó igaz értelmében azok volnának. *Most pártszervezettel bíró nemzeti pártot akarnak többben Flumében megalakítani*, melynek tagja lehet minden fiumei és nem fiumei illetőségű magyar ember. A pártnak a jelen viszonyok között egyik leginkább figyelemreméltó programponja a *szenzesített törvények tiszteletben tartása*. Az tehát, aki az új törvények ellen agitálni akar, nem lehet tagja a pártnak. Elnöké az eddig hallatszott vélemények szerint *Milczenich-Péter* loyagot, a jelenlegi polgármesterhelyettest akarják megválasztani. A terv már márczius elején a megvalósulás stádiumába jut.

(Alispánjelölés.) A *vingai* járás megyebizottsági tagjai ma *Szatmár* kir. közjegyző elnöklése alatt temesmegyei alispánnak *Hagydebo* helyettes alispánt jelölték.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Kik a gyilkosok? Szenzációs bűnyűben döntött ma — mint levelezőnk jelenti — a temesvári királyi tábla. Három évvel ezelőtt *Vizmán* agyonverték *Weisz Lipót* regalekért. A gyilkosság gyanujáért elfogták *Simulesku* Demeter és *Okim Pável* ottani lakosokat, kik eleinte töredelmesen vallottak, de a *végtagyaláson vallomásukat visszavonták, fogadkoztva, hogy csak a csendőrség kintzása miatt bűnt vallomásra*. A törvényszék ez alapon fel is mentette mindkettőt és ma a királyi tábla helybenhagyta az ítéletet. A meggyilkolt özvegye *perujtást fog kérni*.

— Teljes ülés a kurián. A királyi kuria *Czorda* Bódog elnöklése alatt ma délelőtt teljes ülést tartott, amelyben *Zachár Gyula* berendelt bíró lett a hivatalos esküt.

— Letartóztatott kereskedő. A budapesti hitellezői védegyelet csalárd bukás miatt bepanaszolta a trencsényi törvényszéknél *Popper Kálmán* zsolnai kereskedőt. Azzal vádolta, hogy áru nagy részét elvonta hitellezői elől, aztán esődöt kért maga ellen. A vizsgálat vezetésével megbízott törvényszéki bíró, a fölmerült gyanúknak alapján, *Popper Kálmánt letartóztatta*.

— Váltóhamisítás. A budapesti törvényszék egy évi börtönrre ítélte *Weinberger József* kereskedőt, akit azzal vádoltak, hogy néhai *Szabó József* bessei lakos nevére egy 300 forintos váltót hamisított. Dr. *Pollák Illés* ügyvéd főlebeszérése azonban a királyi tábla fölmentette *Weinbergert*, valóban fogadva el azt a védekezést, hogy mostoha

leányától vette a váltót és annak hamis voltáról sejtelve sem volt.

— Botrány egy temetésen. *Csernyánszky* József fodrász felesége a mult esztendő augusztus havában meghalt. Férje megsíratta, aztán nagy busan kikísérte a temetőbe. A gyásznap még ott volt a sir körül, amikor az elhunyt asszony atyja, *Dipold Ignác* rátámadt a vejére és azzal szembe hányással illette, hogy meggyilkolta a leányát.

A fodrász csitította az öregot s kérte, hogy kísérje őt haza. Otthon majd meggyőzi őt arról, hogy gyanuja alaptalan.

— Nem innen! Egy tapodtat sem! Te vagy a gyilkos! Te öld meg a leányomat!

— Ugy van! Ó a gyilkos! . . .

Erősítette a rettenetes vádat egy *Sturcs* Ágoston nevű ur s a szegény fodrásznak el kellett futnia a temetőből, mert a gyászos gyülekezet nagyon fenyegető magatartást tanusított. Ilyen előmenyek után panasozta be *Csernyánszky* az apóst és *Sturcs* Józsefet rágalmazás vétsége miatt. Mára tütték ki ebben az ügyben a tárgyalást, minthogy azonban a vádlottak meg nem jelentek, a panaszos kérelmére elrendelte a járásbíró, hogy márczius 22-ikére elővezettetés terhe alatt idézi meg a vádlottakat.

KÖZOKTATÁS.

A debreczeni jogakadémia száz éves jubileuma. A debreczeni jogakadémia — mint levelezőnk jelenti — két év mulva ünnepeli fennállásának százéves évfordulóját: 1900. február 19-én, Demeter napján. Ugyanis ezelőtt száz évvel *Demeter* volt a debreczeni főbíró. A szó legideálisabb értelmében református ember volt ez a Demeter, aki új szellemet igyekezett meghonosítani a városában. Az ő buzdítása és rendkívüli erőlyességének köszönheti létezését a debreczeni jogakadémia, amelyből híres miniszterek (*Tisza Kálmán*, *Lajos László*, *István Kálmán* valamennyien debreczeni jogászok voltak), főispánok, képviselők, tudósok, költők és írók kerültek ki. Demeter reformátori munkájának köszönhető, hogy száz év előtt a debreczeni kollégiumban a *kötelező latin nyelv helyett magyarul kezdtek tartani az előadásokat*. A debreczeni jogászok önképző köre különben minden évben megünnepeli Demeter napját, de két év multán a jogakadémia tanári kara és ifjusága nagyszabásu ünnepélyt rendez, amelyben részt vesz a debreczeni társadalom is.

FARSANG.

A király a mentők bálján. A mentők holnapi báljára *Ottó* főherceg és *Mária Jozefa* főhercegnő a bál védői. Este 9-kor érkeznek a Vigadóba. Pontban 9-kor jön a király. A kapukat már egy negyed órával előbb elzárják, hogy kocsiordás ne legyen. Belépőjegyek még holnap is kaphatók a Hungáriában a rendező-bizottság irodájában és a mentők palotájában.

Hadapródok bálja Pozsonyban. A pozsonyi cs. és kir. hadapród-iskola növendékei tegnap este táncmulatságot rendeztek, melyen az összes katonai és polgári méltóságokon kívül *Frigyes* főherceg is jelen volt, nejevel, *Izabella* főhercegnővel és legidősebb leányával, *Krisztina* főhercegné asszonnyal. A bál, mely világos reggelig tartott, a legsikerültebb volt az idei pozsonyi bálók között. A remek táncrend ő felsége ötven év előtti a jelenlegi arczképével volt díszítve.

Blaha az újságírókért. Azon a kedves művészestélyen, melyet a *Budapesti Újságírók Egyesülete* február 27-én segítő alapja javára a *Royal* szálloda összes termeiben rendez, a magyar színművészet egyik legnagyobb alakja, *Blaha Lujza* asszony is közre fog működni. A kiváló művésznő a közönség már évek óta nem látta hangversenyteremben és, utjabban nem is lehetett rábírni, hogy a hangversenyterem dobogóján megjelenjen, de az újságíróknak meghozza azt az áldozatot és beáll a közreműködők sorába, amelyben oly művészi nagyságok találhatók, mint *Lindb Marcella*, *Tóth Mihály*, *Broulik Ferenc* és a legujabban feltűnt zeneművész, a gyarmak *Geyer Stefán*, akit máris

Hubermann Broniszláv fölé helyeznek azok, akik csodálatos hegedűjátékában eddig gyönyörködhettek. Rendkívül érdekes lesz **Somló** Emma fellépte az estélyen. Egy komoly, érzelmes szavaltat után el fogja játszani azt az énekes magánjelenetet, táncszel, melyet **Flirt az oczeánon** czimen **Bauer Gyula**, a híres bécsi humorista hazánkfia irt és melyhez a zenét **Hillöcker** Károly szerezte, aki ezuttal először próbálkozott meg magyar ritmusokkal. Az estélyen előadandó **Gyűlölem az ujságírókat** című kis vig darab eljátszására a bizottság **Szerémi Zoltán**, **Góth** Sándort és **Nógrádi** Iránt, a Vigszínház tagjait fogja felkérni. Jegyek és meghívók az estélyre az egyesület helyiségében (Károly-körút 4. sz.) naponta délután 3—5-ig kaphatók.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kitüntetések. A király dobokai Dobokay Lajos földművelési miniszteri osztálytanácsos országos borszáti kormánybiztosnak a harmadosztályú vaskorona-rendet; dr. Konrád Márk nagyváradai bábaképző intézeti igazgatónak a királyi tanácsosi címet; Gobbi Alajos nemzeti zeneakadémiai karmesternek és Leitich Antal zombolyai polgári iskolai igazgatónak az arany érdemkeresztet adományozta.

Kinevezések. Az első főudvarmester Hauffe Antal, Gatterer Ferdinánd és Ruprecht Lajos udvari építészeti ellenőrököt udvari épület-felügyelőkké, a választás- és közoktatásügyi miniszter Gostonyi Gyula okleveles tanítót a porrázi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Pályázatok. A kovásznai (Kézdí-Vásárhely) járás-bírósnál albirói — a nagybecskerekai pénzügyigazgatóságnál pénzügyőri biztosi — a szegedi járásbírósnál iróki — a zilahi törvényszéknél jegyzői — a n-szőllősi járásbírósnál telekkönyvi átalakító díjnoki — a bereg-zási törvényszéknél aljegyzői — a nagybrenzai (Bereg-zás) járásbírósnál albirói állás van üresedésben.

Magyar név. Spitz Sándor és Gyula makói lakosok „Sas”-ra, Ferjanecz György tótpelsőci lakos „Ferenzi”-re, Szildecz Károly magyar királyi pénzügyőri vigyázó tordai lakos „Erdélyi”-re, Spielmann Móricz (Gyula) magyar királyi honvédtörzsrőmester székes-fehérvári lakos, valamint kiskoru gyermekei Ferencz Józsa „Szántó”-ra; Fürst Izidor szabadkai lakos „Füredi”-re; Róth Izidor szabadkai lakos „Radó”-ra; kiskoru Löwy Sándor szent-istváni lakos „Sugár”-ra; kiskoru Grätzmacher Ferencz és Károly nagykorösi lakosok „Szigeti”-re; Szpolecnyi (Szpolecnyik) János körjegyző, magyar királyi anyakönyvvezető, nagy-ugróci lakos, valamint kiskoru gyermekei László János, József Albin, Jenő János és Margit „Jenőfi”-re; Horn Valér késmárki lakos, valamint Béla, Valéria és Erika kiskoru gyermekei „Horn”-ra; Fischer Károly magyar királyi posta- és táviráfőtiszt, temesvári lakos, valamint kiskoru fia, Károly, „Halász”-ra; Weisz Miksa pécsváradai lakos, valamint kiskoru gyermekei Margit és Odón „Fehér”-re; Neumark Alfréd keszthelyi lakos, valamint kiskoru gyermekei Stefánia és Móricz „Simon”-ra; Löwy Paulina bécsi lakos „Garai”-ra; Kabina Jenő császári és királyi 26. gyalogezredbeli szakaszvezető esztergomi lakos „Holló”-ra; Zinner Mór nagyszőlősi lakos „Zala”-ra; kiskoru Neumark Géza budapesti lakos „Simon”-ra; Weisz Jakab temesvári lakos „Vincze”-re; Hochfelder József szabadkai királyi törvényszéki aljegyző „Hajnal”-ra; kiskoru Paszta Károly miskolci lakos „Orosz”-ra változtatták vezetéknévüket.

Arverések a fővárosban. Gerő H. és társa cég ingóságai IV. Károly-körút 16. febr. 18. Oberländer Samu ingóságai VII. kerépesi-ut 34. febr. 21., Böke Benő ingóságai VII. Erzsébet-körút 12. febr. 17., Grossmann G. Adolf ingóságai IX. dandár-utca 26. febr. 16., Megyelka József és fia cég ingóságai IV. Kristóf-tér 3. febr. 16., Hauszmann Erzsébet ingóságai I. alagút-utca 1. febr. 16., Öhm és Simon cég ingóságai VI. Teréz-körút 5. febr. 17., Krausz Soma ingóságai VII. dob-utca 49. és VI. Podmaniczky-utca 31. febr. 17., Balázs József ingóságai VII. kerépesi-ut 34. febr. 16., Schwarz Károly ingatlanai alkotmány-utca 22. földsz. ajtó 1. sz. márcz. 4. — Bobula János dálnok-utcai ingatlanai alkotmány-utca 22. földsz. 1. ajtó 4. sz. apr. 27., Ramaszéder János ingóságai VII. Törökör, órnagy-utca 9. febr. 16., Iris Zsigmond ingóságai V. alkotmány-utca 22. febr. 16.

A vidéken. Mautner Adolf ingóságai Munkácsan február 24., Schau Adolf ingóságai Kolozsvárott február 21., Vancsik Illés ingatlanai Keczel (Kis Körös) községhezánál február 17., Szilágyi István ingatlanai Kolozsvárott február 28., Liptay Lajos ingatlanai Técsőn február 24., Breggán Velcska Viktor ingatlanai Cs.-Hondol (Déva) községhezánál márczius 2., Bürgner Albert ingatlanai Kaposvárott május 6., Pahaszi Péter ingatlanai N.-Hársány (Siklós) községhezánál április 25., Kovács Mihály ingatlanai Pécssett márczius 1., Ungár Lázár ingatlanai T.-Kamizsán márczius 7., Grósz Viktor ingatlanai Nagyváradon május 5., báró Splényi Antal ingóságai Panád (Hosszúaszó) február 23., ifj. Palkovics Ferencz ingóságai Besztercebányán február 16.

NYILTTÉR.

Haldek

Eckendorfi répamagja

92%-kal csirázik

206 csirával.

KÖZGAZDASÁG.

Forgalmi érdek-sphaerák.

(p—d.) A kormány a mai napon törvényjavaslatot terjesztett a Ház elé, amelynek az a célja, hogy uralmat adjon a magyar államnak a Kelet vizein is. A mai napon forma szerint is világot látott egy idea, amelynek alkalmasint nagy szerepe lesz még forgalmi politikánkban. De azt ma még senki sem tudja megmondani, hogy az eszme életre való-e, tartható lesz-e.

A kereskedelmi kormány a tengeren való érdekeinket két sphaerára akarja felosztani: nyugotira és keletire; amazt szolgálja az *Adria*, emezt a *Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság*, amelynek szerződését a mai javaslat kívánja beczikkelyeztetni.

Alább bemutatjuk e javaslat tartalmát, amelynek részleteivel ezuttal nem akarunk foglalkozni. Csupán a motívumokról kívánunk néhány szót szólni, amelyek e társaságot s e javaslatot megteremtették.

Már az 1891: XXX. törvényezikk kötelezte az Adriát, hogy két gőzöst állandóan a Fekete Tengeren tartsa az aldunai átrakódások céljára. De ennek az intézkedésnek teljes aktualitása csak most következik be, amikor a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság megalkotásával az állam oly forgalmi tényező felett rendelkezik, melynek segítségével a maga díjszabási hatalmát Galaézig terjesztheti ki és amikor másrészt küszöbön van a Vaskapu-szabályozás befejezése, amelynek teljes sikerével új irányokat kell keresni kezdő forgalmi politikánk számára.

Ezek a tények érelték meg az eszmét, hogy alkotni kell egy keleti hajós társaságot s azt kapcsolatba kell hozni az államvasutakkal és a folyamhajózási társasággal, hogy ily módon kivitelünk biztosítása, megkönnyítése érdekében a magyar állam díjszabási politikája érvényesüljön egészen a Kelet kereskedelmi városaig.

Ez a javaslat célja. De egyttal gondoskodik az arról is, hogy az *Adria* és az új társaság egymással versenyre ne kelhessenek, hogy egymás érdekét ne sérthessék. Az új társaság teljességgel Levante-társaság lesz, mely csak Levante-kikötőket keres fel, erős állami felügyelet mellett és szerződésben megállapított maximális tarifák alapján.

Világos dolog, hogy e maximális díjtételek csak állami segélyezés mellett lehetőségek. De tiszta sor az is, hogy ezen díjtételek mellett is csak akkor várható siker, ha egyttal az államvasutak és a folyamhajózási társaság is jelentékeny díjszabási áldozatokra határozzák el magukat. Kétségtelen, hogy ez meg is lesz, hogy erről már jó eleve gondoskodtak, mert különben erősen kockázattalott pénz lenne az új társaságnak szubvenzióként adott évi 90.000 forint, mert különben a külföld és nem a magunk számára csinálnánk az új társaságot. Ha pedig azok az áldozatok meghozatnak ha megtörténik az, hogy a magyar portéka ép oly díjtétel alapján juthat el Galaczba, mint Fiuméba: akkor nagyon könnyen bekövetkezhetik, hogy az élet felforgatja majd az ideát, mely forgalmi érdekeinket ketté akarja osztani, nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a keleti hajózás ragadja majd magához azokat az érdekeket is, amelyeket eddig a nyugati irányokkal akartunk kielégíteni.

De hát nem az a fontos, hogy némely ideák megvalósulnak-e. Ha a Kelet visszászoritja a nyugoti forgalmi irányzatokat, de e mellett kiviteli érdekeink mindkét irányban megtalálják érvényesülésüket, az ellen a magyar közgazdasági életnek nem lesz semmi panasza, sőt politikai szempontból a sulyponatoknak ilyenén eltolódása talán még hasznos is lenne. Mindenesetre szükséges azonban, hogy a nyugoti irányzatok már most számítsanak ezzel az eshetőséggel, nehogy a magyar kivitel érdekei idegen forgalmi vállalatokra legyének ráutalva.

Mindez azonban nem a mai javaslat kritikája mert föltétlenül üdvös dolog, ha keleti tengeri érdekeink szolgálatára már most megtörténnek az első lépések, amikor a Keletre irányuló s

illetve a Kelet irányában Nyugat felé gravitáló kivitelünk jelentékenynek alig mondható, mivel ezt az utat ma még erősen zavarják a Vaskapu akadályai. Annál üdvösebbek e törekvések, mert Ausztriával való helyzetünk parancsoló szükségé teszi, hogy a víziút felhasználásával már jöelöre hatálytalanná tegyünk minden támadást, amelyet esetleg valamely ellenséges vasuti díjszabási politika intézhetne kivitelünk és egész közgazdasági életünk ellen.

A Levante-társaság ügyével együtt rendezte a kormány a Lloydhoz való viszonyunkat, elrendezvén, hogy *Adria*, *Lloyd* és *Levante-társaság* ne versenyezhesse egymással. Ez is helyesen van így, mert a rendezés révén nagyobb teljességgel lehet kielégíteni forgalmi érdekeinket, másfelől pedig a versenynek ugvis az állam fizetné meg az árát. E részben csak arra akarunk rámutatni, mily jó eredménnyel járt, hogy a Lloydot kivették a közösügyek közül. Lám, most minden kiegyezési zavarok dacára is mily könnyelmesen elintézhetjük e társasággal való viszonyainkat.

A javaslat egyéb tartalmáról nem akarunk most szólni, most csak a forgalmi politikát kívántuk bemutatni, amelynek szolgálatára a javaslat hivatva van. E politika minden irányban a keleti és nyugoti érdek-szhaerák megosztására van alapítva. Ma a megosztás kétségkívül helyen van, elvben az nagyon szép is, de hogy jövőre mennyiben lesz fentartható, hogy jövőben a nyugoti irányzatok és kivált Fiume mennyire lesznek megtarthatók: azt az élet fogja majd kipróbálni.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, február 15. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 308.— Az irányzat nincs forgalom.

New-York, február 15. (C. T. B.)

	február 15. cents	február 14. cents
Buza februárra	103 ¹ / ₄	102 ³ / ₄
" májusra	98 ⁷ / ₈	98 ¹ / ₄
" júliusra	90 ¹ / ₂	90 ¹ / ₄
Tengeri májusra	35 ⁵ / ₈	35 ¹ / ₈

Chicago, február 15. (C. T. B.)

	február 15. cents	február 14. cents
Buza májusra	99 ³ / ₈	98 ³ / ₈
Tengeri májusra	30 ³ / ₄	30 ¹ / ₄

Ipar és kereskedelem.

A januári gabonaimport. A mi eddig csak szórványosan fordult elő, tudniillik a tengeren való buzaimport, most hazánk fogyatkozó gabonakészletei folytán egyre növekszik. Érkezett januárban:

	Fiuméba méter mázsa	Triesztbe méter mázsa
Oroszországhól	38.379	80.740
Amerikából	9.400	—
Bulgáriából	—	460
Romániából	—	6.000
Más országokból	4	291
Összesen	47.783	87.521

Az összes import tehát 137.304 méter mázsa volt, amelyből 29.170 méter mázsa a trieszti Ecnomo-malómnak volt szánya, a többi kisebb részben beraktározták, részben pedig a belföldre szállították. Megjegyezzük azonban, hogy *Magyarország egész az utolsó hétig nem volt részes az idegen gabona importjában*, a vasuti feladás ¹/₃ részben Ausztria (Marburg, Cilli, Laibach, Ebenfurt, Krainburg, Görz) s ¹/₃ részben Horvátország (Károlyváros, Ogulin, Zágráb, Diakovár) felé irányult. A két kikötővárosban beraktározott mennyiségből a múlt héten mentek az első szállítmányok (valami 4000 méter mázsa) *dunántuli állomásokra: Nagy-Kanizsára, Füzitőre stb.*, de azért szó se lehet arról, hogy egész hajórakományok (így a „Deutscher Kaiser” 17.400 méter mázsanyi rakománya) Magyarország részére vonnának szánya. Minthogy a liszt kivitel megindult, előrelátható, hogy most majd a budapesti malmok is megfogják kezdeni a tengeren való buzaimportot.

Lisztexportunk. Januárban példátlanul csekély volt a liszt kivitel. Fiuméba mindössze 29.793 mm. magyar liszt érkezett, ebből 19.466 mm. Budapestről és 10.327 mm. vidéki állomásokról: Szegedről, Vácziól, Eszékről stb. Tavaly januárban 98.748 mm. liszt érkezett Fiuméba. Az angliai export januárban

mindössze 24.043 mm. volt. Az újlag koncedált budapest-flumei kedvezményes szállítási-díj-róvón februárban újból emelkedni kezd a kivétel.

Fizetés megszüntetések. Wortmann Róza Eszék, Hoffmann Izidor Zircz, Lehoczky Géza Sárospatak, Berger és Balla Arad, Möller Ágost Reichenberg, Pototzki és Grünwald Marosvásárhelyen.

Csőnyitások. Fischer Nándor temesvári kereskedő ellen a temesvári királyi törvényszék részéről. Csődbiztos dr. Szaller Gábor törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Czegie Péter ügyvéd; bejelentési határidő márczius 15., felszámolási határidő április 15. — Eppinger Sándor szegedi kereskedő ellen a szegedi királyi törvényszék részéről. Csődbiztos dr. Kecskeméthy Dániel törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Körösi Ignác ügyvéd; bejelentési határidő április 15., felszámolási határidő április 30. — Ozv. Herschkovics Simonné kassai kereskedő-cég ellen a kassai királyi törvényszék részéről. Csődbiztos Valyi István törvényszéki bíró; tömeggondnok dr. Aczél Gyula kassai ügyvéd; bejelentési határidő márczius 24., felszámolási határidő április 21.

Kőbányai sertésplacc, február 15. Magyar elsőrendű: Fiatal nehéz (páronként 320 kilográmmón felüli súlyban) 55—56 krajczár. Közép (páronként 251—320 kilógrig terjedő súlyban) 55—56 kr. Könnyű (páronként 250 kilógrig terjedő súlyban) 54—55 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilógr. felüli súlyban) 55—56 krajczár. Közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 54—55 krajczár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 54—55 krajczár. Sertéslétszám: 1898. február 13. napján volt készlet 16.912 drb, február 14-én felhajtott 366 drb, február 14-én elszállított 299 drb, február 15-én maradt készletben 16.979 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, február 15. A ferencvárosi petroleumraktárnál levő székesszériai konzum-sertés vására 1898. február 14-én érkezett 741 drb. Készlet 416 darab, összes felhajtás 1157 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 968 drb.; elszállított maradt 194 drb. Napi árak: 120—180 kilós 54—55 kr., 220—280 kilós 54—55 kr., 320—380 kilós 54—55 kr., öreg, nehéz 52—53 kr., malacz 40—42 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti szurómarhavásár, február 15. A mai vásárra felhajtott: 25 drb. élős. bárányt, 484 darab belföldi borjút, 7 darab rugott borjút. Napi árak: élős. bárány páronként 7 ft 30 kr.-ig, belföldi borju 34—42 ft, kivételesen 44 ft, rugott borju 20—25 forint 100 kilónként élősúlyban. Felhajtott továbbá 15 darab leölt borjút és 211 darab leölt bárányt. Napi árak: leölt borju 38—44 forint 100 kilónként, leölt bárány 4—9 forint páronként.

Bécsi sertés vásár, február 15. A mai vásárra 9079 drb. sertést jelentettek be és felhajtottak 4369 darab fiatal sertést és 4247 darab magyar zsirsertést, összesen 8766 darabot. Változatlan irányzat mellett jegyeztetett: I. minős. 49—50 krajczár, kivételesen 50¹/₂ krajczár, közepes és vén sertés 74—48 krajczár, könnyű sertés 43—46 kr. és fiatal sertés 31—40 krajczár kilónként élősúlyban fogyasztási adó nélkül.

Pénzügy.

Budapesti Bankegyesület. E részvénytársaság igazgatósága a mai napon tartott ülésében az előterjesztett 1897. évi mérleget megvizsgálván, a kimutatott 558.877 ft 52 kr. tisztá nyereséget jóváhagyta. Ezen tiszta nyereség az alaptőke 9³/₁₀-os kamatozásának felel meg. Az igazgatóság a f. évi márczius hó 3-dikán tartandó közgyűlésen indítványozni fogja, hogy a tiszta nyereségből 6⁵/₁₀ osz. talék fizetessék, a tartalékalapra az alapszabályszerű 9591 ft 72 kr. helyett 49.660 forint fordítassék, úgy, hogy az 1.050.000 forintra fog emelkedni, azonkívül 10.000 forint az intézeti tisztviselők nyugdíjalapja javára, 15.000 forint pedig léhári és ingatlan-leírásokra fordítassék, 61.605 ft 69 kr. pedig új számlára elővitessék.

Csöd egy pénzintézet ellen. A m.-szigeti népbank már régibb idő óta fizetéseképtelen. A vármezei árvapénzek egy része is, ott volt elhelyezve s miután a felmondott 100.000 ft összeget fizetni nem képes, a tiszti ügyész a m.-szigeti törvényszék-nél az intézet ellen a csődöt kérte.

Szelvény levonás. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank abbéli jelentése folytán, hogy részvényeinek 94. számú szelvényét folyó évi február hó 15. napjától kezdve 70 forintra váltja be, elrendelte a tőzsdetanács, hogy ezen részvények folyó évi február hó 15. napjának déli tőzsdéjétől fogva szelvény nélküli s az 1898. év január hó 1. napjától folyó 5 százalékos kamatokkal áruoltassanak s jegyeztessenek a tőzsdén.

Sorsolások.

Jószív-sorsjegyek. A ma délután megtartott húzásnál a 10.000 ft-os főnyeremény a 359 nyerő-és 97 sorszáma esett. 1000—1000 ft-ot nyert: 2591—4 és 282—43. 500—500 ft-ot: 3036—6 és 3296—8. 100 ft-ot: 1651—39, 1584—13, 3029—30, 2380—46 és 3712—84. 25 ft-ot: 836—23, 2493—71, 6139—24, 985—84, 6106—15, 3639—25, 6667—16, 2974—54, 1337—87, 4567—57, 1713—76, 4624—79, 6897—71, 4660—45, 192—47, 1075—12, 530—37, 4057—91, 895—2 és 2091—10. 10 ft-ot: 216—32, 2021—39, 3914—5, 3059—76, 5456—9, 541—73, 5423—39, 122—71, 997—78 és 6825—5. Ezenkívül 800 darab sorsjegyet húztak ki, amelyeknek mindegyike 2 forintot nyert.

Közlökedés.

A magyar levantei hajózás. A kereskedelemügyi miniszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a Fekete- és a Levantei tengeri hajózásról. A javaslat befejező és a következő: Törvényjavaslat a Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársasággal kötött szerződés becikkelyezéséről. 1. §. A Galacz (illetve Constanza) és a keleti kikötők közt fentartandó rendes gőzhajózási összeköttetés iránt a kereskedelemügyi magyar királyi miniszter által a „Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság”-gal 1898. évi január hó 29-én kötött szerződés a törvényhozás által jóváhagyatván, ezen törvény mellékleteként becikkelyeztetik. 2. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép életbe és végrehajtásával a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter biztatik meg. A javaslat kapcsán bevezetette a miniszter azt az egyezményt, amely a magyar és osztrák kormányok között a szubvencionált hajózási társaságok ügyében kötött és amelynek lényegét az Országos Hírlap már hónapokkal ezelőtt közölte. Ezen egyezmény szerint az osztrák Lloyd bizonyos járatokban tartozik Ejumét is érinteni, viszont az Adria hajói a nyugati járatokban Triesztet fogják érinteni. Ellenben a fekete tengeri vidékek neutralitása és itt történik azután az új társaság szubvencionálása a magyar kormány részéről évi 180.000 koronával. A Magyar Keleti tengerhajózási társaság a szerződés értelmében 36 hajóját tartozik fentartani Galacztól, illetve Kynstantinápolytól kiindulótan a görög és török kikötők érintésével egészen Alexandriáig és Patsasig. A társaságnak saját hajóival kell a járatokat fentartani, s havonta legalább is három teljesíteni. A társaság addig, míg a magyar állammal szerződéses viszonyban áll, a kereskedelemügyi miniszter felügyelete alatt lesz, aki ezt a felügyeletet egy kiküldött miniszteri biztossal és tengerészeti szakközveivel gyakorolja. A szerződés többi része megállapítja még a díjtételeket, a társaság ügykezelési nyelvével melynek magyarnak kell lennie. A társaság által alkalmazott egységnek lehetőleg magyar állampolgároknak kell lenniök, valamint az elnököknek, az alelnököknek és az igazgatósági tagok kétharmadának. A rendes hajójáratokon kívül szabadhajózást is folytathat a társaság.

Gyorsvonatoknak feltételes megállása. A budapest-arádi vonalon közlekedő 619. és 620. számú gyorsvonatok folyó évi február hó 15-étől kezdve Lökösháza állomáson utasok fel- és leszállása céljából feltételesen meg fognak állani és pedig a Budapest keleti pályaudvarról reggel 6 óra 45 perccor induló 620. számú gyorsvonat délelőtt 11 óra 19 perccor a Budapest keleti pályaudvarra este 9 óra 40 perccor érkező 619. számú gyorsvonat pedig délután 4 óra 50 perccor.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, február 15.

Ugy látszik a gabonaüzlet alakulása fordulóponthoz ért: a hetek óta tartó lázas ármozgalom után beállott a krízis és ennek komoly oka van. Nyilvánvaló lett ugyanis, hogy a sokat emlegetett és minden variációban letárgyalt árhány, egyszerűen nem más, mint a contremine megfélemlítésére készült dajkamese, mert inna, a raktárkészlet nem hogy fogyna, hanem ellenkezőleg növekedik. Igenis, szaporodik az állomány annak utána, hogy hetek óta csakis a helybeli raktár szolgáltatja a forgalom anyagát. Ez oly váratlan jelenség, amely halomra dönti mindama kombiációkat, amelyek a szállard irányzat fenmaradását hirdették, oly tény, amely szükségtelemre tesz minden kommentálást. Hadd beszéljenek maguk a ridég számok! A dunaparti közraktárakban a ma kifüggesztett kimutatások szerint a beraktározott buza 107.400 métermazsárról 107.500 métermazsáig növekedett vagyis egy nap alatt egy millió dekagrammal gyarapodott az állomány.

Nem tudjuk, hogy csupán ez a körülmény képezte-e a mai lanyhaság indító okát, vagy hogy

más hasonló, ha nem is ép oly fontos tényező volt befolyással a hangulatra, tény, hogy az árak ugy a határidő, mint a készáru piacon lemorzsolódtak, mindkét üzletágban igen csekély forgalom mellett. A kötések árfolyama ugyan csak két-három krajczárral csökkent és a kurzusok még mindig magasabbak, mint vagy nyolcz nappal ezelőtt, az effektív buza árvesztése nem tesz ki többet öt krajczárnál, ami fél forintos emelkedés után nem is olyan nagy dolog, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy ma jóformán csak vasuti áru került eladásra, amellyel a malmok kényük-kedvük szerint bálnak el mindig, de hát mind hiába: ma vette kezdetét, a végnélküli reakció. Így mondogatták legalább a gabonacsarnokban és ott csak tudják.

Ma a C. T. B. a következő statisztikai jelentéseket tette közzé. Az amerikai kikötők és kereskedelmi gőczpontok látható gabonakészlete — new-yorki sürgöny szerint — kitett millió bushelekben:

	Február 12	a múlt héten	1897-ben	1896-ban
buza:	35.63	36.02	46.65	65.92
tengeri:	38.57	39.50	24.93	11.96

A múlt heti állományhoz képest tehát búzában 388.000 bushelnyi csökkenés, tengeriben szintén 923.000 bushelnyi apadás mutatkozik.

További kábelsürgöny az amerikai gabona-és liszt kivétel multheti alakulásáról számol be. Az Atlanti-kikötőkből való export az egyes európai országokba a következő volt:

	búzában bushel	tengeriben bushel	lisztben tsák
Angliába	1.170.000	2.170.000	530.000
Franciaországba	41.000	440.000	—
Belgiumba	31.000	590.000	—
Németországba	10.000	1.600.000	—
Más országokba	300.000	140.000	40.000
összesen	2.220.000	4.940.000	570.000

az utolsó előtti héten 1.260.000 3.090.000 280.000

különbség + 940.000 + 1.850.000 + 290.000

Az elszállítások tehát jelentékenyen növekedtek.

Jelentik továbbá, hogy az Atlanti tengeren utban levő gőzösök a következő quarterekben kifejezett gabonamennyiségeket hozzák Európába:

	a múlt héten	az utolsó előtti héten	különbség
Anglia felé:			
buza	3.070.000	3.000.000	+ 70.000
tengeri	640.000	730.000	— 90.000
A kontinens felé:			
buza	1.270.000	1.160.000	+ 70.000
tengeri	770.000	810.000	— 40.000

Londonból telegrafálják Anglia gabona-és liszthozatalának összegét, amely quarterekben kitett:

	a múlt héten	az utolsó előtti héten	különbség
búzában	241.000	133.000	+ 108.000
lisztben	233.000	119.000	+ 114.000
tengeriben	258.000	152.000	+ 106.000
árpában	68.000	66.000	+ 2.000
zabban	178.000	58.000	+ 120.000

Látjuk e kimutatásokból, hogy ugy az elszállítások, mint az utban levő küldemények nagyobbodtak, ami az amerikai piacokon az üzlet megnyitakor lehangozóan hatott. Később szilárdult azonban a hangulat, mivel Argentiniából jelentették, hogy a cséplési eredmény sok helyütt ki nem elégitő és ennél fogva ez ország exportfeleslege alighanem redukálódik. Egyenlegként ugy New-Yorkban, mint Chicagóban csekélységgel emelkedtek az árfolyamok. Az európai piacok is szilárd tudósítást küldtek. Bizonyára nem tudják még, hogy a budapesti „visible supply” növekedett.

Buza.

Elkelt néhány kocsi rakomány buza 5 krral olcsóbb áron. Idegen buza nem volt forgalomban.

Előfordult eladások búzában.

Mennyiség munkában	ó vagy wj	származás	hullterem- hely súly kg-ban	minőségi megjelölés	átlagár hely	ár per 100 kg-ért	sz. éves
500	o	Magyarországi	79	—	Budapest	18.25	2h.
200	wj	—	79	—	—	18.25	—
100	—	—	78	—	—	18.1	—
200	—	Magyarországi	77	—	—	18.20	—
100	—	—	77	—	—	18.15	—
100	—	—	74	—	—	18.60	—
200	—	Magyarországi	78	—	—	18.20	—
200	—	Magyarországi	78	—	—	18.25	—

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Mint. hely	100 kilogr. készp. ára		Mint. hely	100 kilogr. készp. ára	
		frtól	frtig		frtól	frtig
Tiszavidéki	uj	74	12.55	75	12.75	12.80
		76	12.85	77	13.—	13.10
		78	13.20	79	13.30	13.35
Pestvidéki	uj	74	12.50	75	12.70	12.75
		76	12.80	77	12.95	13.05
		78	13.10	79	13.25	13.30
Fejérmegyei	uj	74	12.60	75	12.90	12.95
		76	12.90	77	13.05	13.15
		78	13.20	79	13.30	13.35

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 107.500 métermázsza buza és 81.300 métermázsza liszt. A nyugotiban 45.290 métermázsza buza és 2141 métermázsza liszt. Silos 40.200 métermázsza buza.

Határidőüzlet búzában: Tavaszi és őszi buza irányzata ingadozó, az árak egyenlegként valamivel olcsóbbak.

Előfordult határidőkötések búzában.

Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
március	11.98	11.97-96-93-94-95	11.96	11.97	11.98	11.97
május	11.62	11.86	—	11.85	—	—
szept.	9.31	9.32-31-29-29	9.29	9.29	9.30	9.29

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárata				Leszámoló árfolyamok
	február 15.		február 14.		
	penz	ár	penz	ár	
márc.	11.98	11.97	12.—	12.02	—
szept.	9.38	9.30	9.30	9.32	—

Rozs.

Készárüzlet rozszban: Alig néhány kocsiromány volt forgalomban változatosan áron.

Előfordult eladások rozszban.

menyiség métermázszaiban	ó vagy uj	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	Kész vagy 8 óra
100	uj	sárbogárdi	—	Bpest par. Budapest	8.75	kp
300	uj	—	—	—	8.80	—

Hivatalos jegyzések rozszban.

ó vagy uj	faj	hektoliterenkint suly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
		frtól	frtig
uj	elsőrendű	70—72	8.80
uj	másodrendű	—	8.70

Raktárállomány rozszban: A közraktárban 23.200 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 3956 métermázsza.

Határidőüzlet rozszban. Tavaszi rozszban kevés üzlet volt.

Előfordult határidőkötések rozszban.

Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
március	8.62	8.60	8.61	8.62	—	—
szept.	7.06	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tőzsde zárata				Leszámoló árfolyamok
	február 15-én		február 14-én		
	penz	ár	penz	ár	
március	8.61	8.68	8.65	8.67	—

Takarmányfélék.

Készárüzlet takarmányfélékben. Zab, árpa változatlan. Tengeri iránt megint nagyobb érdeklődés mutatkozik.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Menyiség métermázszaiban	ó vagy uj	ár	minőség	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-kint	készp. vagy 8 óra
100	uj	zab	—	Budapest	8.70	készp.
100	uj	árpa	—	Kőbánya	8.47 1/2	—
100	uj	tengeri	—	Szarvas	8.80	—
200	uj	—	—	Kisújszállás	4.85	—
100	uj	—	—	Mezőtar	4.77 1/2	—

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Ára	ó vagy uj	Faj	Hektoliterenkint suly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frtól	frtig
Árpa	uj	takarmány	80—82	8.50	8.85
		egészi való	82—84	7.—	7.50
		sőrízdei	84—86	8.—	8.50
Zab	uj	—	89—91	8.45	8.80
Tengeri	uj	bánsági	—	5.20	5.25
		másnemű	—	5.15	5.20

Határidőüzlet. Zabban kevés üzlet volt tartott áron, a tengeri árak szintén alig változtak.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Ára	Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri	május	5.30	5.29-29	5.29	5.29	5.26	5.29
Zab	julius	5.39	—	5.38	5.38	—	—
	márcs	6.41	6.42	6.41	6.42	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Ára	határidő	déli tőzsde zárata				Leszámoló árfolyamok
		február 15-én		február 14-én		
		penz	ár	penz	ár	
Tengeri	májusra	5.28	5.30	5.30	5.32	—
Zab	márciusra	6.40	6.42	6.45	6.41	—

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, február 15.

A tőzsdén az üzlet ma szilárdabb volt, mint az utóbbi napokban. Délben az osztrák hitelrészvény ára emelkedni kezdett, az osztrák államvasutó ellenben alábbszállt, mert a ma közzétett bevételi kimutatás ismét 62.717 forint apadást jelez. Habár az üzlet nem volt nagyon jelentékeny, a hangulat kedvező maradt egész a délutáni zárlatig. Helyi piacunkon leginkább a magyar hitelrészvényt keresték, mert némelyek véleménye szerint az adatok, melyek mérlegéről nyilvánosságra jutottak, mégis kedvezőbbek, mint az előzetes hírelek után sejtették. Vásárolták továbbá a Kereskedelmi bank részvényeit is, melyről ma vonták le a negyvenöt forintnyi osztalék-többletet. Közúti vaspálya tartott ár mellett kelt el.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 381.50—384.75, Osztrák hitelrészv. 363.70—364.30, Osztrák-magyar államvasutó 340.75, Közúti vaspálya 407.50—408.—, Északmagyar közszénbánya 190.—.

Délleti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 364.—, Magyar hitelrészv. 384.75, Aranyjárdék 121.55, Koronajárdék 99.45, Leszámitoló bank 255.50, Jelzálogbank 269.75, Rimamurányi 245.50, Osztr.-magy. államvasutó 340.75, Ipar- és kereskedelmi bank 104.75, Déli vasutó 80.50, Közúti vasutó 407.75, Villamos vasutó 278.—.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1405—1410 (szelvény nélkül), Sálgótarjáni 588.—, Közúti vasutó 407.50—408.—, Magyar hitelrészvény 384.——385.—, Magyar jelzálogbank 268.50—268.—, Rimamurányi 246.—, Osztr. hitelrészvény 363.80—364.50, Osztr.-magy. államvasutó 339.70—340.50, Ált. közszénbánya 117.—, Királyi serfőzde 38.—, Polgári serfőzde 74.—.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.50—3 frt; 8 napra 6.—7.— frt; február utóljára 12.—13.— frt.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	február 15.	február 14.
Magyar aranyjárdék	121.25	121.25
Magyar koronajárdék	99.40	99.40
Magyar hitelrészvény	384.50	381.50
Magyar ipar és keresk. bank	104.50	105.50
Magyar jelzálogbank	268.—	269.25
Magyar leszámitoló bank	255.—	255.75
Rimamurányi vasmű	246.—	246.—
Osztrák hitelrészvény	364.20	363.70
Déli vasutó	81.25	81.25
Osztr.-magyar államvasutó	339.75	340.25
Közúti vaspálya	407.75	408.25
Villamos vasutó	277.50	278.—

Az utótőzsdén nyugodt irányzat mellett osztrák hitelrészvény 364.20—364.70, magyar hitelrészvény 384.50, osztrák-magyar államvasutó 339.75 forintot köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	február 15.	február 14.
Osztrák hitelrészvény	364.40	363.10
Magyar hitelrészvény	384.50	381.25
Osztr.-magyar államvasutó	339.75	340.25
Leszámitoló bank	255.—	255.75
Jelzálogbank	268.—	270.—
Rimamurányi vasmű	246.—	246.—
Közúti vaspálya	407.50	407.50
Villamos vasutó	277.50	278.—
Ipar és keresk. bank	104.50	104.75
Déli vasutó	80.25	80.25

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, február 15. Zsiradékára irányzata gyenge forgalom mellett szilárd. Szilva szilárd irányzata: boszniai 80—85 darabos 20.09 és 70—75 darabos 21 1/2 forintot köttetett métermázsánként. Szilvaiz és heremag megtartotta árát.

Hivatalos jegyzések.

F A J	Ar 100 kilogrammonként	
	frt	frt
Bismarck ingron hordó	56.—	56.50
budapesti vidéki	—	—
magyar la légerszáritott vidéki városi légerszáritott, 4 darabos	50.50	51.—
szilva	51.50	52.—
fűsölt	56.50	57.50
szilva	—	—
boszniai, 1897. évi usance-minőség	14.75	15.25
Kéz ár	18.50	17.—
Zsakkal együtt	19.75	20.25
göngylyliszta	18.75	14.95
suly helyett	15.75	16.25
szarbiai, usance-minőség	10.—	10.25
100 darabos	—	—
85	—	—
szilva	—	—
Határidőre	—	—
Minőség	—	—
500grammonként	—	—
szarbiai, usance-min.	—	—
100 darabos	—	—
85	—	—
Szilvaiz	—	—
Kéz ár	—	—
Ingyen hordó	—	—
szlavóniai 1897	19.50	20.—
szarbiai 1897	18.—	18.50
Szilvaiz	—	—
Határidőre	—	—
Ingyen hordó	—	—
szlavóniai	—	—
szarbiai	—	—
lucerna magyar, 1897	48.—	52.—
vörös aprószemű 1897	30.—	31.—
vörös közepesemű 1897	34.—	38.—
vörös nagyszemű 1897	40.—	43.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, febr. 15. A vásári forgalom: Hasnál forgalom élénk, árak: marhahús szilárd, borjú hus csökken, sertésbőr csökken. — Baromfinál igen lanyha, árak szilárdak. — Halban csendes, árak szilárdak. — Tej és tejtermékek élénk. Tojásnál csendes, árak szilárdak. — Zöldségnél élénk. — Gyümölcsnél élénk. — Fűszereknél csendes. — Időjárás: derült, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahús hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahús hátulja I. 36—38 frt, II. 28—30 frt. Borjúhús hátulja I. 52—62 frt, II. 48—52 frt. Sertésbőr elsőrendű 55—55.0 frt, vidéki 46—49 frt. (Mindenkint 100 kilonként.) Kolbász fűsölt 70—80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 55.5—56.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.60 frt. Csirke 1 pár 80—1.30 frt. Lud hizott kilonként 0.54—0.60 frt. — Kálónfélék. Tojás 1 láda (1440 drb) 36.0—36.7 frt. Sárgerépa 100 kötés 2—4. frt. Petrezselem 100 kötés 3.00—4.00 frt. Lenese m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 08—16 frt. Pápirka I. 100 kiló 30—45 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonként 70—80 frt. Vaj-téa kilonként 0.80—1.20 frt. Burgonya-rózsza 100 kiló 2.20—3.— frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.60—3.00 frt. — Halak. Harcsa (élő) 0.40—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.30—0.60 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.36—0.60 frt.

Szesz.

Budapest, február 15. Irányzat változatlan szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18.—18.25, Finomított szesz nagyban 56.—56.1/4, Finomított szesz kicsinyben 56.1/2—56.75, Élesztő-szesz nagyban 56.—56.1/4, Élesztő-szesz kicsinyben 56.50—56.75, Nyersszesz adózva nagyban 55.—55.25, Nyersszesz adózva kicsinyben 55.50—55.5/8, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15.25—15.50. Denaturált szesz nagyban 19.75—20.—, Denaturált szesz kicsinyben 20.25—20.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, febr. 15. Kontingens nyersszesz valamivel szilárdabb. Zárlat jegyez 19.10—19.30, azonnali szállításra és március—májusra 19.25 frton kelt el.

Prága, febr. 15. Adózott tripló szesz nagyban 54.75—55.— frton kelt el. Adózatlan szesz 17.75—18.1/8 frt azonnali szállításra.

Triest, febr. 15. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 11.—forinton, február—áprilisi szállításra 10.1/8 forinton jegyeztetett.

Berlin, febr. 15. Szesz helyben 42.30 márka = 24.88 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint 4.10.000 literszálelék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, febr. 15. Szesz (50-es) pr. február 60.30 márka = 35.46 frt; szesz (70-es) pr. február 40.80 márka = 23.99 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, február 15. Szesz február 21.25 márka = 12.50 frt; febr.—márcz. 21.25 márka = 12.50 frt; márcz.—ápril 20.75 márka = 12.20 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, febr. 15. Szesz folyó óra 44.— frk = 23.19 frt; márcz.-ra 44.— frk = 23.19 frt; négy első óra 42.75 frk = 22.52 frt; májustól 4 óra 39.50. frk = 20.82 frt. Az árak 10.000 liter százelekonként 1/4% leszámitással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Cukor.

Prága, febr. 15. Nyerscukor 88% cukortartalom franco Aussig. Azonnali szállításra 12.62 frt, okt.-decz.-re 12.82 forint.

Hamburg, febr. 15. Nyerscukor f. o. b. Hamburg, azonnali szállításra 9.22 márka, márciusi szállításra 9.27 márka, májusi szállításra 9.40 márka, augusztusi szállításra 9.62 márka. Irányzat nyugodt.

Páris, febr. 15. Nyerscukor (88 fok) kész áru 28.25—28.75 frk, fehércukor februárra 31.50 frk, márcziusra 31.75 frk, 4 első óra 32.50 frk, 4 óra májustól 30 1/2 frank. Finomított készáru 101.—101.50 frk.

London, febr. 15. Jávacsukor 10 1/2 shilling, ártartó. Nyers cukor ártartó, finomítottban jó üzlet. Jegyeztetett cukor meglehetősen keresve, szállár. Külföldi tört ártartó. Jegyeztetett: készáru 10.11 1/2 sh., márcz-áprilisra 10.11 1/2 sh., május-augusztusra 11.2 1/4 sh. Répacsukor ártartóan indult és nyugodtan zárult. Német (88%) febr.-ra 9.3 sh., áprilisra 9.4 1/2 sh., májusra 9.5 1/2 sh., júniusra 9.6 1/2 sh. Határidőüzlet: februárra 9.3 sh., márcziusra 9.3 1/2 sh., áprilisra 9.4 1/2 sh., májusra 9.5 1/2 sh., júniusra 9.6 1/2 sh.

Olajok.

Páris, febr. 15. Repceolaj folyó óra 52.75 frk (= 24.83 frt); márcz-ra 53.— frk (= 24.95 frt); 4 óra márcz-tól 54.— frk (= 25.42 frt); négy óra májustól 53.75 frk (= 25.30 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, febr. 15. Repceolaj helyben 53.— márka (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, febr. 15. Repceolaj májusra (hordóval). 55.— márka (= 32.34 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

London, február 15. Repceolaj 23.— sh., lenolaj 16.3 sh., gyapot magolaj 14.—14.6 sh., terpentin 24.4 1/2 sh.

Petroleum.

Hamburg, febr. 15. Petroleum helyben 4.80 márka = 2.82 frt.

Antwerpen, febr. 15. Petroleum fin. helyben 14.— frank = 6.65 frt.

Bréma, febr. 15. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

Newyork, febr. 14. Petroleum fin. 70 Abel-Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Rife Line Certificates márcziusra 65.—; Nyers petroleum márcziusra 5.95 cents.

London, február 15. Petroleum, amerikai 4 3/8 sh., orosz 4 1/4 sh.

Kávé, tea, rizs.

London, febr. 15. Santos határidő szilárd és drágább. Jegyeztetett: februárra 29.6 shilling, márcziusra 29.9 sh., májusra 30 sh., júliusra 30.— sh., szeptemberre 30.6 sh., decz-re 30.9 shilling. Tea: Indiai nyugodt, változatlan. Rizs: szilárd, csekély üzlet.

Fémek.

London, febr. 15. Réz, G. M. Bräude 49 3/8—49 1/2 font sterling készáru és 49 11/16—49 15/16 font sterling 3 óra; best sel. 53 1/4—53 3/4 font sterling. Ón: finom külföldi 63 3/16—63 1/16 font sterling, készáru és 64 1/4—64 3/4 font sterling 3 óra. Ólom: angol 12 1/2 font sterl.; külföldi 12 3/16—12 3/8 font sterling. Horgany: külföldi 18—18 1/16 font sterling. Higany: 7.— font sterling első és 6.19 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiac szilárdan indult és gyengébben zárult csekély üzlet mellett. Zárlatárak: 45.7 1/2 sh. készáru és 45.9 1/2 sh. egy óra; Cleveland 40.6 1/2 sh. készáru és 40.8 sh. egy óra; Hematit 48.8 sh. készáru és 48.10 1/2 sh. egy óra; Middlebrough 49.6 shilling készáru és 49.11 sh. egy óra. A nyersvaskészlet Glasgoban 335.120 és Middlebroughban 47.224 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, február 15. A budapesti gabonatözsde-ről érkezett gyengébb jelentések és alacsonyabb newyorki árfolyamok árcsökkenést idéztek elő. Kötetett: buza tavaszra 11.78—11.80—11.77—11.78 frton, zab tavaszra 6.80 frton, tengeri május-júniusra 5.56 forint, 4000 métermasza 74 kilós Nikolajew buza 12.05 forint, 1500 métermasza orosz buza 76.7 kilós 12.80 forint adattet el.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 11.57—11.79, rozs tavaszra 8.80—8.82, tengeri május-júniusra 6.79—6.80, zab tavaszra 6.79—6.80 frton.

Boroszló, febr. 15. Buza helyben 18.80 márka (= 11.05 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márka (= 10.99 frt). Rozs helyben 14.90 márka (= 8.76 frt). Zab helyben 14.30 márka (= 8.41 frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.91 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, február 15. Buza holsteini 180—190 márka (= 10.58—11.17 frt). Rozs mecklenburgi

140—148 márka (= 8.23—8.70.) Rozs orosz 108—109 márka (= 6.35—6.41 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, febr. 15. (Mégnyitás.) Buza folyó óra 29.25 frank (= 13.94 frt). Buza márcziusra 28.80 frank (= 13.72 frt). Buza 4 első óra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza májustól 4 óra 27.60 frank (= 13.15 frt). Rozs folyó óra 17.40 frank (= 8.29 frt). Rozs márcziusra 17.50 frank (= 8.33 frt). Rozs 4 első óra 17.75 frk (= 8.44 frt). Rozs májustól 4 óra 17.25 frank (= 8.21 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, febr. 15. (Zárlat.) Buza folyó óra 29.25 frank (= 13.94 frt). Buza márcziusra 28.90 frank (= 13.77 frt). Buza 4 első óra 28.75 frank (= 13.70 frt). Buza 4 óra májustól 27.75 frank (= 13.22 frt).

London, február 15. Gabona nyugodt, de ártartó. Angol buza 1/2, külföldi 1/4 sh.-gel magasabb. Hozatalok: buza 55.546, árpa 15.208 és zab 146.727 qu. Tengeri helyben 17 1/2 sh.

Pétvárvár, február 15. Rozs helyben 6.50 rubel.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, február 15. A külföldi magasabb jegyzések a mai tözsdén szilárdabb irányzatot keltek. Osztrák hitelrészvények árfolyama a berlini arbitrage vásárlására emelkedett, magyar hitelrészvény kurzusát budapesti fedezeti vásárlások támogatták. Ezekben a papirokban volt forgalom, de különben nagy volt az üzlet.

Az előtözsde: Osztrák hitelrészvény 363.50—364.25, Tranway 327—517.50, Union-bank 302.50, Lloyd 434—437, Magyar hitelrészvény 383.—384.50, Osztr.-magyar államvasut 340.25—340.62, Török dohány 135—135.75, Északmagyar közszénbánya 191, Magyar ált. közszénb. 118.—118.25, Alphei bánya 147.25—147.60, Rimamurányi 245.50—246.50, Osztrák villamossági 319, ált. építőtársaság 111.50—112.25, Török sorsjegy 58.40—58.70 forintot kötetett.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 364.—, Magyar hitelrészvény 384.—, Anglo-bank 162.25, Union-bank 302.—, Länderbank 216.50, Osztrák-magyar államvasut 340.50, Déli vasut 80.50, Alphei bánya 147.30, Rimamurányi 246.—, Májusi járadék 102.45.

A déli tözsdén: Osztrák hitelrészvény 364.50. Magyar hitelrészvény 384.50. Länderbank 216.50. Unionbank 302.—. Anglo-bank 162.25. Bankverein 264.—. Osztr.-magy. államv. 339.75. Déli vasut 80.50. Elbehölgyi vasut 263.25. Északnyugoti vasut 250. Alphei bánya 147.50. Rimamurányi 246.—. Prágai vasipar 709.—. Májusi járadék 102.40. Magyar koronajáradék 99.40. Török sorsjegy 58.70. Német márka 58.78 forintot kötetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjáradék 121.50. Magyar koronajáradék 99.50. Tiszai kölcsönsorsjegy 140.50. Magyar földterhementesítési kötvény 97.25. Magyar hitelrészvény 384.25. Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 157.50. Kassa-oderbergi vasut 192.25. Magyar kereskedelmi bank 1450.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.80. Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10. Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 255.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.50. 4.2% papírjáradék 102.40. 4.2% ezüstjáradék 102.40. Osztrák aranyjáradék 122.55. Osztrák koronajáradék 102.80. 1860. sorsjegyek 143.80. 1864. sorsjegyek 190.50. Osztrák hitelsorsjegyek 199.75. Osztrák hitelrészvény 364.25. Angol-osztrákbank 162.50. Unionbank 303.—. Bécsi Bankverein 264.50. Osztrák Länderbank 216.75. Osztrák-magyar bank 930.—. Osztrák-magyar államvasut 339.75. Déli vasut 80.50. Elbehölgyi vasut 263.25. Dunagőzhajózási részvény 454.—. Alphei bányarészvény 148.40. Dohányrészvény 134.—. 20 frankos 9.53. Császári királyi vert arany 5.68. Londoni váltóár 120.15. Német bankváltó 58.77.

Bécs, február 15. (Utótözsde.) A déli tözsde zárlatá után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 364.25, Magyar hitelrészvény 384.50, Anglo-bank 162.75, Bankver. 264.50, Union-bank 303.—, Länderb. 217.— Osztrák-magyar államvasut 340.—, Déli vasut 80.50, Elbehölgyi vasut 263.25, Északnyugoti vasut 249.75, Török dohányrészvény 134.50, Rimamurányi vasmű 246.—, Alphei bánya 148.30, Májusi járadék 102.40, Magyar koronajáradék 99.50, Török-sorsjegy 58.80, Német márka azonnali szállításra 58.80.

Berlin, február 15. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék 102.40, 4.2% ezüstjáradék 102.90, 4% osztr. aranyjáradék 103.90, 4% magyar aranyjáradék 103.50, osztrák hitelrészvény 229.—, magyar koronajáradék 100.—, déli vasut 35.20, osztrák-magyar államvasut 144.50, Károly Lajos-vasut 107.30, orosz bankjegy 216.55, bécsi váltóár 169.95, 4% új orosz kölcsön 100.15, magyar beruházási kölcsön 103.—, olasz járadék 94.50. Az irányzat tartott.

Berlin, február 15. (Utótözsde.) Osztrák hitelrészvény 229.—, déli vasut 35.20, osztrák-magyar államvasut 144.50. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 15. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék 86.95, 4.2% ezüstjáradék 86.95, 4% osztrák aranyjáradék 103.90, 4% magyar aranyjáradék 103.45, magyar koronajáradék 100.05, osztrák hitelrészvény 308.50, osztrák-magyar bank 795.—, osztr.-magy. államvasut 293.20, déli vasut 71.50, bécsi váltóár 169.95, londoni váltóár 20.423, párisi váltóár 80.883, bécsi bankverein 225.—, villamos részvény 142.40. 3% magyar aranykölcsön 91.25. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 15. (Utótözsde.) Osztr. hitelrészvény 308.50, osztrák-magyar államvasut 293.—, Déli vasut 71.50.

Hamburg, február 15. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.75, osztrák hitelrészvény 308.25, osztrák-magyar államvasut 731.50, déli vasut 169.50, olasz járadék 94.65, 4% osztr. aranyj. 103.75, 4%-os magyar aranyj. 103.75. Az irányzat szilárd.

Páris, február 15. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.60, 3 1/2% francia jár. 106.62, olasz járadék 94.12, osztrák magyar államvasut 728.—, francia törlesztéses járadék 102.15, 4% osztrák aranyjár. 104.80, ottomanbank 561.—, dohányrészvény 290.—, párisi bankrészvény 935.—, osztrák Länderbank 477.—, alphei bányarészvény 322.—. Az irányzat nyugodt.

London, február 15. (Zárlat.) Angol consolk 113.—, déli vasut 7.50, spanyol járadék 61.3/8, olasz járadék 95.—, 4% magy. aranyjáradék 101.50, 4% rupia 63.75, Canada pacificvasut 90.1/8, leszámítolási kamatláb 2 3/4, ezüst 25.10/16. Az irányzat nyugodt.

New-York, február 15. Ezüst 56.3/8.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1898. február 15-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadék mm., Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadék mm. Lists various weather stations and their readings.

Az északi depresszió mélysége csökkent és haladása igen lassu. A barometres maximum a Buzkaja-öböl táján van, ahonnan mélyen benyulik a kontinens déli részébe. Az idő Európa nyugoti felében enyhe és a hőmérséklet csak keleten van 6° alatt. Apró lecsapások mindenfelé voltak, kivált Németországban és Ausztriában. Franciaországban és délkeleti Európában az időnek inkább száraz jellege van. Hazánkban az enyhülés a nyugoti megyékben fokozódott, de Erdélyben a kemény fagy egyre tart. Egyes tájakon, főleg az északnyugoti megyékben gyenge havazás is volt. Változóan felhős, enyhébb idő várható, sommi vagy csak jelentéktelen csapadékkal.

VIZÁLLÁS.

— Február 15-én. —

Table with columns: Folyó, Vízmerés, Vízállás reggel, Áradás v. apadás v. apadás, Folyó, Vízmerés, Vízállás reggel, Áradás v. apadás v. apadás. Lists river levels and measurements.

Felölös szerkesztő: Liposy Ádám.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ezre szentek közzétételében, levélbélyegekben vagy postautóval.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdetés címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postarendelet kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kiadóhivatali díj is fizetendő. — Célközvetít az apróhirdetést postautóval vagy bakul-doni, a szöveget az utalvány szerelvényére írni; esetleg házasságos levélben is lehet a szöveget a levéljegyzék beiktatni. Mindenképp könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívüli (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., János-utca 22. **Dr. Balassovits György** nagytörsde,
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos**, fűszerkereskedése,
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már**, dohánytörsde
- IV. „ Farsich-bazár **Dévai József**, dohánytörsde
- V. „ Nagykörön-utca 20. sz. **Löwinger Gyula**, fűszerkereskedése,
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Wett Vilmos**, dohánytörsde
- V. „ Váci-körút 6. szám **Morano Janka**, dohánytörsde
- V. „ Sipót-körút 22. szám **Wollák Zsigmond**, dohánytörsde
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Brauer nővérek**, dohánytörsde,
- VI. „ Andrássy-út 48. szám **Kohonyi Ilona**, dohánytörsde,
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohánytörsde,

a ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások községesen megadatnak.

LEVELEZÉS.

- Szokat** az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés megjelölésétől számított négy hét alatt címzettje el nem viszi, a kiadóhivatal megsemmisül. 2178-1
- Többeknek.** Csakis olyan levelekre válaszolunk, melyekhez a válasz bélyeg mellékelve van. A kiadóhivatal. 1294-1
- Ismeretség** hiányan az uton ohajtanak megismerkedni egy igyekedőly ifjural. Levelek „Kamilla” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2692-1
- Igen csinos** miniszteri tisztviselő, ki e mellett igen szépen zongorázik, ez uton keresi egy kedves független állású fiatal asszony ismeretségeit. Leveleket „Mikádó” cím alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2568-1
- Álföldre** czimen levele van a kiadóhivatalban. 707-1
- Mefiszto.** Jelzett levelet még ma sem kaptam meg. Nem tudom mi lehet annak oka. En mindenesetre csátrókón a megszélt helyen keszek es adóg is számtalanszor údvözli lrmája. 284-1
- Szirbiának** levele van Julientől. 703-1
- Intelligens, csinos** fiatal leány, szintén csinos szellemes fiatal ember ismeretségeit ohajlja. Levelek „Juliska” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2666-1
- Idéal.** Holnap lesz annak az isteni usznak az évfordulója, üljök meg leginkább a távolban fényesen. Fogadjia a legforróbb gratulációmat es kerem, hogy legalább holnap gondoljon rám sokat, igen sokat. 2674-1
- Andor.** Ma este okvetlen utazom, ha lehet légy kint a vasútnál, ha pedig az lehetetlen lenne, ugy már csúszótköre várom leveledet jellegem alatt a szokotti helyre. 2678-1
- Csinos kis lányval** szeretnék levelezésbe lépni minden érdek nélkül. En egy 25 éves barna, intelligens fiatal ember vagyok. Leveleket „Szép kis leány” jellege alatt kérek a kiadóhivatalba. 2670-1
- Gézám!** Jgeretemhez képest értesitem, hogy a megszélt helyen 4 óráker várnai fogom, ne feledje el a G. . . et magával hozni. Üdvözli Piroka. 2676-1

HÁZASSÁG.

- Házasság** czéljából szeretnék ismeretséget kötni egy 18-20 év körüli csinos leánnyal, kinek 10-15,000 frt hozomány van. Levelek „Mémok” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2680-2
- 5-6000 frt** hozományval keres egy izz. leányt, széke, csinos, 120 frt fizetésű mint diszponens alkalmazásra van, mindegy egy biztos es jól jövedelmező üzletet ohajjt nyitni. Oly családból való leánnyal, ki által egy biztosabb es jobb alkalmazást nyertene el, a hozomány mennyisége nem tekintendő. Csakis komoly szándéku leányt kérek, esetleg czim es arczképpel „Seli” jellege alatt főposta postázzantane. 2682-2
- Vagyonos** csinos külsejű fiatal földbirtokos vagyok ki nagyobb utazásomból hazra térve, ismeretség hiányában, házasság czéljából ez uton ohajlok megismerkedni egy csinos műveltt es jó családból való fiatal leánnyal. Leveleket „Diskrétt” jellege alatt a kiadóhivatalba kérek, melyet azonban az apróhirdetésekk között jelezni kérek. 1794-2
- Intelligens, fiatal ember,** magánhivatalnok, 1800 frt évi fix bérrel, jó házból származó fess izz. hölgyvel szeretne megismerkedni. Szives választ, a teljes név kiírása mellett kérem „Hymen” alatt ezen laphoz czimezni. Közvetítőik teljesen kizárva. 2686-2
- Mely szép hölgy** volna hajlandó komoly czérből intelligens izz. hivatalnokkál, kinek a fővárosban szép állása van, megismerkedni. Csakis nem anonim levelek, melyeket „Házasság” alatt kérek e laphoz intézni, vétetnek figyelembe. 2684-2

ÁLLÁST KERES.

- Jrodai** alkalmazást keres fiatal uri nő, ki ez idő szerint is alkalmazva van. Czim a kiadóhivatalban. 2606-3
- Intelligens** fiatal nő, ki a gyors- es gépirást jól érti, egyedi irodában alkalmazást keres. Szives megkeresést kérek „Distingált” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2602-3
- Házmesteri állást** keres egy fiatal gyermektelen házaspár. Czim a kiadóhivatalban. 2616-3
- Kereskedelmi szakintjolyamot** jó sikerrel végzett fiatal leány, ki jelenleg is alkalmazva van, a gép- es gyorsírásban teljes jártassággal bír, megfelelő állást keres. Leveleket a kiadóhivatalba ker „Remington” elige alatt. 2631-3

Egy

- Papi házhoz** ajánlkozok háztartásnövekn. intelligens csinos 40 éves asszony, ki a vidéki háztartást tökéletesen érti, es reprezentatív megjelenése van. Czim a kiadóhivatalban. 2658-3
- Bármily** irásbeli munkát elfogad szépírású fiatal ember. Szives megkeresést ker a kiadóhivatalba „Szorgalmas 60” jellege alatt. 2644-3
- Egy intelligens** szép írású fiatal ember irodai alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2675-3
- Nagyobb** háztartás vezetésére ajánlkozok egy ebben jártas nő. Czim a kiadóhivatalban. 2682-3
- Háztartásnői** állást keres intelligens özvegy nő, kinek magyarul is mindig nagy háztartás volt es így igen jól érti a háztartás vezetését. Czime megújható a kiadóhivatalban. 2680-3
- Nős** gyermektelen, 34 éves műkereszt, mint ilyen, alkalmazást keres, lehetőleg a fővárosban, de a vidékre is elmegy. Czim a kiadóhivatalban. 2683-3
- Fűszerkereskedőség,** hadmentes, jó bironyítványokkal, allandó alkalmazást keres. Hajlandó esetleg egy fűszerüzletet átvenni. Szives megkereséseket „Megbízható” cím alatt a kiadóhivatalba kérek. 2692-3
- Egy** csinos fiatal leány, ki több éven át mint elárútlónő volt alkalmazva, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 2643-3

ÁLLÁST KAPHAT.

- Intelligens,** jó svédajn urak allandó es jól jövedelmező alkalmazást, maraszt találnak Váci-körút 16., II. em. 52. Jelenkezhetni 9-11-ig. 2493-4
- Nevelőnőt** keresek 7 éves leánykam mellé, a francia es német nyelv bírása okvetlenül szükséges. Ajánlatok az igények megjelölésével „G. L.” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2690-4
- Mozgó ügynökök** (büzhirtosítási üzletszerzők) magas jutalék mellett alkalmazást nyernék egy régi, elsőrangú birtosító-társaság kolozsvári főügynökségénél. Kellően felszerelt ajánlatok „Biztos állás” jellege alatt Kolozsvár poste restante kértnek. 2499-4
- Ügyvédi irodámba** keresek mielőbbi belépésre egy intelligens ügyes fiatal embert. Leveleket „Ugyes” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2682-4
- Nevelőnőt** keresek leánykam mellé. Czim a kiadóhivatalban. 2689-4
- Észak-német** bonne kerestetik. Czim a kiadóhivatalban. 2578-4

OKTATÁS.

- Czimbalmozni!** Két hónap alatt bárkit is megtanítok az általam feltalált legújabb es legkönnyebb magyar rendszer (methodus) szerint, háznál es házon kívül, ugyancsak vidékre is tanítok pontos es kimerítő magyarázat után iposta fordultával. Czim a kiadóhivatalban. 2600-5
- Gyakorlott okleveles gyermekkertésznő** órák adására vállalkozik. Elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóhivatalban. 2402-5
- Okleveles** tanítónőt keresek két leányom mellé 15 frt havi fizetés es teljes ellátás mellett. Ajánlatok „Videk” jellege alatt e lap kiadóhivatalába kérek. 2694-5
- Negyedéves** képezdész fiatal intelligensleány, szerény díjazásért órákat ad, egy képezdészeknek, mint kisebb gyermekeknek, kik az elemi tantárgyakban gyengék. Czim a kiadóhivatalban. 1670-5
- Zongora-órákat** ohajjt adni egy e körben már évek óta működő zongora-művésznő. Czim a kiadóhivatalban. 1690-5
- Janitásban** jártas, jelesen érettségizett, orvostanhallgató, tanítványt keres. Ajánlatok „Lelkiismeretes” jellege alatt kérek a kiadóba. 2608-5
- Hegedű-tanító** még egy-két tanítványt elfogad mersékelt, díjazásért. Szives ajánlatokat az Országos Hírlap főlk kiadóhivatalába ker „Alapos” jellege alatt. 508-5
- Correpetitóri** állást keres egy VIII. realiskolai tanuló. Szives megkereséseket a lap kiadóhivatalába kértnek „Correpetitor” jellege alatt, hol az illető czime is megújható. 30-5

TELEK ÉS HÁZ ELADÁS.

- Ujpesien egészen** ujonnan épült ház, 1250 frt jövedelemmel, 14500 forint eladó. 70 évig adomentes. Bank-leher 8500 frt, 4 1/2% kamat-fizetéssel. Czim a kiadóhivatalban. 2601-7
- Háztelkek** Kossuthfalván, kispesti határnál, 150 és 200 méter szélességű parcelláival, ára 2 frt 30 krajczár, vagy 10 frt, vagy latti 2 frt részletekbenre kaphatók. Bővebbet Szegedvárosi Zsigmondnál, vendéglő, VIII., Nap-utca 18. 6448-7
- Villa Szt.-Lőrincz nyaralón** bérbeadó, esetleg ellátó, a nyugoti pályaudvar állomása (30 percz), a Szt.-Lőrinczi vízimalis vasút Döll-úti állomása (40 percz) 2/3 óránkénti közlekedés. Ezen a legzöldebbes, teljesen pihenéses vidéken, az ottani kocsiforgalomtól elkülönítve, a Villatelepön fekvő, egész éven át lakható, szolidan épült villa áll: 6 nagy szoba, 1 szalon, nyári es téli veranda, fürdő- es cseledszoba, könyvtá, angol rendszerű csevegő, soteremni helyiségek mosakonyhával. Virtezetek. Az összes szobák díszes felszerelésűek, parqett es tapétával valamint szép kályhakkal ellátva. **Kitűnő ivóvíz!** A villa 3000 négyzetméterű nagy, árnyas parkban fekszik, számos gyümölcsfa, szőlő, rózsák es egyéb dísznövények. Ujonnan épült **Teknyőháza** a kertben. Előzetesen látogasson meg a jóvő évben avilalmas vasút kádeledik. Bővebbet: **Karócs Lipót** unal, **Budapest, Harmatcsanak-utca 5.** 6505-7

ELADÁS.

- Gőzmotor** hat lóerőjű allé használt, egészen jókárban, azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 659-8
- Eladó** egy igen jó kárban lévő bicikli igen olcs. Czim a kiadóhivatalban. 2616-8
- Jókarban** lévő-zongora 40 forint eladó, czim a kiadóhivatalban. 2624-8

VÉTEL.

- Kávéházat** keresek megvételre, lehetőleg az Erzsébet-városban. Ajánlatokat kérek „Erzsébetvárosi kávéház” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2604-9
- Keresek** megvételre használt, de jó állapotban lévő **Migano** márk zongorát. Eladó kérést velem az art es pontos czimmet „Migano” jellege alatt a kiadóhivatalban tudatni. 2622-9
- Bicikli** használt, de jó kárban lévő, megvételre kerestetik. Ajánlatokat, kárk „Bicikli” jellege alatt a kiadóhivatalba kértnek. 2616-9
- Szőlőt** keresek megvételre a Balaton vidékén, lehetőleg építkezéssel. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kéretnek „Szőlő” cím alatt. 2436-9

KIADÓ SZOBÁK.

- Egy** csinosan butorozott szoba első em. utczaí, özvegy uri nőnél kiadó, utazó ügynök vagy oly uri ember részére, ki nem allandóan tartózkodik a fővárosban. Czim a kiadóhivatalban. 2496-10
- Elegánsan** butorozott nagy utcazi szoba alcovarral, fűdő szoba használattal II em. egy ur esetleg uri nő részére teljes ellátással is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 2600-10
- Csinosan** butorozott utcazi szoba özvegy urinél azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 2600-10
- Szobák** butorozva, kávéház közlekedésben, hetenkint 2 frtért kiadódnak. Czim a kiadóhivatalban. 703-10
- Intelligens** fiatal nő, kinek szépen berendezett lakása van, keres hasonló lakótársnőt (külön szobát ad). Megkeresést ker e lap kiadóhivatalába, „Comme il faut” jellege alatt. 2608-10
- Kiadó** egy szépen butorozott szoba, esetleg teljes ellátással, özvegy uri nőnél. Czim a kiadóhivatalban. 2124-10
- Teljes** ellátást kaphat uri családnál intelligens nő kinek biztos állása van. Czim a kiadóhivatalban. 2156-10
- Kiadó** a Wesselenyi-utczában egy külön bejárattal szépen butorozott szoba első emeleten. Czim a kiadóhivatalban. 2-76-10
- Elegánsan** berendezett butorozott tisztá szoba, esetleg teljes ellátással es fűrdőszoba használattal, kiadó azonnal. Czim a kiadóhivatalban. 2214-10

LAKÁS KERESTETIK.

- Egyszobás lakás** márczius elejére kerestetik az Erzsébet- vagy Józsefvárosban, kb. 180-200 frt évi bérért. Ajánlatokat kérek a kiadóba „G. M.” cím alatt. 2622-11
- 5 Erzsébet-városban** 5 szobából első es fűrdő-szobából álló lakást keresek. Ajánlatok az ár megjelölésével „Tapettás” jellege alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 2673-11

SZOBA KERESTETIK.

- Keresek** a József-körút közelében egy csinosan butorozott, külön bejárattal szobát, lehetőleg fűrdőszoba használattal. Ajánlatokat ár megjelölésével kérek „K. J.” cím alatt a kiadóhivatalba. 2582-12

- Szépen butorozott** 2 ablakos utcazi szobát keresek az Erzsébet-körúton, vagy annak közel eső mellékhivatalba küldendők. „L. M.” jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2602-12

- Teljes** ellátást keres egy fiatal nő, előkelő uri családnál, külön szobával. Ajánlatokat „Teljes ellátás” czimen a kiadóhivatalba továbbít. 1974-12

- Keresek** tisztá butorozott hónapos szobát a József vagy Erzsébet körúton. Levélbeli ajánlatok kéretnek „Szoba 10” jellege alatt a kiadóhivatalban. 1584-12

- Külön bejárattal,** gánsan butorozva. Ajánlatokat kérek a kiadóhivatalba „Szoba” jellege alatt. 1714-12
- Zugligerben** szép 4 szobás nyaraló gyümölcsösökkel, fenyvesslel es gyönyörű kilátással, a vilamos vasút mentén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 2549-12

- Szobát keresek** a József-városban, lehetőleg külön bejárattal es fűrdőszoba használattal. Levélbeli ajánlatokat kérek „Allandó” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2156-12

KIADÓ LAKÁSOK.

- Kiadó** az Andrássy-úton, egy elegáns nagy urasági lakás, mely 6 szobából áll es a hozzatartozó mellékhelyiségekkel. A lakás május 1-re lesz kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 2290-13

HITEL-PÉNZ.

- Amortizáció** kölcsönöket budapesti házakra es telkekre L. II. III. helyre 10, 20, 30, 40 es 50 évre, minden előzetes költség nélkül, közvetlen a legközelebbi idő alatt, előkelő fővárosi ingatlanok, csak egy utólagos honapimut fojében. Teljeskörű kivonat es kálasszeri bírói irások. Értekezhetni d. u. 1-3-ig. Hol? magmondja a kiadóhivatal. 350-14

KÖNYVEK.

- Eladok** könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Czim a kiadóhivatalban. 1772-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

- Nagy bolthelyiség** (esetleg kávéháznak vagy vendéglőnek alkalmas) a József-körúton. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2514-17
- Kiadó** bolthelyiséget keresek május 1-ére. Levelet „Dohánytörsde” jellege alatt továbbít a kiadóhivatal. 1680-17
- Műhelynek** vagy rakárnak alkalmas pinca-bolthelyiség kiadó a Váci várn közlekedésben a Huba-utczában. Czim a kiadóhivatalban. 2652-17

KÜLÖNFÉLE.

- Egy ügyes** nőruha szabónő elfogad elegáns utcazi ruhákat 2 frtért, esetleg házhoz 1 frt 50 krajczárért. Czim a kiadóhivatalban. 2704-18
- A legjobb** megjut elcsal az „Üstökösök”. Most sorra közi postapost karriatárakban a nevezetesebb úrókat es művészeket.
- Egy** igen nagy jövedelmet hajtó, kedvelt gyümölcs termesztéshez illáló kerestetik olyan földbirtokos, ki hajlandó az elérhető elemek ellenében földet bocsátani rendelkezésre. Czim a kiadóhivatalban. 2606-18
- Házassalándóknak!** Egy gyönyörű szép 5 szobás lakás a körúton májusra az ott lévő lakás berendezésével együtt átvehető. Levelek „Házassalándók” cím alatt a lap kiadóhivatalba kértnek. 2524-18
- Kedves otthoni** kaphat intelligens nő vagy akár kosztos gyerek intelligens özvegy nőnél, ki csak falniól leányval lakik. Későleg teljes ellátás es zongorahasználat vagy zongorakíséssel. Ajánlatokat a kiadóhivatalba továbbít „Csendes otthon” czimen. 2584-18
- Egy igen** tehetséges festő művésznőnek ismeretség hiányában ez uton keres olyan műbarátot, ki őt egy a feltárlaton díszeset nyert festményének átadására ellenében 60 frtal sárgósan kisegizné. Leveleket ker „Igazi művész” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2554-18
- Fiatal** leányokat, kinek szüleik nem laknak a fővárosban es órák tanulmányait ide kölik, teljes ellátás kaphatnak magános uri nőnél. Leveleket ker „Ellátás” cím alatt a kiadóba. 2542-18
- Ügyes** szabónő közzli olcsón elegáns ruhákat, valamint fehérneműket is. Czim a kiadóhivatalban. 2450-18
- Kauczióképes** leány elszámolásra keres csemege- vagy fűszerüzletet. Esetleg alkalmazást bármily tisztességes üzletben mint leány vagy elárútlónőnek. Szives megkeresést ker „Kauczióképes” jellege alatt a kiadóhivatalba. 2244-18

MINDENFÉLE.

Női bőrbő kötött könyv. *Flammarion*, a világhírű francia csillagász, különös ajándékot kapott nemrégiben egy világszép asszonytól, aki öt évvel ezelőtt egyszer meglátogatta obszervatóriumában. Egy külföldi hölgy, aki éppen Párisban tartózkodott rokonaival, két nagykövetel, elment egy este Flammarion műhelyébe. A tudós nagy készséggel magyarázta látogatóinak a Mars fölöttét, midőn a fiatal hölgy válláról lecsuszott a prémgallér és kivágott bál ruhában állt ott. Az ősz tudóst egészen megbűvölték a szabaddá lett, hónál is fehérebb nyak, vállak és karok és elragadtatással szólt:

— Engedje kijelentésem madame, hogy soha ilyen tüneményesen szép bőrt nem láttam még.

A hölgy elégtlenül mosolygott és megköszönte a dicséretet; azután folytatták a csillagászatot, de Flammarion bizony alig nézett az égre. Most nemrég, hogy meghalt az a hölgy, egy kis csomagot kapott a postán Flammarion, amelyben legnagyobb meglepetésére a hölgy — nyakának bőre volt. Mellékelve egy levél, amely szerint a hölgy végrendeletileg intézkedett, hogy a bőrt Flammarionnak küldjék, még pedig arra a célra, hogy egy könyvet költessen bele. Flammarion elegendőt is tett a kívánságnak és *Ég és föld* című könyve könyvtárában levő példányának háta tényleg a különös hölgy bőrével van beborítva.

Mennyit bír el egy elefánt. Egy londoni cirkusban kipróbálták a múltkor, hogy mennyi terhet bír el az elefánt? Milyen a földbe leástak egy vasoszlopot, arra ráerősítettek egy rengeteg vastagságú sodronykötelet, amelyet óramű-szerű szerkezeten vezettek keresztül. Az oszlopnak és kötélnek, a mérnökök kijelentése szerint, 10.000 kiló súlynak megfelelő ellenállási ereje volt. Befogtak előbb két lovat, azok csak 1600-ra tudták fölvenni. Azután befogtak egy roppant erős elefántot, de az világot sem akart megmozdítani. Véletlen mozdulattal mégis fölvitte 1550 kilóra. Azután befogtak egy fiatal nőtényt. Ez nekiindul s amikor észreveszi, hogy nagy súlylyal van dolga, bosszusan előre rug egyet s a

mutató 5250 kilóra szaladt. A közönség és a rendezők viharos éljenzésbe törtek ki, de nyomban a torkukra forrt a nevetés, mivel az elefánt dühödött lett és kiszabadította magát. Óriási pánik keletkezett erre. A közönség hanyatt-homlok rohant ki a cirkuszból, az alkalmazottak vasdorongókkal és gerendákkal csillapították, hogy megfékezhessek. Nagynehezen sikerült is nekik összetörni a dühöngő vadat, a közönség azonban aligha lesz még egyszer kíváncsi ilyen produkcióra.

Hogy él Zola? A Zola Emil élete a képzelhető legegyszerűbb. Hét óraker reggel fölkei és künn akármilyen idő jár is, hidegen megfürdik. Azután reggelire megeszik egy lágy tojást, — nem többet, csak egyet. Majd elmegy a kutyájával sétálni a Szajna partjára és kertészének nagy desperációjára csatangol a park virággyái között. Pontban kilenc órakor leül íróasztalához és mikor az óra elűti az egyet, otthagyja dolgozószobáját. A négyórati munkaidőhöz ragaszkodik, mint a törvényhez; soha sem lépi túl és soha sem vesz el tőle semmit. Ez alatt az idő alatt pedig teleír körülbelül öt lapot, ami nyomtatásban négy oldalnak felel meg. A villásreggelivel hamar végez, mire fölveszi olcsó bársonyöltönyét, magasszaru csizmáit és három órán keresztül gyalog barangol vagy — biciklizik. Látnivaló, hogy Zola is halad a korral. Hazatérve, gyorsan végiglapozza az újságokat és elintézi levelezését, amíg ebédhez szólíthat. Azután valamely barátjával billiardozik, vagy ha nincs vendége, megkéri a feleségét, hogy zongorázzék neki. Kilenc óraker visszavonul és már a következő napra készülve, elmerül abban az aktácómában — a híres „emberi okmányok”-ban, amelyek anyagul szolgálnak neki tanulmányaihoz. Tizenegy óraker lefekszik és az ágyban olvas 1 óráig és pedig egy, általa külön e célra konstruált lámpa mellett. Erre a tálmányára büszkébb, mint az egész Rougon-Maquart cycusra. Bámulatosan erős idegei lévén, egy pillanat alatt elfogja az álom és teljes hat óráig mélyen alszik. Ennél többre nincs is szüksége. Különbösen is csodálatos, mily kevéssé bőkezű saját szervezetével szemben. És

ennek dacára, mily hatalmas életerő lakozik benne! Reggelire — mint mondtuk — beéri egy tojással és az egész nap folyamán nem eszik sokat. Déiben és este megeszik egy kis uarab roastbeef-et, vagy egy kevés csirkét, anélkül, hogy különös öröme telnék benne. „A feleségem kedvéért teszem — szokta mondani. — mert ő azt állítja, hogy a bus egészséges.” Ellenben lelkesedik a karfiolért és spinótért; ha ez az asztalra kerül, alaposan nekifekszik a tálnak. Ebéd után egy kis sajt teljesen boldoggá teszi. A süteményeket és édességeket ép oly kevéssé állhatja, mint a szivart. Nemi dohányzik és nem iszik. Ha vendégei vannak, udvariasságból ürít ugyan egy pohárka benedikintert, de különben hozzá sem nyúl a borhoz, sörhöz vagy kávéhoz, sőt vizet sem iszik. Két csésze tea — az egyik délután 5 óraker, a másik este 11 óraker — minden folyadék, amit magához vesz. Zola ma a hatvanadik életév küszöbén van, de az erős, izmos férfit kerek fejével, rövidre nyírott hajával és kövér nyakával senki sem nézné többnek, legföljebb ötven évesnek. Mammuthszerűen jó egészségnek örvend. Most szüksége is van rá.

Sardou legújabb darabja. A Vaudeville-színházban Sardou legújabb darabja, a *Paméla* fényes sikert aratott. A „Uedora”, a „Patrie” és a „Szókimondó asszonyság” sikerei arra hírták az ősz mestert, hogy folytassa történeti melodramáit. A *Paméla*, *marchande de frivolités* a directórium korában játszák és tömegtelen finom és jellemző részletekkel bővelkedik. Sardou magáéval tette a Naundorf-féle nézetet, amely szerint XVII. Lajost, a Dauphinet, kiszabadították a Templeből és külföldre vitték, mialatt a köztársasági hóhérok kezébe egy másik holtbeteg gyermeket csempésztek, ezt mondván az „utolsó Capet”-nek. Erre a legendára építette föl Sardou a darabját. *Paméla* divatárúsnő a Rue de la Loi-ban és veszedelmesen casinós. A fejébe vette, hogy megmenti a szerencsétlen dauphinet, akit egyszer a Temple-ban látott. Mert *Paméla*nak előkelő megrendelői vannak, köztük Beaubarnais Josephine, a későbbi császárné. Hogy tervét végrehajtsa, a minden-

A régi „műmellekletek”-ről.

— Alkalmi megemlékezés.

(V. K.) Verset, novellát *Barabás Miklós* nem írt soha — s mégis egykor, vagy huszonöt éven át, a magyar *szépirodalmi sajtó* leghasznosabb munkásai közé tartozott.

Nem igen járt a *nemzeti színházba* sem, részint, mert nem ért rá, részint, mert nagyon távol lakott tőle (sok ideig a budai városmajor-utczában) s mégis a negyvenes években csakolyan serény és sikeres buzgóssággal szolgált az új műintézet ügyét, mint akármelyik elsőrendű szereplője.

És ezt a két érdemét sem szabad feledésnek engedni át most, midőn kifáradt tetemeit örök-pihenésre bocsátottuk s hosszú életének folytonos munkásságára meleg elismeréssel tekintünk vissza.

Az ő ravatalára nem csupán a magyar közönművészet nevében kellett lenni: a halás elismerés és kegyelet koszorúját; odailett a szépirodalom és a nemzeti színház is, melyeknek ügyét akkor szolgált a leghasznosabban, midőn arra a legnagyobb szükség volt.

Az ő gyorsan és szápon járó rajzónja a negyvenes években igen sokat tett arra, hogy a fejlődésnek indult szépirodalmi hűlápok mentül jobban elterjedjenek s a nemzeti színháznak egymásután támadt tehetségei országsherte — legalább in effigie — ismeretessé váljanak.

Mert nem úgy volt akkor, mint most, a vasúti olcsó utazás világában, hogy föltűnös sürgésforgás lett volna a főváros és a vidék távoli pontjai közt. Az jött csak Pestre, aki kénytelen volt vele, gyorskocsin vagy gyorsparaszattal, sok fáradsággal és költséggel, s a harmadik vagy negyedik vármegyében már elég jómódu, uri család élt, melynek tagjai ha életükben egyszer-kétszer megfordultak a fővárosban: évekig volt mit beszélniük arról, amit láttak. Valamennyi meghámulta a király-utca szögletén álló Orczy-házat, melyről az a híjé jött, hogy

minden órában egy aranyat jövedelmez. Ez az egy adat maga is elegendő mértékül szolgálhat annak elgondolásához, hogy milyen más látvány volt itt ezelőtt félszázaddal!

A megyei székvárosokba visszakerült jurátusok és fiatal ügyvédek hónapokig a kérdézősködés ostrome alatt álltak, mert ők látták épülni a nemzeti színházat és lánczludat, hallották beszélni Szechenyt és Kossuthot, tapsolták az öreg Lendvait és Schödelnét s találkoztak az utcán Vörösmartnyval és Jósika Miklóssal.

A nemzeti újjászületés e nagy-törékvású, de közforgalmilag még igen korlátolt idejében, 1844-ben indult meg a Vahot Imre „*Pesti Divatlap*”-ja, melynek eleve, magyar szellemű szerkesztője azt is feladatai közé vállalta, hogy igyekezni fog a kiválóbb hazai írók és színpadi művészek dicsőségét arcképek szétküldésével terjeszteni. Igaz, hogy ezzel együttjárt magának a lapnak nagyobb kelete is; de hát e tekintetben is hasznos és szerencsés gondolat volt, mely nem kis mértékben járult szépirodalmi sajtónk meggyökereztetéséhez.

Létre jött, divatra vergődött és kapóssá vált a *műmelleklet*, vagyis a heti számokhoz csatolt arcképek sorozata.

Erre az akkor megindult vállalatára volt egy rátermett, nagy munkakedvű és képesegű fiatal művésznök: Barabás Miklós, kinek számos olajfestésű arcképe már közelismerést szerzett. Különbösen elismerték benne, hogy „nagyon jól talál”.

Körjáru arcképekben addig tölög az országgyűlés nevezetes szónokait, a főrendi tábla híresb magánait s a nagyurakat volt szokás sokszorosiítani; nagyritkán, évkönyvekben, egy-egy költőt. A negyvenes évek első felének demokratikusabb légkörében került sűrűnbe a sor: fiatal irokra és színészekre.

Adott is a gondviselés egyszerre elegendő, akiket nagyon méltó volt lerajzolni s a „*Pesti Divatlap*” heti számaiban a vidéki közönség alig várta, hogy

műmellekleteit kedvvel nézegesse. Rövid idő alatt vagy harmincz arckép diszlett a családok szobáiban, részint keretekben a falon, részint albumborítékban az asztalon. A Nemzeti színház versenyző Bánk bánjait, az idősb Lendvait és Egressy Gábort, a Nagy Ignác „Tisztújítás”-ának nemesek hadnagyát: Réthyt, a Jósika Bornemissza Annáját: Jókainét, a „Két pisztoly” Sobriját: Fűredit, az Erkel Szilágyi Erzsébetjét: Schödelnét, Gara Máriáját: Hollósy Kornéliát, híresb jelmez-szerepeikben Szentpéteryt, Lászlót, Fancsyt a legtöbb vidék közönsége és kaszinója a Barabás rajzónja után ismerte meg. S hányan kaptak így kedvet: megnézni az eredetit is magán a színpadon!

A műmelleklett csakhamar élénk verseny tárgya lett a három jó szépirodalmi lap közt. A Frankenburg Adolf „Életképek”-je is sűrűn mellékelte, a Petrichevich Horváth Lázár „Honderú”-je szintén, mely előkelők arcképei mellett nevezetes kastélyok rajzaival is kedveskedett főuri olvasó körének.

Mind a három lap gyakran vette igénybe a Barabás fürgé rajzónját, valamint ő is szívesen tette félre ecsetét, mert rajzolni mindig nagyon szeretett, úgy, hogy az ötvenes években a Tóth Kálmán „Hölygfutár”-ja számára már két kötet „album”-ot is tele rajzolt akkori népszerű írók, irónok, színészek és színésznők arcképeivel.

És e buzgó támogatásával nagyon sokat lendített az akkor nehéz viszonyok közt élő szépirodalmi sajtón. Nem egy lap szekere rekedt meg az akkori gyér pártolás kátyujában, midőn segítségére jött a jó Barabás Miklós keze, hogy egy pár szerencsés műmelleklettel kisegítse. Szaporította az előfizetőket és szárnyat adott nem egy vállalatnak.

A Bach-korszakban nem egy szerkesztőnek mondta:

— Nagyon sok most a festeni valóm, nem rajzolhatok. Különbösen majd megüzenem!

S mindig azt üzenté: na jó! rajzol hát, ha kell. Szívesen segített a szépirodalmon. Mindig vi-

ható Barrashoz fordul, ami könnyen megy, mert Barras nagy szoknyavadász. Meg is nyeri őt tervnek, miután Barras viszont a saját céljaira akarja a keze közé keríteni a boldogtalan királyfit. A kiszabadítás nagy művéről azután royalista összeesküvőkkel együtt tanácskoznak az asztalos műhelyben, ahonnan földalatti utat ásnak a börtönre átalakított Temple udvaráig. Pamela mosónőnek öltözve behatol a börtönbe és a királyi gyermeket kosarában kiviszi. Sardou csudálatos színpadi furfanggal — kisebb kalandok és intermezzók beillesztésével — tudja itt a cselekményt érdekfeszítővé tenni. Minden pillanatban attól lehet tartani, hogy az összeesküvést fölfedezik. A közönség feszült figyelmét ott kulminál, ahol Pamela kedvese, Bergerin egy hajthatatlan republikánus, aki börtön előtt áll, a leány minden könyörgése daczára, vonakodik a Dauphin kiszabadításánál segídeket nyújtani. De mikor Pamela a gyermeket kiemeli a kosárból és ez álmosan fonja kis karjait a marczona katona nyaka köré, Bergerin ellágyul és nem ellenkezik többé. A darab azzal végződik, hogy a dauphint Verneuilből elszállítják idegen földre és a szókimondó, bátor Pamela egy kedves jelenetben megseelidíti a dauphin megmentése miatt feldühödött Barras-t. A czimszerepben *Réjane* asszonynak ép oly nagy diadala volt, mint a Madame Sans Gène-ben. A kiállítás fényes volt, az egész darab sikere pedig, mint mondtuk, rendkívül zajos.

Százezer frankos váltásdíj. *Lyandet*, akit a francia kormány *Kelaoba*, Chinába küldött a köztársaság ottani nagy árúaktárainak fölügyelői állásába, nagyon szerencsétlenül járt odautazásának első heteiben. Éjszaka ugyanis rablók törtek a házára és őt, feleségét és 10 esztendőes kislányukat magukkal vitték. *Lyandet* nagyon sokat szenvedtek a rablók között, mivel nagyon hiányos ruhában hurcozták el őket, azonfölül piszkos helyen tartották és koplaltatták is a családot. A rablók egy millió piaster váltásdíjat követeltek, aminek kifizetését jól meg akarta gondolni a kínai kormány. Mivel azonban a kínai francia nagykövet nagyon sürgötte a francia alattvalók kiszabadítását, végre is kénytelen volt a kormány alkuba bocsátkozni a rablókkal és 600.000 piasterben meg is egyeztek. A szerencsétlen család kiszabadult végre, de nagyon sok idő fog eltelni, míg szenvedéseiket kiheverhetik.

dám nevetés közt beszélt el, hogy amivel voltakép maga is először tűnt szembe: a *szépirás* volt. Nem a belletristika, hanem a kalligrafia, mert szép kézírása után mondták rá már gyermekkorában, hogy jó képiro lehet belőle.

Azt is elbeszélte, hogy midőn ő hű arczképében mintegy koszorukat osztogat költőknek és művészeknek, voltaképp kisdíákori foglalkozását folytatja.

— Már a nagyenyedi iskolában — ugymond — névnapi üdvözlétekhez koszorukat rajzolgattam pár garasért. Most már koszorúsokat rajzolgatok pár forintért!

S kedvvel rajzolgatta. Valóban az az album, melyet maga után rajzokban hagyott, érdekes, hosszú korszaknak becses tükre. Több évtizednek ugyszólván minden jelesét learczképezte: szónokokat és költőket, hősokeket és művészeket. A nemzeti színház két első évtizedéből tőle bírjuk a legérdekesebb jellemalakokat. És ez a hagyomány megmarad, mert akire e művek rendezésének és fentartásának kötelessége marad: örömmel teljesíti azt, nem csupán örököse, hanem egyszersmind a képirásban tisztelő tanítványa is lévén.

Midőn egy kiváló és folytonosan munkálkodó tehetség, több, mint hatvan évi tevékenység után meghal: lehetetlen nevezetes pályájának képét és minden érdemét nekrológba foglalni. Azt lehet főleg kiemelni, ami főérdeme volt: a saját jól festő ecsetének érvényre emelését és a hazai képirás meggyökerezését igen nehéz viszonyok közt. *Uttörő* volt sokban és erős támasz még többen. Mikor még nem volt nálunk képes lap: annak hiányát, legalább a jelesek arczképezésében, az ő rajzolja pótolta. S mikor még nem volt vasút, az ország vidéki közönségéhez az ő arcz- és jellemképei vitték közelébb a nemzeti színház örvendésének jelenségeit.

Ezt a nagy érdemét is kötelességünk emlékeztetben tartani.

AZ ÚJ ZRINYIÁSZ

(Politikai és társadalmi tréfás rajz.)

Írta: MIKSZÁTH KÁLMÁN. (2)

Szeesödy csakhamar előkerítette az ősz Deák Balázst, abban a fekete habitusában, amelyben eltemették, aztán a többieket is, akik az Ó-város ostrománál künn szorultak, midőn Zrinyi hirtelen bezáratta a kapukat s ott őket a törökök felkonozták. Ehol ni, nemzetes és vitézlő Mátyás György vajda uramat (az alhadnagyokat hitták így) négy darabban találták meg az ellenség elvonulásaután. A fejét a Nádasdy-bástyánál, az egyik kezét a rözséken, az ötödik és hatodik darabja, a két lába soha meg se került, azt a szép kordováncsizmája miatt hihetőleg magával vitte valami istentelen spahi, aki restelt sokáig hiszmogni a csizmalehuzással. No, és most tessék megnézni Mátyás György uram ő kegyelmét, olyan egy darab legény megintelen, hogy a piktör se pingálhat különbet.

Ott volt még a poczakos Basa Péter, a rövidlátó Bosnyák Márton — sőt, minden jó lélek dicséri az urat — amint keresgélne az Ó-város védelmében elhaltakat s gyűjtené őket maga köré, hát egyszerre csak találkoznak Dandó Ferenczcel és a pajkos Radován diákkal. Legott keresztet vetének magukra ijedtükben:

— Szent Isten, kísértetek! — dadogta vaczogó fogakkal Mátyás György, mivelhogy Dandó és Radován már jóval előbb temettettek el szemük láttára még a néhai óvárosi plebános által elesvén az újvárosban egy portyázás alkalmával.

— Hát kegyelmetek nem azok? — kérdé Szeesödy Máté fázékonyan, mereven tekintve Mátyás Györgyre és Basa Péterre.

Azok egymásra bámultak, a becsületes, őszinte szemekkel, mintha mondanák: „Mégvan ez a Szeesödy bolondulva.”

— Ha kísértetek volnánk, nem lennénk olyan éhesek és szomjasak — tréfálozik Basa Péter — mint a toportyánférgek.

A Radován diák nyakában egy kulacs lógott, nagyudvariasan odanyújtotta Basának:

— Igyék, bátyámuram.

Megrázkódott Basa Péter. Brrr! Dehogyan fogadná el egy halottól.

— Ne incselkedj velem, jó lélek, hanem térj vissza a te uradhoz, teremtdőhöz. Hallod-e a kakaskukorékolást az Újvárosban?

Radován diák fölnevetett:

— Szeretném kitekerni annak a kakasnak a nyakát és odaadni valami szép menyecske-nek, hogy süsse meg — mondá Radován diák és megsodorta a hetyke kis bajuszát.

Egy nagy átláthatlan chaosz volt ez. Mindjobban, jobban gomolyodott. Hangos-felkiáltások hallatszottak a sürgő-forgó táborban: „Boszorkányság! Ördögösség!” Vinyói János, a várkaplán, ki maga is elesett az utolsó kirohanáskor, magasra emelé a keresztet és ajtatos, de mégis mindent tulharsogó hangon énekelte: „Halleluja! Feltámadának!” (Már mint ő: mert mindenki azt hitte, hogy ő megvolt.) Némelyek térdre ereszkedének és elkezdtek imádkozni.

Bajony János nyakra-főre rohant, szinte fellökte Szeesödyt.

— Lassan a testtel, János! Hová szaladsz?

— Zrinyit keresem — lelkenzezt Bajony — valami különöset találtam.

— No, ugyan mit?

— Egy kőoroszlán áll odaát egy oszlopon s alája olyas valami van írva: „Zrinyi Miklós Szigetvár hősi védőjének.”

— Terringettél! — vélte Patacsics Péter. — Talán az öreg Szokoli Mohamed emberelte meg magát.

Szeesödy Máté ellenben csak egyre csóvalta a nagy fejét és vakargatta az egyik kezével a tarkóját:

— Gubó legyen, ha egy szót értek mindezekből. Ha azt mondják kegyelmetek, hogy nem kísértetek, hát beszéljék el ami utolsó kirohanásunkat.

Basa Péter, Deák Balázs és Dandó Ferencz nagy szemeket meresztettek Szeesödyre:

— Miféle kirohanásról beszél kegyelmed?

— Hát a szeptember 8-ikről, amikor az urunk fölvevé gyémántosforgóju kalpagját, szép aranyos köntösét és száz magyar aranyat tett a zsebébe. Aztán kirohant a taraczk füstjében villámló karddal, mint egy Cherub...

— Fogjál magadnak más bolondot, a meseidhez, komám, — duzzogott Deák Balázs — mikor lesz még szeptember nyolczadika. Nem érzed az orgonaillatot, hékás?

— A siri szagot érzem rajtatok — felelé Szeesödy ünnepélyesen. — Most már világos, hogy vagy a halál után vagyunk mindnyájan és álmodunk egymásról a föld alatt, vagy hogy föltámadtunk és élünk. De akárhogy van is, gyerünk a kapitány elé. Kivált téged kíván sürgösen látni Deák Balázs komám, minthogy ő maga imádkozott feletted egy miatyánkot, mikor temettek.

— Ha már ennyibe van a dolog, hogy csupa egyszörűek vagyunk — szóló közbe élénken Basa Péter — add ide mégis azt a kulacsot, Radován diák.

A szájához emelte szokásos tréfás tószójával, „az isten éltesse feleségem urát”, de a kulacsban nem volt semmi — hiszen üres, süssd meg!

Radován diák kotyogtatta volna, de nem adott hangot, káromkodott is szörnyen:

— Ejnye no! ugysegéljen, megitták előlem a lelkek a másvilágon!

— Gyerünk, gyerünk a kapitányhoz!

De nem kellett menni. Zrinyi gróf épen ott termett kapóra s meglátván a régebben elesett hű harcosait, akiket egyenkint megsíratott volt, ekképen szólott lendületes, nemes hevével:

— Dicső katonáim! Vitézlő magyarok! Akár varázslat, ami velünk történt, akár valamely csudálatos isteni akarat, én nem okoskodom fölötte. Egy bizonyos, hogy mi itt vagyunk és a kardjaink az oldalunkon és hogy a török nincs itt. Hát keressük meg legelőbb a törököt, a többi magától következik. Utánam, fiúk!

Dörgő „Vivat” hangzott és megindultak a vezér után harci menetben Botyka felé. Fellette csodálkozásának, hogy az Almáson egyledig soha nem látott ismeretlen hid volt, Pater Joannes Vinyói égne emelé a szeméit mondván: „Isten támasztá számunkra ezt a hidat” s annyi csoda között, valóban ez fel se tűnt. Még az se látszott különösnek, hogy a rekettyés, mocsaras vidék száraz volt és porzott.

— Az a kutya Szokoli Mohamed csónakon vadászott-itt kacsákra a mult héten — morogta Juránca.

— Magam is láttam a vártoronyból — bizonyítá Csáky György.

De voltak még nagyobb meglepetések is. Radován diák egy helyen két fényes vasdorongot látott meg a földön, lehajolt, föl akarta emelni, de nagyon hosszú volt és rettenetesen odatapadt.

— Mi a meynykő ez? Gyere csak, te órlás! Ez a vasgyuró Patacsics Péternek szóló,

aki olyan virtuseselkedetekben jeleskedett, hogy a Szelim aga kezéből kifacsarta a bszogányt és a térdén kettétörte vala, aztán a törökökre dobván a darabjait, mint egy-egy gerelyt, két janicsárt ütött agyon.

Nekirugaszkodott marhaerejével a vésdorongnak, de biz az neki se mozdult.

Rostelte szörnyüképen és elkezdett mellette szakadni, hogy mekkora darab, hát amint ment, ment és a többiek, amint kísérték, sehoh se akart vége lenni, mentek már vagy félóraig és még mindig tartott a vésdorong.

— No, atyafiak! — kiáltá Patacsics: Mi legyen ez, nem tudom, de hogy nem istentől van és nem élő embereknek, arra mérget veszek.

Szecsödy Máté a homlokára ütött és Zrinyi mellé lépett.

— Uram! Mi mégis a másvilágon vagyunk; lelkek vagyunk, uram!

— Mindegy — felelte zordonan Zrinyi — ha lelkek vagyunk is és a másvilágot járjuk, hát az se baj: itt vannak a török lelkek is, vagy ha nincsenek, áttörünk a Mahomed paradicsomába és velük folytatjuk tovább a harcot. Sohse törődjék az efféle részletekkel. Szecsödy Máté uram!

Nem is törődött most Szecsödy... Mert új csoda bontakozott ki az éjben, mely őt is megdöbbsenté. Egy rettenetes szörnyeteg közelgett a távolból óriás sebességgel, prüszkölve és dübörögve, mintha a hétéfejú sárkány jönne és látni lehetett, amint elől egyik csillogó csápját mozgatja.

Alakatlan barna tömeg volt, nem hasonlított semmi élő állathoz a világon. Két nagy vörös tűszeme messzire világított, füstöt és szikrákat köpdösött — és egyenesen feléjük tartott.

— Rántsátok ki a kardokat! — vezényelt Zrinyi rettenthetlenül.

Kétszáz penge ugrott ki hüvelyéből, süvítve, mintha röpülő sas-sereg suhogna a levegőben.

— Jézus! kiálták a Zrinyi vitézei.

(Folytatása következik.)

KÉT ASSZONY

BARANCZEVIC S. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszból fordította SZABÓ ENDRE. (28)

Petrovna Olimpiáda itt szükségesnek tartotta, hogy néhány köny gyűljön a szemébe. Gyorsan kivette zsebéből a zsebkendőjét s azt szemébe emelte.

— Helyes! Értelm! — szól az öreg — legyen szíves folytatni.

— Azt hittem... reméltem — folytatta Petrovna Olimpiáda szepege — hogy Pavlovics Mihály, mint becsületes ember — tetszik érteni: mint becsületes ember — becsületesen fog eljárni... nos, hogy megkéri a leányom kezét... de ha tudtam volna... ah! megint előre szaladtam...

— Várjon csak, kérem! Kezdem érteni, Parlovics Mihály nem állt elő, mint kéro? — szól közbe az öreg.

Petrovna Olimpiáda gyorsan átlendítette arcán a zsebkendőjét és tragikus mozdulattal nyújtotta át Afanaszjevics Illésnek a „megdönt-hetetlen bizonyítékok” táskáját.

— Tessék ezeket elolvasni. Olvassa el kérem s győződjék meg: volt-e nekem jogom várni azt, hogy Pavlovics Mihály, mint kéro fog follepní?

— Én idegen emberek leveleit nem olvasom! — felelt az öreg hidegen és visszahárítva a táskát — kinek az írásai ezek?

— Az övéi, az övéi, a Pavlovics Mihályéi! Levelek a leányomhoz.

— Hogy jutottak ezek a kegyed kezébe?

— Megleltem a leányom szekrényében. Az öreg megvető mezdulatot csinált a

vállával s egyúttal eszébe jutott, hogy ha ő akkor szintén így járt volna el Szönyával, tudnillik ellopta volna attól a végzetes leveleket, minden le lett volna leplezve s ki tudja: talán meg is lehetett volna menteni a leánykát. De hát elhatározhatta volna-e ő magát ilyen lépésre? Képzeltette-e azt, hogy Szönyának lehetnek levelei, melyeket ő előle rejteget? Soha, soha! Pedig ilyen levelei minden leányoknak voltak, vannak és lesznek.

— Igen, a szekrényében leltem meg — folytatta Petrovna Olimpiáda — Afanaszjevics Illés, ne ítéljen meg engemet szigorúan; én anya vagyok, ön nem tudja, nem tudhatja, hogy mit jelent ez... Istenem! Boecásson meg, ha visszaélek az ön türelmével s mindent apróra elbeszélék... Az Istenre kérem: boecásson meg, hogy oly sok... bánat gyűlt össze a szívemen... én... nem lehet...

Petrovna Olimpiáda újra szemébe emelte a zsebkendőjét, gyorsan letörülte könnyeit, aztán izgatottan gesztikulálva, folytatta:

— Oh, ha ön azt tudná, Afanaszjevics Illés, hogy én mennyit szenvedtem! Ez volt az én kedvenc leányom: mert most már ő nincs nálam. Talán nagyon is elnéző voltam Olga iránt, meglehet, hogy elkényeztettem, az anyai szeretet vak, mindez meglehet, én nem tudom. (Petrovna Olimpiáda egy pillanatra gondolkodott.) Az igaz, hogy egy kissé szeszélyes, elkényeztetett leányka volt s az utóbbi időkben — boecásson meg, de másképpen nem tudom megmondani — a Pavlovics Mihály káros befolyása alatt állt. Ezekből a levelekből, ha elolvassná azokat, meggyőződhetnék ön, hogy a Pavlovics Mihály befolyása mily veszélyes volt az én Olgámra, az egyszerű, naiv sőt fejletlen leánykára. Igen! Ezekből a rettenetes, gunyos hangon írt levelekből kivilágosodik minden; ezek lábbal tapodnak családöt, házasságot, minden kötelezettséget, még a szerelmet is! Pavlovics Mihály azt írja neki, hogy szereji őt, hogy látta őt álmában s rögtön rá azt, hogy szerelem nincs, hogy az ostobaság, amelyet csak az irók találtak ki, hanem van valami fizioiogiai ösztön... Alávalóság, igen: alávalóság! Más helyen még gonoszabbakat ír! Uristen! S ilyen gondolatokkal töltötték meg az én leánykám szívét! Miért érdemltem meg én ezt a csapást? Az én ábrándom az volt, hogy férjhez adom Olgámat valamely jóra való, szolid emberhez, segíték nekik megrakni kis fészkeket s néha elmegyek hozzájuk gyönyörködni, hogy milyen szépen élnek! Minden anyának ez az ábrándja. Hát miért fosztottak meg engem ettől az ábrándtól? De hallja tovább! Ezek a levelek nagyon későn jutottak az én kezembe. Olga egy ebéd után elment sétálni és sokáig nem tért vissza. Gondoltam: no elment valamelyik barátnejához, majd haza jön. Eljött az este; Olga nem jön. Teázni kezdtünk, de én nem tudok egy kis kanálnyt sem lenyelni. Valami előérzet kirog, éreztem, hogy valami rossz dolog történt, hogy valami csapás vár reám, de hogy mi: nem tudom, elképzelni nem bírom. Előfordult-e ilyesmi az ön életében, Afanaszjevics Illés? Valószínű, hogy igen. Elvégeztük a teázást — Olga nincs; készülünk lefeküdni. Olga nincs. Istenem, mit éltem át! Járom fel s ál a szobában, folytonosan nézek ki az ablakon, folytonosan lesem a csemetét. Istenem, gondoltam magamban, mi történhetett vele? Nem ölték-e meg, nem gázolták-e el a lovak, nem került a közúti vaspálya kerekei alá? Ekkor villant meg az agyamban az a gondolat, hogy átkutatom a szekrényét, — erre a gondolatra is mintha valami előérzet ösztönzött volna. Oda megyek a szekrényéhez, fogom a kulcsot s nem bírok a kulcslyukba bele találni, annyira reszket a kezem. Valahogy erőt vettem magamon, kinyitottam egy fiókot, kutatok semmi; kinyitom a másikat, hát egy új, csinos iskátulyát látok. Ez meglepett engem. Hol veszi ő ezt az iskátulyát? Fogom, ki akarom nyitni: be van zárva. Keresem a kulcsát, nincs. Világos, hogy magával vitte a kulcsot. Mit tegyek? A skatulyába bepillantani pedig roppant szeretnék s az az előérzetem van, hogy a rejtély megfejtése ebbe az iskátulyába van bezárva. Gondolkoztam, gondolkoztam s végre egyet gondoltam: fogtam egy kést, bedugtam az iskátulya závarjába, egyet fordítottam rajta

s az iskátulyafedele felpattant. Nézem, hát a belseje tele van levéllel, meg levéllel... Nem emlékszem én már arra, hogy hová mentem, hol ültem le vele s hogyan kezdtem olvasni... Olvasom, olvasom és minden részemben csak úgy reszketek: fáj is a szívem, szégyenlem is magamat, meg sajnálom is az én ostoba kis leányomat. Azután felsikoltok! Az egész házat fellármázom, előszalad a cseleldség, a fiam, kérdik, hogy mi baj, s én nem tudok felelni. sírok és nevetek, nevetek és sírok... hisztéria!

Petrovna Olimpiádat megszakította elbeszélésében kiomló könyzápóra. Kibuzta a zsebkendőjét, szemébe emelte azt, eltakarta arcát s egy ideig ebben a helyzetben maradt.

A szoba hátsó szögletéből, ahol Afanaszjevics Illés ült, nem jött egy hang sem. Az öreg mintha megkövült volna abban a helyzetében, melyet Petrovna Olimpiáda megjelenésekor, fejét a szék karjára hajtva, s kezét a mellén összefonva, elfoglalt.

— Valahogy eszméletre hoztak — folytatta Petrovna Olimpiáda, — de jobb lett volna, ha sohasem térek magamhoz. Ah, ne adjon az isten senkinek olyan fájdalmat, olyan szégyent. Reggel levelet kapok... Ez itt is van velem... (Petrovna Olimpiáda a táskájában kutatni kezdett.) Ah, ez a levél... No, de hova tettem? Különös! itt kellene lennie. Emlékszem, hogy magammal hoztam.

— Ne bántsa! — szólalt meg a távoli sarokból Afanaszjevics Illés tompa hangja, — ne is olvassa, nem kell.

— Nem kell? — kérdezte Petrovna Olimpiáda, — igazán? — No, amint tetszik. Hanem azért mégis megkeresem. No, úgy látszik, ez az. Igen, igen! Hát ne olvassam el? Jó. Átadom önnek így, annál is inkább, mert tartalma nem egészen világos. „Kedves anyám” írja nekem, igen, ezekkel a szavakkal, hogy kedves anyám, — mily gunyja ez az anyai érzésnek! Jelenleg én Bargyin Pavlovics Mihály-nál vagyok s többé nem is térek haza. Mi szeretjük egymást. Boecásson meg, hogy erről előbb nem szóltam neked” és... és... egy szóval boecánatot kér és azt mondja, hogy ha én ezt ellenczném, hát az ezáltalán dolog volna... Tetszik tudni: mintegy czélzás arra, hogy ő már ő már nagykoru, s hogy Bargyin ügyvéd s hogy én semmit sem tehetek...

Hát ilyen leveleket írnak a mai gyermekek az ő szülőiknek! Hisz ez rettenetes, igaz-e, Afanaszjevics Illés?

Itt szünetet tartott, mintha várná az öreg helyeslését, de az nem szólt és Petrovna Olimpiáda folytatta:

— Mit tehettem én, szegény, védtelen asszony? Természetes, hogy figyelembe sem vettem az ő óvását, — abban a pillanatban oly dühös, oly elkeseredett voltam, — s természetes, hogy azonnal felöltöztem elmentem a nyilván-tartó hivatalba, kivettem a Pavlovics Mihály lakó-címét s még aznap délutáni hat óra tájban becsengettem a lakásán. Az ajtó mögött férfi hangot hallottam, amely valamit hangosan beszélt, aztán nevetett, dalolt; de amint én becsengettem, minden elcsendült. Egy hosszú morcos inas nyitott előttem ajtót s arra a kérdésemre hogy itthon van-e Pavlovics Mihály? elég goronbán azt felelte, hogy nincs. Hát az urnó? kérdeztem én. Miféle urnó? — nevetett az inas — nálunk nincs urnó! Az inas szemévei tetőtől-talpig végigmért engemet s azt mondta, hogy most nincsenek fogadások, mert az ur elutazott Pétervárról. Sokáig maradt-e, kérdeztem én, mire az inas azt felelte, hogy vagy egy hétig.

— Képzelve, Afanaszjevics Illés: oly ostoba voltam, hogy egy hét múlva megint elmentem és azt kérdeztem: itthon van-e már az ur? Még mindig nincs itthon. Azután még egy párszor elmentem hozzá, leveleket írtam neki; kezdetben fenyegetődztem, hogy feljelentem a hatóságnál panaszt teszlek leányom eltűnése miatt; nem volt semmi eredménye. A többi közt észrevettem, hogy az Olga keresztlevele is eltűnt s hogy ennek segítségével nem volt nehéz neki mint nagykorúnak*, utlevelet szerezni.

* Orosz törvények szerint a leány 20 éves korában eléri nagykorúságát, önállóságát, akár megy férjhez, akár nem.

(Folytatás következik.)

SZÍNHÁZAK.

Budapest, szerda, 1898. február 16-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Evi bérlet 22. Havi bérlet 14.

Mukányi.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Csiky Gergely

Személyek:

Mukányi Bódog Székely I. Oiga Szasvayné Piroka Nagy I. Margit Cs. Alszegi Darnay Egerey Ella Paulayné Szeredy Horváth Zsolt Gyabonyi Kózik Vicsva Várkonyi Endre Deceb Keszeyi I. Uj. Varga Gergely Keszeyi I.

Kezdete 7 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Evi bérlet 26. Havi bérlet 14

Sh e.

Fantasztikus balet két részben. 12 képben. Kéremény Jenőfi és Boer József. Zenejét Mader Raoul szervelte.

Személyek:

Kalykates Carbone Aménafas Zsuzsanits Isis, Istennő Németh Főpap Fekete Men-Kan-Ra Gáborhelyi Ayesha Gaszner 1) Libella Barbieri 2) Libella Balogh 3) Libella Schumideck Csapatvezér Csöregh She Gaszner B.

Kezdete 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Blaha L. asszony mint vendég.

Talmi hercegnő.

Eredeti operetta 3 felvonásban. Irta Mikai Emil és Kövesi A. Zenejét szerelte Konti József.

Személyek:

Dárius Németh Mirabella M. Csatai Guston Raskó Margarita Hegyi Kazimir Vidor Ivonne Blaha Solymosi Cognac báró Ujvári Rigobert Ujvári

Kezdete 7 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

504. szám. 604. szám.

A nőszabó

Bűbőzát 3 felvonásban. Irta Feydeau G. Ford. Komor Gy.

Személyek:

Moulineaux Göth Yvonne Kalmár Aigrevillens Hunyadi Aubin Gál Susanne Dell Balassa Cassinet Róza Balassa Pompenette Pécsi D'Herblayné Berzseti Etienne Szerémi

Kezdete fél 8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

Vagy Egy japán ténha története.

Énekes játék 3 felv. Irta Owen Hall. Ford. Fül J. B. és Mikai E. Zenejét szerelte Sidány J.

Személyek:

Meginalt Szentmiklóss Bronville Ferenczy K Cunningham Ody Z Grimston Iványi A Stanley Serfai Downoy Erdődy L Bolton Fodor R. Yun-Cai Sziklay K. Imári márti Fercsaczy Minóza Vlád Aranyvirág Virág G. Bimbó Szalai Aranyhárfa Héhen Ipolyácska Szegedi Lady Wynne Szilasy Mary Worthington Varga Edith Ghnt Aranyosy Melty Seamore Somló E. Kale Paulton Mészáros

Kezdete 7 óraker.

„OLYMPIA“ MAGYAR MULATÓ egyedüli divatos báli helyiség Budapesten, Kerepesi-ut 63. szám.

Ma 10 óraker:

Nagy báli ünnepély

Czigányzene. 2 zenekar. Házi zenekar. BAL MABLE. Quadrille des mondaines. 1 óraker.

Cancan et chahut parisien! Vége 5 óraker.

Tájékoztatásul, hogy legjobbnak bevált ered. szab.

Excellent magasnyomású tömitőim kizárólag csak közvetlen nálam rendelhetők meg és szerezhetők be.

Adler Arthur BUDAPEST, VI. Eötvös-utca 30.

Üdvös tanács.

Köhögésnél, rekedtségél, a torok és légzési szervek működési zavarainál Egger biztos hatású

Mellpasztillái

veendő. (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.) A gyomor rendetlen működésénél radikális hatásának bizonyították Egger szóda pasztillái. (1 doboz 30 kr.) Mindkét szer kapható minden gyógyszerertárban. — Fő- és szétküldési raktár Magyarországon;

„Nador“-gyógyszertár Budapest, Váci-körút 17.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére. 8 es. és kir. tisztsége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Flu gyermekek legelőnyösebb ellátása katonai szolgálat költségeinek fedezése — illetve a nagykorosság idejére. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgálunk az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Színházi műsorok.

Table with 8 columns: Nemzeti Színház, Vár Színház, M. kir. Operaház, Vig Színház, Nép Színház, Magyar Színház, Kisfaludy Színház. Rows include Cautörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

Bőr- és szépség-ápolás szakorvosa. Med. univ. Dr. Révész Benő Budapest, VIII., Kerepesi-ut 63. I. em

El ne mulassza senki sem... Remontoir zsebóra. BIERMANN SAMU esomagszétküldési áruháza

Cooper Cooper & Co. Ltd. London legfinomabb eredeli Ceylon téáját Angol Gyarmat Társaság

Gummis és halhólyag. KELETI J. Budapest, Koronaherceg-utca 17.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény. A magy. kir. államvasutak igazgatósága a budapesti központi és nyugoti szertárakban összegyűlt és kisebb-nagyobb javításokkal még jó karba helyezhető különböző gépeket eladás után értékesíteni óhajtván: azok eladására ezennel pályázatot hirdet.